

Západo česká univerzita v Plzni

Fakulta právnická

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Rozhodčí řízení a jeho vztah k civilnímu procesu

Zpracovala: Petra KONÍČKÁ

Západo česká univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra občanského práva

Studijní program: Právo a právní v da

Studijní obor: Právo

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Rozhodnutí a jeho vztah k civilnímu procesu

Zpracovala: Petra KONČICKÁ

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Miloslava Wipplingerová, Ph.D.

Katedra občanského práva

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci zpracovala samostatně a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala zpravidla ve své obvyklé práci obvyklým.

V Plzni, dne 28. března 2013

í í í í í í í í í í
Petra Koníčková

POD KOVÁNÍ

Ráda bych podkovala JUDr. Miloslav Wipplingerové, Ph.D. za cenné připomínky a odborné rady, kterými mi pomohla k vypracování této diplomové práce. Dále děkuji své rodině a přátelům za trpělivost a podporu.

Obsah

1. Úvod.....	7
2. Historický vývoj.....	9
3. Současná právní úprava rozhodčího řízení.....	11
3.1 Pojem a právní postavení rozhodčího řízení.....	11
3.2 Výhody rozhodčího řízení.....	15
3.3 Druhy rozhodčího řízení.....	17
3.4 Arbitrabilita.....	18
3.5 Rozhodčí smlouva.....	22
3.6 Rozhodci a stálé rozhodčí soudy.....	26
3.6.1 Požadavky na osobu rozhodce.....	26
3.6.2 Určení a jmenování rozhodce.....	28
3.6.3 Vzdání se funkce a vyloučení rozhodce.....	31
3.6.4 Stálé rozhodčí soudy.....	33
3.7 Průběh řízení.....	35
3.7.1 Zahájení řízení.....	35
3.7.2 Postup v řízení.....	40
3.7.3 Skončení řízení.....	43
3.7.3.1 Formy rozhodnutí.....	44
3.7.3.2 Náležitosti rozhodnutí.....	47
3.7.3.3 Přezkum rozhodčího nálezu.....	50
3.7.3.4 Právní moc a vykonatelnost rozhodčího nálezu.....	51
4. Vztah rozhodčího řízení a civilního procesu.....	53
4.1 Součinnost týkající se rozhodce.....	54
4.2 Součinnost soudu při dokazování.....	56
4.3 Předběžná opatření.....	58

4.4	Úschova rozhod ích nález a dal ích listin.....	59
4.5	Zru ení rozhod ího nálezu.....	60
4.6	Zastavení na ízeného výkonu rozhod ího nálezu.....	67
4.7	ízení o rozhod í smlouv podle § 106 OS	70
5.	Záv r.....	72
	Resumé	75
	Seznam poufité literatury	76
	P ílohy	81

1. Úvod

Rozhodčí řízení představuje alternativu k tradičnímu soudnímu řízení, přičemž tomuto řízení nemohou být podrobeny všechny spory, ale pouze ty, které splňují podmínky přípustnosti (arbitrability). Dále je důležité zmínit, že se jedná o řízení dobrovolné, a tudíž záleží na vůli účastníků stranách, zda uzavou rozhodčí smlouvu, a tím svůj spor vyloučí z pravomoci obecných soudů. S ohledem na to, že soudní spory u nás trvají několik let, je za nespornou výhodu rozhodčího řízení považována jeho rychlost. K dalšímu jeho přednostem se řadí možnost výběru rozhodce a pravidel, podle kterých bude rozhodováno, neformálnost, nevejnost a další výhody, o kterých je společně s nevýhodami pojednáno jinde v této práci.

Od alternativních způsobů řešení spor (angl. Alternative Dispute Resolution – ADR),¹ mezi které se řadí například mediace, conciliace či minitrial, se rozhodčí řízení odlišuje tím, že rozhodčí nález, jako výsledek tohoto řízení, znamená pro strany závazné a vynutitelné rozhodnutí jejich sporu. Naproti tomu u jiných zmíněných způsobů je cílem této osoby vzniklý spor pouze urovnat, přičemž obecný výsledek těchto jednání nemá povahu závazného rozhodnutí, ale uzavření dohody nebo smíru řešící vzniklý spor.

Rozhodčí řízení, u nás upravené zákonem č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů, v platném znění (dále jen ZR), nabývá v posledních letech na významu, což lze vyvodit i ze stoupajícího počtu spor řešených před rozhodci. Do povědomí široké veřejnosti se však rozhodčí řízení dostávalo v souvislosti s jeho zneuctvíváním, je-li se týkalo především spotřebitelských sporů. Jedná se o situace, kdy spotřebitel jako slabší strana uzavírá s dodavatelem smlouvu, jejíž obsah nemůže prakticky ovlivnit, zároveň byla součástí těchto smluv ustanovení určující, že případné spory budou řešeny před rozhodcem. Tyto rozhodčí doložky představovaly problém v tom, že si jejich spotřebitel buď nevědoml, anebo neznal jejich důsledky. Dále bylo velmi problematické, že určené rozhodci nebyli nestranní, jelikož mezi nimi a dodavateli vznikl určitý vztah, nebo jim vlastně dodavatelé obstarávali práci, a dokonce

¹ Rozhodčí řízení je n kterými autory řešeno mezi ADR (např. Raban, Wintrová, Zoufík), podle jiných autorů (Lisse, Rozehnalová, Růžička) má blíže k řízení soudnímu.

byli především domluveni na výsledku řízení. Z tohoto důvodu byla přijata novela zákona o rozhodčím řízení č. 19/2012, která nabyla účinnosti v dubnu roku 2012. Jejím hlavním účelem je snaha posílit ochranu spotřebitelů. Konkrétní změny, které tato doposud nejrozsáhlejší novela rozhodčího řízení přinesla, budou uvedeny v průběhu této práce u příslušného institutu. Zda bude mít novela vliv na zlepšení situace, však bude možno posoudit až za nějaký čas.

Ve své diplomové práci se nejprve stručně zaměřím na pojetí a vývoj rozhodčího řízení, které je mnohem starší než řízení soudní, ale k jeho intenzivnímu rozvoji došlo až v minulém století. V dalších kapitolách budu novat pozornost souasně právní úpravě. Zaměřím se především na podmínky přípustnosti rozhodčího řízení, náležitosti rozhodčí smlouvy, postavení rozhodce, průběh řízení a další instituty, přičemž některé z nich podrobím srovnání se zahraniční právní úpravou. V závěru práce se pokusím objasnit vzájemný vztah rozhodčího a civilního řízení, který spoívá především v kontrolní a pomocné funkci soudů v rozhodčím řízení.

Při zpracování práce budu vycházet z českých i zahraničních právních předpisů, judikatury, knižních děl i odborných článků týkajících se rozhodčího řízení.

V práci je reflektován právní stav k 20. březnu 2012.

2. Historický vývoj

Jednu z prvních zmínek o rozhodcích nalezneme již v římském právu, konkrétně v Zákon dvanácti tabulí z poloviny 5. století p. n. l. K rozšíření do západoevropských zemí dochází ve 12. století v souvislosti s recepcí římského práva.²

První písemné zmínky o rozhodčím řízení na našem území nacházíme ve Statutech Konráda Oty z roku 1237, která umožňovala obyvatelstvu řešit drobné spory s pomocí rozhodce, kdy mohlo být soudní řízení přerušeno a stranám byla určena lhůta na vyřešení sporné věci. Za vlády Karla IV. mohly strany vznášet své spory na rozhodce zvané šubrmany.³

Rozhodčí řízení bylo upraveno i v civilním řádu soudním z roku 1895, který za podmínky přípustnosti řízení stanovil povinnost uzavření písemné smlouvy mezi spornými stranami a dále oprávnění stran uzavřít o předmětu sporu smír. V této době existovaly také burzovní rozhodčí soudy, jejichž zřízení umožnil zákon č. 67/1875, které řešily spory vznikající z burzovních obchodů i spory z obchodů uzavřených mimo burzu.⁴

Civilní soudní řád byl převzat i nově vzniklou československou republikou a na našem území platil až do konce roku 1950, kdy byl nahrazen novým soudním řádem (zákon č. 142/1950 Sb., o řízeních v občanských právních vécích), který omezil možnost sjednat rozhodčí smlouvu pouze na československé právnické osoby. V období první republiky však na našem území existovalo spousta rozhodčích soudů a komisí, například rozhodčí komise pro závody se závodními výbory, rozhodčí komise hornické, rozhodčí komise pro pracovní spory z domácí práce, rozhodčí soudy bratských pokladen a další.⁵

K rozvoji mezinárodní arbitráže přispěly zejména obě světové války, nebo došlo k uzavírání dvoustranných a vícestranných mezinárodních smluv.

² Růžička, K. *Mezinárodní obchodní arbitráž*. Praha: Prospektrum, 1997, s. 19.

³ Schelle, K., Schelleová, I. *Rozhodčí řízení*. Praha: Eurolex Bohemia, 2002, s. 13.

⁴ Tamtéž, s. 19–26.

⁵ Tamtéž, s. 28–36.

eskoslovensko postupně přistoupilo k Protokolu o dohodách o rozsudcích z roku 1923, Úmluvě o vykonatelnosti cizích rozhodnutí z roku 1927, Newyorské úmluvě o uznání a výkonu cizích rozhodnutí z roku 1958, Evropské úmluvě o mezinárodní obchodní arbitráži z roku 1961, Haagské úmluvě o civilním řízení z roku 1954 a Washingtonské úmluvě o řešení sporů z investic mezi státy a oběma druhých států z roku 1965.

Změna přichází se zákonem č. 98/1963 Sb., rozhodnutí řízení v mezinárodním obchodním styku a o výkonu rozhodnutí z roku 1963, kterým je rozhodnutí řízení v SSR vyřazeno z právní úpravy civilního procesu a dochází k zásadnímu omezení jeho působnosti pouze na majtkové nároky z mezinárodního obchodního styku. Tento zákon sice umožnil rozhodnutí řízení ad hoc, to však nebylo využíváno, a převládalo řízení před jediným stálým rozhodnutím soudem, a to před Rozhodnutím soudem před československé obchodní a právní komisí. V tomto období také existovalo obligatorní rozhodnutí řízení pro organizace z členských států RVHP, které souviselo s direktivním řízením obchodního styku na úrovni vnitrostátní i mezinárodní.⁶

Tento zákon byl platný až do roku 1994, kdy byl přijat zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodnutí řízení a výkonu rozhodnutí z roku 1994, který nabyl účinnosti 1. ledna 1995 a rozšířil účinnost rozhodnutí řízení i na vnitrostátní majtkové spory. Při opravě tohoto zákona, který novelizován platí dodnes, bylo přihlíženo k zahraničním právním úpravám i ustanovením tzv. Vzorového zákona o mezinárodní obchodní arbitráži i ustanovením předchozího zákona.⁷ Nejvýznamnější novela, což se obsahuji týká, proběhla v roce 2012. Jejím cílem bylo především zvýšení ochrany spotřebitele související s odstraněním rozporu s právem Evropské unie. Dále by tato novela měla vyřešit problémy týkající se způsobilosti rozhodce mládežnosti a vyjasnit otázky ohledně stálých rozhodnutí soudů.⁸ Úspěšnost provedených změn bude možno zhodnotit až s odstupem času.

⁶ Mothejzík, J., Steiner, V. a kol. *Zákon o rozhodnutí řízení a výkonu rozhodnutí z roku 1963 s přílohami. Komentář*. Praha: C.H. Beck, 1996, s.X.

⁷ Dvorník, J. *Dvorník, J. Zpráva k návrhu zákona č. 216/1994 Sb.* [online]. [cit. 2013-01-18]. Dostupné z <http://www.psp.cz/eknih/1993ps/tisky/t113600.htm>.

⁸ Dvorník, J. *Dvorník, J. Zpráva k zákonu č. 19/2012 Sb.* [online]. [cit. 2013-01-18]. Dostupné z <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=371&CT1=0>.

3. Současná právní úprava rozhodčího řízení

3.1 Pojem a právní postavení rozhodčího řízení

Rozhodčí řízení, jehož využití v poslední době neustále stoupá, zejména z důvodu rostoucí tendence řešit spory mimosoudní cestou, představuje alternativu k řízení před obecnými soudy, které má oproti běžnému soudnímu řízení četné výhody.

Základ pro uplatnění rozhodčího řízení poskytuje Listina základních práv a svobod, kde se v článku 36 odst. 1 upravuje právo každého domáhat se stanoveným postupem svých práv u nezávislého a nestranného soudu a v nichž případech i u jiného orgánu, čímž stát umožňuje rozhodování spor nejen soudy, ale i nestátními soukromými osobami.⁹

Od rozhodčího řízení musíme odlišit instituci finančního arbitra, který byl zřízen 1. ledna 2003 na základě zákona č. 229/2002 Sb., kterým se mění spor mezi finančními institucemi a jejich zákazníky, a jediné, co má s rozhodčím řízením společného, je pouze to, že se jedná také o špičkový orgán podle čl. 36 odst. 1 Listiny.¹⁰ Jejich odlišnost spočívá například v tom, že řízení před finančním arbitrem je na rozdíl od řízení před rozhodci bezplatné.

Ve *Slovníku českého práva* je rozhodčí řízení definováno jako špičkové řízení před rozhodci, které na základě shodné vůle sporných stran umožňuje projednat zejména obchodní spory vznikající v mezinárodním i vnitrostátním obchodním styku místo před obecnými soudy před soukromými osobami k tomu odborně způsobilými.¹¹

⁹ Oproti tomu Richard Pecha považuje rozhodce i stálý rozhodčí soud za orgán ve veřejné moci, nebo podle jeho názoru splňuje všechny znaky tohoto. (Pecha, R. K právní povaze rozhodčích nálezů. *Bulletin advokacie*, 2003, č. 5, s. 43.)

¹⁰ Růžička, K. *Rozhodčí řízení před rozhodčím soudem v Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky*. 2., rozšířené vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Alenka, 2005, s. 20.

¹¹ Madar, Z. *Slovník českého práva*, 3. rozšířené a podstatně přepracované vydání, II. díl, Praha: Linde, 2002, s. 1259.

Obdobnou definici nalezneme i v *Právnickém slovníku* od Hendrycha, podle kterého šrozhod í ízení vychází z dohody stran o možnosti p edloflit spor mezi dv ma nebo více stranami k posouzení nezávislé osob (rozhodci) nebo stálému rozhod ímu soudu, kdy je spor vy e-en s kone nou platností rozhodnutím rozhodce, které je pro strany závazné a zákonnými prost edky vynutitelné.¹²

Rozhod í ízení m fleme tedy charakterizovat jako postup nezávislých a nestranných rozhodc , jehořl výsledkem je rozhodnutí sporné záleflitosti mezi stranami. Tomuto rozhodnutí zvanému rozhod í nález, je státem prop j ena právní závaznost a vykonatelnost. P edpokladem tohoto ízení je uzav ení smlouvy mezi spornými stranami, jířl dochází k vylou ení pravomoci obecných soud k e-ení sporné v ci, musí se v-ak jednat pouze o ur ítý okruh záleflitostí, které mohou být v rozhod ím ízení projednány.

šCharakter rozhod ího ízení jako zp sobu ochrany práv a oprávn ných zájm bývá chápán rozdíln v závislosti na nazírání v rámci ústavního systému kařldého jednotlivého státu.¹³ Snaha právních teoretik o vysv tlení právní povahy rozhod ího ízení vyústila k vytvo ení ty teorií, a to teorie smluvní (kontrakta ní), jurisdik ní (rozsudkové), smí-ená (hybridní) a autonomní (nezávislé). Kařldá z nich má mnoho zastánc a názor na postavení rozhod ího ízení není ani v sou asné dob jednotný.

Nejstar-í *teorie smluvní*, u nás zastávána profesorem Rabanem, vychází z tvrzení, řle základem pravomoci rozhodc k projednání a rozhodnutí sporu je výlu n smlouva. U této teorie m fleme rozli-ít dv její podoby, a to klasickou a moderní smluvní teorii. Klasická teorie vychází z my-lenky, podle které je základem rozhod ího ízení rozhod í smlouva, jířl je dána rozhodc m pravomoc rozhodnout, p i emřl rozhodce vystupuje jako zástupce stran, který má zjistit p vodní dohodu stran a tu poté uvést v rozhod ím nálezu, který je sám smlouvou, kterou rozhodci uzavírají jako zástupci sporných stran. Podle zastánc této teorie je možno rozhod í nález vykonat kdekoliv na sv t , nebo rozhodování rozhodc není omezeno řládnými místními zákazy a odvíjí se pouze od v le sporných stran.

¹² Hendrych, D. a kol. *Právníký slovník*. 3. vydání, Praha: C.H. Beck, 2009, s. 938.

¹³ B lohlávek, A. J., Pezl, T. Postavení rozhod ího ízení v systému ochrany práv a ústavního po řadku eské republiky a dal-ích zemí. *Právní rozhledy*, 2004, . 7, s. 256.

Také moderní teorie vychází z předpokladu, že základem rozhodčího řízení je smlouva, ale rozhodčí nález jí za smlouvu nepovažuje.¹⁴

Tato teorie je odprci kritizována zejména proto, že rozhodce zde vystupuje jako zástupce stran, a tudíž nemůže splňovat podmínku nezávislosti a nestrannosti, jak je stanovena v ZR.¹⁵ Naproti tomu Luděk Lisse zastává názor, že šsamo postavení rozhodce jako zástupce obou stran by jeho nestrannost a nezávislost nemuselo ovlivnit, nebo pokud rozhodce zastupuje obě strany sporu, pak je jednak tak i tak ze zákona povinen rozhodovat spor nestranně a nezávisle na kteréhokoliv z nich, a naopak, i kdyby obě strany svým šklientem z povahy klientského vztahu šstranil, pak by byl ze zákona povinen stranit obě strany stranám tímželp sobem a stejně intenzivně.¹⁶

Teorie jurisdikce považuje rozhodčí řízení za řízení sporné, ve kterém se každá ze stran snaží rozhodce přesvědčit o správnosti svého názoru na spornou věc. Rozhodce, jehož úkolem je nalézání práva, svou pravomoc nevykonává na základě dohody stran, nýbrž na základě zákona, který mu tuto pravomoc uděluje a toto řízení dovoluje.¹⁷

Se závěry, že rozhodčí řízení nerpá svou sílu a moc nikoliv z vůle stran, ale z vůle státu (zákona), který rozhodčí řízení připustil, nesouhlasí Luděk Lisse, podle kterého šneexistuje prostor státu prostý, v němž by soukromé právní úkony nerpaly sílu a moc jen ze sebe samých a nikoliv titulu, že jim jejich sílu a moc připiznal stát a dále dovozuje, že šs tímto připístupem bychom dospěli k (absurdnímu) závěru, že existuje pouze právo ve veřejné, nebo i u všech ostatních smluv platí, že odvozují svou validitu z vůle státu realizované prost ednictvím zákona, který možnost uzavírání smluv ve svém zákonodárství připustil.¹⁸

K zastáncům této teorie u nás patří Zdeněk Kučera a dále se k ní s určitými výhradami přiklání i Alexander Bohlávek i Květoslav Růžička.

¹⁴ Růžička, K. K otázce právní povahy rozhodčího řízení. *Bulletin advokacie*, 2003, . 5, s. 36.

¹⁵ Bohlávek, A. J. *Rozhodčí řízení, ordre public a trestní právo. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 188.

¹⁶ Lisse, L. *Zákon o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů s komentářem*. Praha: Linde, 2012, s. 30.

¹⁷ Bohlávek, A. J. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů*. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2004, s. 16.

¹⁸ Lisse, L. K právní povaze rozhodčího řízení. *Právní rozhledy*, 2011, . 15, s. 557.

Ve *smí-ené teorii* dochází k propojení dvou teorií předchozích, kdy strany smlouvou stanoví pravomoc rozhodce spor projednat a rozhodnout, ale po jeho jmenování již vystupuje rozhodce zcela nezávisle a vydává pro strany závazné a vykonatelné rozhodnutí, které je považováno za něco mezi smlouvou a rozsudkem.¹⁹

Poslední a nejmladší je *teorie autonomní*, která odmítá tyto předchozí zmíněné teorie, vznikla až ve druhé polovině minulého století. Tato teorie vychází z premisy, že rozhodčí řízení musí být chápáno jako samostatný celek a svou pozornost zaměřuje na mezinárodní arbitráž.²⁰

Právní povahou rozhodčího řízení se u nás zabýval i Ústavní soud ČR, který se přiklonil spíše k teorii smluvní a opakovaně konstatoval, že charakter rozhodčího řízení je založený smlouvou delegující vůli stran a její výsledek je závazností narovnávací ve smyslu § 585 obč. zák. Výsledek pak je kvalifikovanou formou závazku a jako takový je též závazný. Rozhodce nenalézá právo, ale tvoří (eventuálně napevno staví, vyjasňuje, tedy narovná) závazkový vztah v zastoupení stran. Jeho moc tedy není delegovaná svrchovanou mocí státu, ale pochází od soukromé vlastní moci stran uzavřít si svůj osud, kterou musí svítit.²¹

S názorem Ústavního soudu se však neztotožňuje odborná právnická veřejnost, a to zejména zastánci jurisdikční teorie, kteří především nesouhlasí s tvrzením, že rozhodci právo nenalézají. Podle názoru profesora Růžičky by šlo o uznání argumentace Ústavního soudu ohledně právní povahy rozhodčího řízení znamenalo přiznat rozhodcům postavení pouze jakýchsi zprostředkovatelů, kteří nic nemohou rozhodnout, ale pouze stranám doporučení navrhnou, jak by měly spor vyřešit.²²

¹⁹ Růžička, K. *Rozhodčí řízení před rozhodcím soudem v České republice a Agrární komise České republiky*. 2., rozšíř. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš, 2005, s. 22.

²⁰ Tamtéž, s. 22.

²¹ Usnesení Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 174/02.

²² Růžička, K. *Rozhodčí řízení před rozhodcím soudem v České republice a Agrární komise České republiky*. 2., rozšíř. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš, 2005, s. 24.

S tímto názorem souhlasí i Lisse, podle kterého nemělo být rozhodnutí v rozhodčím řízení chápáno jako narovnání, které má konstitutivní povahu a působí s účinky pro futuro a ex nunc, jelikož rozhodčí nález pouze potvrzuje práva a povinnosti, které existovaly již před zahájením rozhodčího řízení.²³

Určitý obrat v postoji Ústavního soudu k povaze rozhodčího řízení přinesl nález ze dne 8. března 2011, sp. zn. I. ÚS 3227/07, ve kterém Ústavní soud vyslovil názor, že rozhodčí řízení je druhem civilního procesu. To však samo o sobě vůbec neznamená, že soudy mohou do rozhodčího řízení libovolně zasahovat. Právní řád dává stranám možnost, aby rozhodčí smlouvou derogovaly pravomoc soudu a založily pravomoc rozhodce, jenž bude v jejich věci nalézat právo a výsledek této činnosti promítne do autoritativního rozhodnutí - rozhodčího nálezu.²⁴ Dále Ústavní soud dovodil, že soudům se nemohou uje do rozhodčího řízení zasahovat pouze v těch úzce vymezených případech, které stanoví ZR. To však na druhou stranu neznamená, že by úkolem rozhodčího řízení mělo být vyloučení či snížení úrovně ochrany, která by se stranám dostala v civilním řízení soudním; jeho úkolem, stejně jako v civilním soudním procesu, je nastolení právního míru mezi stranami. Projednání věci v rozhodčím řízení z tohoto hlediska neznamená vzdání se právní ochrany, nýbrž představuje spíše její přesunutí na jiný rozhodující orgán, jenž nalézá právo; jinak by ostatně bylo pojmově nemyslitelné považovat rozhodčí řízení ve vztahu k soudnímu řízení za alternativní způsob řešení sporů.²⁵

3.2 Výhody rozhodčího řízení

Rozhodčí řízení má oproti klasickému řízení před obecnými soudy několik výhod. Jedná se například o možnost stran zvolit si osobu rozhodce, který se svým jmenováním musí podle § 5 odst. 1 ZR, nebo nemá žádnou povinnost tuto funkci přijmout. Za rozhodce si tudíž mohou zvolit odborníka na danou oblast,

²³ Lisse, L. K právní povaze rozhodčího řízení. *Právní rozhledy*, 2011, č. 15, s. 552.

²⁴ Bod 29. nálezu Ústavního soudu ze dne 8. 3. 2011, sp. zn. I. ÚS 3327/07.

²⁵ Bod 19. nálezu Ústavního soudu ze dne 8. 3. 2011, sp. zn. I. ÚS 3327/07.

cofl m fle u ú astník sporu vzbuzovat v t-í d v ru ve správnost rozhodnutí, kdy rozhodce nevystupuje jako státní orgán ale jako soukromá osoba.

Dal-í neopominutelnou výhodou je jeho rychlost, nebo projednání sporné v ci p ed soudem m fle trvat afl n kolik let, ve srovnání s tím se délka rozhod ího ízení po ítá v ádu týdn afl m síc , p i emfl šu n kterých stálých rozhod ích soud jsou stanoveny lh ty, ve kterých musí být rozhod í nález vydán, nebo lze konat tzv. urychlené rozhod í ízení, ve kterém musí být rozhod í nález vydán ve velmi krátké lh t (nap . do jednoho m síce po zaplacení ur ítého poplatku).²⁶

Rychlost ízení je také ovlivn na tím, fle rozhod í ízení bývá zpravidla jednoinstan ní, i kdyfl i zde existuje výjimka stanovená v § 27 ZR umofl ující p zkum rozhod ího nálezu jinými rozhodci v p ípad , fle si to strany ujednaly v rozhod í smlouv . S jednoinstan ností souvisí i výhoda snadné vymahatelnosti rozhod ích nález , které se stávají vykonatelnými okamflíkem doru ení a mají povahu exeku ního titulu.

Dal-í p ednost je spat ována v neformálnosti umofl ující stranám výb r pravidel, podle kterých bude v ízení postupováno, strany si mohou také zvolit místo konání nebo jazyk, v n mfl bude ízení vedeno. V p ípad , fle se sporné strany na tomto nedohodnou, p echází moflnost výb ru na rozhodce.

Výhodu ur ít p edstavuje i neve ejnost ízení stanovená v § 19 odst. 3 ZR , která má zabránit p ípadnému vyzrazení obchodního tajemství i jiných d v rných informací.

Otázka nífl-ích finan ních náklad není jifl tak jednozna ná, nebo poplatek za rozhod í ízení u na-eho jediného v-eobecného stálého rozhod ího soudu íní 4 % z hodnoty sporu, a je tudífl nífl-í pouze o jedno procento nefl za ízení p ed obecnými soudy. Minimální poplatek u tohoto stálého rozhod ího soudu íníní 10 000 K , cofl je ve srovnání s poplatkem za ízení p ed soudem v p ípad vymáhání nífl-ích ástek velmi nákladné. Naproti tomu u spor týkajících se velmi vysokých ástek vychází rozhod í ízení levn ji.²⁷ Velmi vysoké poplatky se platí i v ízeních probíhajících p ed prestižními mezinárodními

²⁶Rozehnalová, N. *Rozhod í ízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. 2., aktualiz. a roz- vyd. Praha: ASPI, 2008, s. 59–60.

²⁷ Srov. p íloha . 1.

rozhodími soudy. Náklady mohou být nižší v řízení ad hoc, kde existuje možnost sjednat si způsob jejich určení.

Rozhodí řízení má však samozřejmě i své nevýhody, které budou zmíněny až u konkrétních institutů. Dále lze odkázat na zpracovanou tabulku porovnávací kladů a záporů rozhodčího a soudního řízení od Simeona Popova, která je uvedena v příloze 2.

3.3 Druhy rozhodčího řízení

Rozhodí řízení můžeme rozdělit podle různých kritérií. Podle kritéria dobrovolnosti rozlišujeme rozhodí řízení obligatorní a fakultativní. K fakultativnímu řízení přistupují strany dobrovolně, na základě své svobodné vůle se rozhodnou uzavřít rozhodčí smlouvu. Naproti tomu řízení obligatornímu jsou strany povinny se podrobit na základě rozhodnutí zákonodárce, které může mít podobu zákona nebo mezinárodní smlouvy, a tudíž není nutné, aby mezi nimi byla uzavřena rozhodčí smlouva.

Dále můžeme rozhodí řízení dělit na institucionální a ad hoc. První z nich je vykonáváno především stálými rozhodčími soudy, které u nás mohou být zřízeny pouze zákonem nebo tehdy, pokud jejich zřízení zákon výslovně připouští (§ 13 odst. 1 ZŘ). Řízení před stálými rozhodčími soudy je vedeno zpravidla podle předem daných pravidel, která jsou uvedena ve statutech nebo ádech příslušného stálého rozhodčího soudu. V řízení ad hoc si strany vybírají rozhodce podle své vůle, ten však musí splňovat podmínky stanovené ZŘ.

Rozhodčí soudy můžeme dělit na obecné a specializované, jejich rozdíl spočívá v tom, že poslední jmenované řeší pouze určité typy sporů. Jako příklady můžeme uvést Rozhodčí soud pro českomoravské komoditní burze Kladno (soud specializovaný) a Rozhodčí soud pro Hospodářské komory České republiky a Agrární komory České republiky (soud všeobecný).²⁸

Na závěr můžeme uvést dělení na rozhodí řízení národní a mezinárodní, ve kterém se řeší spory týkající se mezinárodního obchodního styku.

²⁸ Růžička, K. *Rozhodí řízení před Rozhodčím soudem pro Hospodářské komory České republiky a Agrární komory České republiky*. 2., rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Alenka, 2005, s. 28.

3.4 Arbitrabilita

Předpokladem pro rozhodnutí sporu v rozhodčím řízení musí být vedle platné uzavřené rozhodčí smlouvy i zákonem daná přípustnost projednání tohoto sporu před rozhodci neboli arbitrabilita, kterou můžeme rozdělit na objektivní a subjektivní.

Arbitrabilita objektivní je definována jako to, co konkrétní právní řád vymezuje jako druh sporu, který může být projednán a rozhodnut v rozhodčím řízení, přičemž tato arbitrabilita se musí zkoumat z úřední povinnosti. Arbitrabilita subjektivní zahrnuje okruh sporů, který se účastníci rozhodčí smlouvy rozhodnou podrobit pravomoci rozhodce, avšak tento okruh nesmí přesahovat oblast určenou arbitrabilitou objektivní. Tato arbitrabilita je posuzována pouze v případě, podá-li žalovaný námitku pro nedostatek pravomoci k projednání v rozhodčím řízení. V případě, že není tato námitka uplatněna, hledí se na takový spor jako na arbitrabilní, i kdyby předtím smlouva nebyla stranami sjednána.²⁹

Okruh arbitrabilních sporů je vymezen v § 2 odst. 1 a 2 ZR, který stanovuje, že se musí jednat o spory majetkové, je-li lze projednat v soudním řízení nebo o nichž to stanoví zvláštní zákon, a současně mohou strany o předem tu sporu uzavřít smír.

Pojem *majetkový spor* není v ZR blíže definován. Vrchní soud v Praze ve svém usnesení ze dne 15. listopadu 1995, sp. zn. 10 Cmo 414/95 uvádí, že šmajetkovým právem je třeba rozumět jak právo na majetkové plnění, tj. plnění ocenitelné v penězích, tak i úrovnací návrh, který se vztahuje na určení existence i neexistence takového práva. Majetkovým sporem se rozumí i návrh na určení (ne)existence práva na majetkové plnění.³⁰

Mothejzík a Steiner majetkové spory vymezují jako švechny spory, jejichž předmětem je majetek, nebo jejichž předmětem lze vyjádřit v majetkových

²⁹ Bohlávek, A. J. *Rozhodčí řízení, ordre public a trestní právo. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 286.

³⁰ Lisse, L. *Přehled judikatury ve věcech rozhodčího řízení*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011, s. 151.

hodnotách, především v penězích, a to bez ohledu na to, zda jde o spor směřující k povinnosti plnit, init, popřípadě zdržet se určitého jednání i něco strpět, i spor na určení určitého práva nebo právního vztahu.³¹

Z majetkových sporů možných k projednání v rozhodčím řízení jsou však zákonem vyloučeny spory vzniklé v souvislosti s výkonem rozhodnutí a spory projednávané a vzniklé v rámci insolvenčního řízení neboli spory incidenční.

Za další již výše zmíněnou podmínku je stanovena pravomoc soud k projednání a rozhodnutí sporu, přičemž jsou tyto spory vymezeny zejména v § 7 odst. 1 OS jako spory a jiné právní věci, které vyplývají z občanskoprávních, pracovních, rodinných a obchodních vztahů, pokud je podle zákona neprojednávají a nerozhodují o nich jiné orgány. Z toho lze vyvodit, že nepřípustné k projednání v rozhodčím řízení jsou spory, které jsou rozhodovány jinými orgány než soudy (např. správními orgány) nebo soudy příslušnými určitého typu sporů (např. Ústavní soud).³²

Novela č. 19/2012 Sb. rozšířila uplatnění rozhodčího řízení tím, že do ustanovení § 2 odst. 1 ZR byla vložena věta umožňující projednat před rozhodci i spory, o nichž to stanoví zvláštní zákon. V současné době se jedná o zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích, který umožňuje uzavření rozhodčí smlouvy k rozhodování sporů mezi osobami vykonávajícími komunikační činnosti (mezi operátory) a dále ústnické spory, jež do této doby mohl rozhodovat pouze český telekomunikační úřad.³³

Možnost stran uzavřít o předmětu sporu smír nastává podle § 99 OS pouze tehdy, pokud to připouští povaha věci, čímž dochází k vyloučení jednostranných právních úkonů a těchto právních vztahů, u nichž je právní úpravou vyloučena jejich úprava dispozitivními úkony. Arbitrabilita je tudíž vyloučena v případech sporů týkajících se osobního stavu jako je např. rozvod, neplatnost manželství, určení otcovství atd., dále ve sporech, které soudy mohou zahájit z moci úřední, kam mluvíme za určitě např. řízení o prohlášení za mrtvého,

³¹ Mothejzíkova, J., Steiner, V. a kol. *Zákon o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů s přílohami. Komentář*. Praha: C.H. Beck, 1996, s. 12.

³² Růžička, K. *Rozhodčí řízení před rozhodčím soudem v České republice a Agrární komora České republiky*. 2., rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš, 2005, s. 32.

³³ Bohlávek, A. J. Změny v rozhodčím řízení. *Bulletin advokacie*, 2012, č. 5, s. 15.

o d dictví i o zp sobilosti k právním úkon m. Také sem pat í p ípady, u kterých je vylou ena dohoda ú astník i u nichfl je ízení p ed rozhodci vylou eno z povahy v ci (dohoda o úprav práv a povinností rodi k d tem).³⁴

Podle n kterých autor mezi arbitrabilní spory nepat í spory týkající se právních vztah k nemovitostem. šP estofle tyto spory nejsou astým p edm tem rozhod ího ízení, neexistuje fládný právní d vod tyto spory považovat za nearbitrabilní. Majetková podstata takového sporu je více nefl z ejmá a negativní definice obsaflená v § 2 ZR se na spory o právní vztahy k nemovitostem nijak nevztahuje.³⁵

Nejednotné jsou názory i na otázku arbitrability pracovn právních vztah . Alexander B lohlávek zastává názor, fle pracovní spory jsou podle na-í právní úpravy arbitrabilní za p edpokladu, fle mají povahu majetkového pln ní (nap . nároky na náhradu -kody zp sobené p i výkonu práce), cofl dovozuje i z § 7 odst. 1 OS . Dále také odkazuje na zahrani ní právní úpravu, která posuzuje pracovn právní spory podobn jako spory spot ebitelské, nebo i zde se nachází jeden ú astník v pozici slab-í strany, a poskytuje jim vy-í právní ochranu.³⁶

B lohlávek v-ak arbitrabilitu neshledává v p ípad pracovn právních vztah , jejichfl p edm tem jsou otázky statusu takového vztahu (nap . trvání pracovního pom ru).³⁷ Opa ný názor zastává Lisse, podle kterého se nejedná o statusový spor a který považuje i tyto spory za arbitrabilní, nebo vfldy sm ují k pen flitému uspokojení jedné ze smluvních stran.³⁸ Oba auto i v-ak považují tuto otázku za nedo e-enou a shodují se v tom, fle na ni m fle odpov d t afl soudní judikatura.

³⁴ R flí ka, K. *Rozhod í ízení p ed Rozhod ím soudem p i Hospodá ské komo e eské republiky a Agrární komo e eské republiky*. 2., roz- vyd. Plze : Vydavatelství a nakladatelství Ale-en k, 2005, s. 32.

³⁵ Drápal, L., Bure-, J. a kol. *Ob anský soudní ád. Komentá* . Praha: C. H. Beck, 2009, s. 708.

³⁶ B lohlávek, A. J. *Rozhod í ízení, ordre public a trestní právo. Komentá* . Praha: C. H. Beck, 2008, s 287.

³⁷ Tamtéfl, s. 295.

³⁸ Lisse, L. *Zákon o rozhod ím ízení a výkonu rozhod ích nález s komentá em*. Praha: Linde, 2012, s. 95-97.

Dále např. Pospíšil spatřuje v možnosti projednávání pracovních právních vztahů v rozhodčím řízení snížení právní ochrany zaměstnanců především v případech, ve kterých bude rozhodováno pouze podle zásad spravedlnosti, což rozhodčímu orgánu umožní odchýlit se od platného práva, a tím prolomit některá ochranná ustanovení obsažená v zákoníku práce.³⁹

V současné době je v Poslanecké sněmovně projednávána novela zákoníku práce, která by měla zakázat rozhodování sporů z pracovních právních vztahů v rozhodčím řízení. Vláda však s návrhem v této podobě nesouhlasí a chce prosadit obdobnou úpravu jako v případě spotřebitelských sporů. Před odevzdáním této práce byl návrh předán výboru pro sociální politiku a ústavně-právnímu výboru k projednání.⁴⁰

Sami rozhodci posuzují, zda je daný spor přípustný k projednání. Jsou-li rozhodci toho názoru, že nejsou k rozhodnutí sporu příslušní, řízení usnesením zastaví. Pokud by i přesto došlo k vydání rozhodčího nálezu, byl by to důvod pro jeho zrušení podle § 31 ZR.

V porovnání s právní úpravou v zahraničí je u nás rozsah přípustnosti rozhodčího řízení podstatně užší. Jako příklad můžeme uvést Německo a Rakousko, kde mohou být vedle majetkových sporů v rozhodčím řízení projednány i spory nemajetkové, o jejichž předmětu mohou sporné strany uzavřít smír. Vyloučeny z projednání jsou v Rakousku spory týkající se rodinného práva a nájmu a vlastnictví bytů.⁴¹

Rozhodčí smlouvu podle německého práva nelze uzavřít v případě dosahu trestního práva, rodinného práva a v případech, v kterých vztahů nájemních (arbitrabilní jsou však spory ohledně nájmu nebytových prostor). Za arbitrabilní jsou považovány také spory vyplývající z práva patentového a dokonce

³⁹ Pospíšil, P. Rozhodčí řízení a nový zákoník práce. *Bulletin advokacie*, 2007, č. 7–8, s. 55.

⁴⁰ Zákaz rozhodčího řízení u pracovních právních sporů pro první sněmovní čtením. [online]. [cit. 2013-02-18]. Dostupné z: <http://www.regiony24.cz/15-173261-zakaz-rozhodciho-rizeni-u-pracovne-pravnich-sporu-prosel-prvnim-snemovnim-ctenim>. Sněmovní tisk 818 Novela zákona o zákoníku práce. [online]. [cit. 2013-02-18]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=6&t=618>.

⁴¹ § 582 rakouského Zivilprozessordnung, § 1032 německého Zivilprozessordnung.

i antimonopolního. Německá právní úprava je odlišná také v tom, že nevyžaduje, aby jednou z podmínek arbitrability byla obecná pravomoc soudů.⁴²

Zákon o rozhodcovském konání, účinný od 1. července 2002 na Slovensku, stanovuje podmínku majetkové povahy sporů, o kterých mohou účastníci řízení uzavřít smír s výjimkou sporů o vzniku, změnu a zániku vlastnického práva a jiných věcných právech k nemovitostem, o osobním stavu, dále spory související s nuceným výkonem rozhodnutí, a spory, které vzniknou v průběhu konkurzu a vyrovnání.⁴³

3.5 Rozhodčí smlouva

Jak již bylo zmíněno výše, podmínkou pro projednání a rozhodnutí sporu v rozhodčím řízení je uzavření platné rozhodčí smlouvy, která může mít podobu smlouvy o rozhodci nebo rozhodčí doložky, ve které se strany dohodnou, zda jejich spor bude řešen jedním nebo více rozhodci či stálým rozhodčím soudem. Smlouva o rozhodci je uzavírána až po vzniku konkrétního sporu mezi stranami, v praxi však není příliš využívána, neboť strany často již nejsou schopny se na emkoliv dohodnout. Rozhodčí doložka je uzavírána v době, kdy mezi stranami ještě žádný spor neexistuje, a obsahuje dohodu stran, že případné vzniklé spory z právního vztahu budou rozhodovány rozhodci. Rozhodčí doložka může být sjednána samostatně nebo může být obsažena ve smlouvě hlavní. Strany mají možnost si v ní stanovit, zda rozhodčímu řízení podléhají všechny vzniklé spory nebo jen určitý druh sporů z právního vztahu, například u kupní smlouvy mohou být rozhodčímu řízení podrobeny jen spory vzniklé z vad dodaného zboží nebo naopak pouze tyto spory z nich mohou být vyloučeny.⁴⁴

V ZR není uveden ani omezený okruh osob způsobilých k uzavření rozhodčí smlouvy. Z toho můžeme dovodit, že může být uzavřena kýmkoliv, kdo

⁴² B. Lohlávek, A. J. *Rozhodčí řízení, ordre public a trestní právo. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 306–307.

⁴³ § 1 zákona č. 244/2002 Z.z., o rozhodcovském konání.

⁴⁴ B. Lohlávek, A. J. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů*. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2004, s. 33–36.

je nadán právní subjektivitou, tudíž jakoukoliv fyzickou osobou s plnou způsobilostí k právním úkonům i právnickou osobou soukromého i veřejného práva a také i státem.⁴⁵

Obsahové náležitosti rozhodčí smlouvy nejsou zákonem stanoveny, výjimku tvoří rozhodčí doložky v případě sporů ze spotřebitelských smluv. Mezi základní náležitosti rozhodčí smlouvy, bez kterých by nemohla být považována za platnou, patří vymezení právních vztahů, na které se vztahuje, a přenesení rozhodovací pravomoci z obecných soudů na rozhodce. Smlouva může obsahovat také složky pravidelné, k nimž náleží stanovení potu rozhodce nebo způsobu jeho určení, místo konání, možnost přezkoumání nálezu jinými rozhodci, pravidla postupu řízení i volba rozhodného hmotného práva. Dále může rozhodčí smlouva obsahovat i složky nahodilé, kam může být zařadit například jazyk, ve kterém bude řízení probíhat, nebo povolení k rozhodnutí podle zásad spravedlnosti.⁴⁶

V případě sporů ze spotřebitelských smluv musí být rozhodčí smlouva sjednána na samostatné listině a musí být i samostatně podepsána. Pokud by byla obsažena v rámci kterém ustanovení hlavní smlouvy nebo ve smluvních podmínkách, byla by neplatná. Dále zákon stanovuje dodavateli povinnost poskytnout spotřebiteli v dostatečném předstihu před uzavřením rozhodčí doložky náležitě vysvětlení všech následků spojených s jejím uzavřením. Líše považuje za problematické to, jakým způsobem by mělo být splněná této povinnosti zkoumáno, přičemž doporučuje se spotřebitelem sepsat protokol potvrzující, že byl s následky podpisu rozhodčí doložky seznámen. Dále připomíná, že bude povinností spotřebitele prokázat, že mu náležitě vysvětlení nebylo poskytnuto včas nebo v dostatečném časovém předstihu.⁴⁷

Nově jsou zákonem stanoveny i obsahové náležitosti rozhodčí doložky v případě sporů ze spotřebitelských smluv. Rozhodčí doložka musí podle § 3 odst. 5 ZR obsahovat informace týkající se rozhodce nebo stálého rozhodčího soudu, způsob zahájení a vedení řízení, vyřízení odmítnutí rozhodce a předpokládaných nákladů vzniklých v souvislosti s řízením. Dále musí být

⁴⁵ Líše, L. *Zákon o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů s komentářem*. Praha: Linde, 2012, s. 83.

⁴⁶ Tamtéž, s. 82.

⁴⁷ Tamtéž, s. 156.

uvedeno místo konání rozhodčího řízení, vymezené nejlépe územím konkrétní obce, způsob doručení rozhodčího nálezu spotřebiteli a poučení, že pravomocný rozhodčí nález je vykonatelný. Zákon umohl uje výjimku v případě sporů, které se strany rozhodly projednat před stálým rozhodčím soudem, v tom případě postačí odkaz na statut a řád příslušného stálého soudu.

Nová ustanovení ZŘ na zvýšení právní ochrany spotřebitel podle Lisého skladou vyřadí obsahové nároky na sjednávání rozhodčích smluv ve spotřebitelských smlouvách, čímž na jedné straně spotřebitele chrání před nekalými praktikami některých nepoctivých podnikatelů, na straně druhé však spotřebitele zbavují účelového argumentu, že o sjednání rozhodčí smlouvy i dohlávky nevědí, že jí nerozumí a dalších podobných a posteriori činů tvrzení, jejichž jediným smyslem je dosáhnout zrušení rozhodnutí sporu a oddálení povinnosti zaplatit to, co spotřebitel, jenž je ve většině případů v postavení dlužníka, svému věřiteli dluží.⁴⁸

Zákon stanovuje jako podmínku platnosti rozhodčí smlouvy její písemnou formu, která je splněna i v případě sjednání smlouvy telegraficky, dálnopisem nebo elektronickými prostředky, které umožní zachycení jejího obsahu a určení osob, které rozhodčí smlouvu sjednaly.

Rozhodčí smlouva může být platně sjednána i přes e-mail, nebo řádná mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána, ani řádné ustanovení ZŘ nestanovují podmínku, že projevy vůle stran musí být obsaženy na téže listině. Při uzavírání rozhodčí smlouvy prostřednictvím elektronických prostředků je doporučeno použítí elektronického podpisu podle zákona č. 227/2000 Sb., nicméně zákon tuto podmínku neuvádí, a tudíž i smlouva uzavřená bez elektronického podpisu bude platná.⁴⁹

Tuto otázku řešil i Rozhodčí soud při IAL SE, který ve svém rozhodčím nálezu sp. zn. 222/2009 ze dne 22. října 2009 rozhodl: šnelze bez dalšího uinit závazek, že rozhodčí dohlávka sjednaná prostředky elektronické komunikace, zejména e-mailem, bez zaručeného elektronického podpisu ve smyslu zákona č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu, ve znění pozdějších předpisů, je

⁴⁸ Lisse, L. *Zákon o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů s komentářem*. Praha: Linde, 2012, s. 147.

⁴⁹ Bohlávek, A. J. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2004, s. 45.

neplatná. V případě, že ze souvisejících skutečností lze dovodit závěr, že z předem určené elektronické adresy účastník, jež namítá neplatnost rozhodnutí, došlo, komunikoval, nese tento účastník důkazní břemeno ohledně prokázání, že není povodcem dotčené elektronické zprávy, z níž se dovozuje jeho souhlas s uzavřenou rozhodnutím došlo.⁵⁰

Tímto dochází k obrácení důkazního břemene, nebo v případech, kdy je stranou vznesena námitka nedostatku pravomoci z důvodu neexistence nebo neplatnosti rozhodnutí smlouvy, musí platnost uzavření smlouvy prokázat protistrana. Pokud však strana namítá, že došlo ke zneužití její e-mailové adresy, musí toto jež prokázat sama.⁵¹

Uzavření rozhodnutí smlouvy je závazné i pro právní nástupce stran, a k předchozímu došlo v souvislosti se sukcesí univerzální nebo singulární. Smluvní strany ovšem mohou toto nástupnictví v rozhodnutí smlouvy vyloučit a právní nástupci zase mají možnost dříve jež rozhodnutí smlouvu změnit nebo nahradit novou.⁵²

V právní teorii existují tři teorie o povaze rozhodnutí smlouvy, a to teorie hmotné právní, procesní právní a smíšená. U nás převládá názor, že se jedná o smlouvu procesní, nebo na jejím základě dochází k přenesení jurisdikční pravomoci ze státních soudů na rozhodce nebo stálé rozhodnutí soudy. Rozhodnutí smlouva je na smlouvu hlavní zcela nezávislá, což znamená, že neplatnost, nicotnost či zánik jedné z nich nemá vliv na trvání a platnost druhé.⁵³

⁵⁰ Lisse, L. *Přehled judikatury ve věcech rozhodnutí řízení*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011, s. 50.

⁵¹ Lisse, L. *Zákon o rozhodnutí řízení a výkonu rozhodnutí nález s komentářem*. Praha: Linde, 2012, s. 146.

⁵² Mothejzík, J., Steiner, V. a kol. *Zákon o rozhodnutí řízení a výkonu rozhodnutí nález s přílohami. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 1996, s. 24.

⁵³ Růžička, K. *Rozhodnutí řízení před Rozhodnutím soudem při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky*. 2., rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš, 2005, s. 36–37.

3.6 Rozhodci a stálé rozhodčí soudy

3.6.1 Požadavky na osobu rozhodce

Rozhodnout spor v rozhodčím řízení může jeden rozhodce, rozhodčí senát nebo stálý rozhodčí soud, který může rozhodovat jedním rozhodcem nebo rozhodčím senátem, který sestává minimálně z těchto rozhodců. Podmínky, které musí rozhodce splňovat, jsou stanoveny v § 4 ZR, je-li nově zpřesněny předpoklady pro rozhodce, kteří jsou způsobilí rozhodovat spory vzniklé ze spotřebitelských smluv.

Rozhodcem může být pouze fyzická osoba, nemůže neodporuje rozhodnutí stran předložit spor k projednání stálému rozhodčímu soudu, nebo tyto soudy rozhodují prostřednictvím fyzických osob.⁵⁴ Podmínkami pro výkon funkce rozhodce jsou zletilost, způsobilost k právním úkonům a novelou předepsaná bezúhonnost, kterou nesplňuje ten, kdo byl pravomocně odsouzen za trestný čin, pokud se na něj nehledí, jako by nebyl odsouzen. Další zvláštní předpoklady nejsou zákonem stanoveny, mohou být však určeny prostřednictvím před stálých rozhodčích soudů nebo arbitrážních center i speciálními kvalifikačními požadavky stran na osobu rozhodce, obsaženými v rozhodčí smlouvě.⁵⁵

Zvláštními předpisy jsou z funkce rozhodce vyloučeni soudci Ústavního soudu, soudci obecných soudů a státní zástupci. Z ostatních právnických povolání funkci rozhodce nejčastěji vykonávají advokáti. Stát se rozhodci mohou i notáři i exekutoři, kteří však tuto funkci příliš často nevykonávají.

Rozhodcem může být občan České republiky i cizinec, u kterého není vyžadováno splnění podmínek způsobilosti stanovených jeho právním řádem, ale postačuje splnění předpokladů alespoň dle naší právní úpravy.

V případě sporů ze spotřebitelských smluv musí být rozhodce navíc zapsán v seznamu rozhodců vedeném na internetových stránkách Ministerstva spravedlnosti. K tomu, aby mohl být ministerstvem do tohoto seznamu zapsán,

⁵⁴ B. Lohlávek, A. J., *Zákon o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2004, s. 53.

⁵⁵ Lisse, L., *Zákon o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů s komentářem*. Praha: Linde, 2012, s. 185-189.

musí mít vysokoškolské vzdělání v oboru právo získané buď v magisterském studijním programu na vysoké škole v České republice či v zahraničí a Českou republikou uznané za rovnocenné. Dále nesmí být v posledních pěti letech z tohoto seznamu ministerstvem vykřtnut a musí uhradit správní poplatek ve výši 5 000 Kč. Stálí rozhodci Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR byli do seznamu rozhodců zapsáni automaticky bez nutnosti úhrady správního poplatku.

Ze seznamu je rozhodce bez vydání rozhodnutí ministerstvem vykřtnut, pokud podal písemnou žádost o vykřtnutí, zemřel nebo byl prohlášen za mrtvého, byl pravomocně zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo v ní omezen. Dále pokud nemůže být rozhodcem podle jiných právních předpisů či byl pravomocně odsouzen za trestný čin, pokud se na něj nehledí, jako by odsouzen nebyl. Rozhodce může být taktéž do seznamu vykřtnut, jestliže proti němu bylo zahájeno trestní stíhání nebo řízení o jeho způsobilosti k právním úkonům, a to po dobu trvání těchto řízení.

Dále může být rozhodce vykřtnut, pokud závažně nebo opakovaně porušil povinnosti stanovené ZŘ. Líše k tomu příklad může být například porušení povinnosti mlčenlivosti, neoznámení stranám nebo soudu okolností způsobující pochybnosti o nepodjatosti, neřízení se při rozhodování rozhodným hmotným právem či právními předpisy stanovenými na ochranu spotřebitele, nepedání rozhodčího nálezu k úschovu okresnímu soudu a další.⁵⁶

Velká výhoda spoívá v možnosti stran vybrat si rozhodce majícího speciální kvalifikaci nebo vzdělání v určitém oboru. Na druhou stranu musí k výběru rozhodce přistupovat velmi zodpovědně, nebo výběr špatného rozhodce pro ně může mít nepříznivé důsledky, zejména s ohledem na správnost vydaného rozhodnutí. Pokud rozhodce stanovený předpoklady nesplňuje, ale přesto svou funkci vykonává, bude v řízení astníkem řízení odpovědný z titulu náhrady škody.⁵⁷ V případě, že si strany vybírají rozhodce ze seznamu stálého rozhodčího

⁵⁶ Líše, L. *Zákon o rozhodím řízení a výkonu rozhodčích nálezů s komentářem*. Praha: Linde, 2012, s. 6576658.

⁵⁷ Rozhodce v řízení vystupuje jako soukromá osoba, a tudíž není ve veřejnoprávní odpovědnosti za porušení povinností při vedení řízení. Způsobil-li rozhodce škodu, nelze stát žádat o její úhradu podle zákona 82/1998 Sb., o odpovědnosti státu za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem. Rozhodce je odpovědný za dodržení postupů v rozhodím řízení, nicméně nemůže být sankcionován za svůj právní názor.

soudu, p ebírá tento soud záruku, že rozhodci na jeho seznamu spl ují podmínky pro výkon funkce.⁵⁸

3.6.2 Ur ení a jmenování rozhodce

Strany si v rozhod í smlouv mohou stanovit po et i osoby rozhodce , a to bu p ímo uvedením konkrétní osoby rozhodce, nebo stanovím postupu, kterým budou ur ení. Po et rozhodce musí být vždy lichý, což vylučuje možnost rovnosti hlas p i usná-ení se na rozhod ím nálezu. Ur ení pouze jedné konkrétní osoby v-ak není doporu ováno u rozhod ích dolofek, jelikož od jejich sjednání do vzniku sporu m že uplynout zna ná doba a rozhodce již nemusí být naživu, m že ztratit zp sobilost i mohou nastat dal-í okolnosti, na základ kterých nebude moci funkci p ijmout. Výhodou p esto z stává, že rozhodci jsou známi p edem, a tudíž odpadá asová ztráta spojená s jejich ur ováním a jmenováním.⁵⁹ Strany by se v-ak m ly s vybraným rozhodcem p edem domluvit, zda by byl ochoten jejich spor rozhodovat, nebo nikdo nemá povinnost tuto funkci p ijmout a strany by tudíž nem ly po ítat s tím, že jimi zvolená osoba funkci automaticky p ijme.

Nov m že být rozhodce ur en i osobou, na které se strany shodly, i stranami zvolenými pravidly rozhod ího ízení, která jsou k rozhod í smlouv p íložená. Tato v ta byla do zákona vložená z d vodu zneplat ování rozhod ích dolofek, které p i ur ení rozhodce odkazovaly na pravidla arbitrážních center.⁶⁰ K zneplat ování do-lo na základ rozhodnutí Vrchního soudu v Praze,⁶¹ které

⁵⁸ B lohlávek, A. J. *Zákon o rozhod ím ízení a o výkonu rozhod ích nález . Komentá .* Praha: C. H. Beck, 2004, s. 54.

⁵⁹ Mothejzíkova, J., Steiner, V. a kol. *Zákon o rozhod ím ízení a výkonu rozhod ích nález s p ílohami. Komentá .* Praha: C.H. Beck, 1996, s. 37.

⁶⁰ Arbitrážní centra nejsou stálé rozhod í soudy, ale instituce, které vydávají své statuty a ády a poskytují rozhodc m zapsaným na jejich seznamech administrativní, technické a organiza ní zázemí, nezbytné pro ádný výkon jejich innosti. (Lisse, L. K právnímu postavení arbitrážních center. *Bulletin advokacie*, 2006, . 1, s. 40 - 43).

⁶¹ Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze sp. zn 12 Cmo 496/2008, ze dne 28. kv tna 2009, ve kterém vyjád il názor, že špokud rozhod í smlouva neobsahuje p ímé ur ení rozhodce ad hoc, anebo konkrétní zp sob jeho ur ení, ale jen stanoví, že rozhodce bude ur en jednou smluvní

m lo za následek nejednotnost v rozhodování nířích soud ůhledn platnosti takto sjednaných rozhod ích doloflek, nebo p edchozí judikatura Nejvyřho soudu R umofl ovala arbitrářním centr m vydávat své statuty a řady nebo jiná pravidla a vést seznam svých rozhodc .⁶² Vzhledem k této situaci vydal velký senát Nejvyřho soudu R sjednocující stanovisko, kterým názor Vrchního soudu potvrdil.⁶³

V sou asnosti je jifl možné uzavírat rozhod í doloflky odkazující p i výb ru rozhodce na pravidla arbitrářního centra, kterým nehrozí následné zneplatn ní, pokud splní vřechny náleřitosti stanovené v ZR . Rozhod í doloflky sjednané podle staré úpravy vřak budou neplatné, i kdyby bylo řízení zahájeno ařl po ú innosti novely.⁶⁴

Neur í-li si strany ve smlouv ě osobu rozhodce ani zp sob jeho ur ení, dojde k ustanovení rozhodc tak, ře kařdř strana jmenuje jednoho rozhodce, a ti pak volí p edsedajícího rozhodce. Jestřlfe je na stran řalobce nebo řalovaného více ú astník , neznamená to, ře by kařdř volil svého rozhodce, ale je vřfdy volen jeden rozhodce za stranu řalovanou a druhý za stranu řalobce.⁶⁵

V p řpad , ře nedojde k jmenování rozhodce, proto ře tak strana neu inila nebo se zvolení rozhodci neshodli na osob p edsedajícího rozhodce, uplatní se postup uvedený v ř 9 ZR ,⁶⁶ ovřem pouze pokud si strany v rozhod í smlouv

stranou ze seznamu rozhodc vedeného řávníckou osobou, která není stálým rozhod ím soudem z řízeným ve smyslu ř 13 ZR , a ře rozhod í řízení bude probřhat podle pravidel vydaných touto řávníckou osobou, pak je taková rozhod í smlouva neplatná pro obchřzení řákonař.

⁶² Lisse, L. *Zřkon o rozhod ím řízení a výkonu rozhod ích nřlez ř komentř em*. Praha: Linde, 2012, s. 230-231.

⁶³ Srov. usnesení Nejvyřho soudu ze dne 11. kv na 2011, sp. zn. 31 Cdo 1945/2010: řPokud rozhod í smlouva neobsahuje p římé ur ení rozhodce ad hoc, respektive konkrétní zp sob jeho ur ení, ale této souvislosti jen odkazuje na rozhod í řád vydaný řávníckou osobou, která není stálým rozhod ím soudem z řízeným na řáklad řákona, je taková rozhod í smlouva neplatná pro obchřzení řákona, a to podle ř 39 ob an. řákona.ř

⁶⁴ Kocina, J. Rozhod í doloflky sjednané ve prosp řch řsoukromých rozhod ích soud ů. *Bulletin advokacie*, 2011, . 768, s. 49.

⁶⁵ Mothejříková, J., Steiner, V. a kol. *Zřkon o rozhod ím řízení a výkonu rozhod ích nřlez ř p řlohami. Komentř* . Praha: C. H. Beck, 1996, s. 38.

⁶⁶ Jestřlfe strana, která má jmenovat rozhodce, tak neu inní do 30 dn ů od doru ení výzvy druhé strany, nebo nemohou-li se jmenování rozhodci ve stejné řh t shodnout na osob p edsedajícího rozhodce, jmenuje rozhodce nebo p edsedajícího rozhodce soud, pokud se strany nedohodly jinak.

nebo dodatečně nesjednaly něco jiného (např. třeba rozhodce bude určen jinou osobou). Zákonem stanovená třicetidenní lhůta, která může být dohodou stran v rozhodčí smlouvě zkrácena i prodloužena, začíná v případě jmenování rozhodce stranou nebo odevzdání výzvy zaslané druhou stranou, v případě určení předsedajícího rozhodce jím jmenovanými rozhodci lhůta počíná od doručení návrhu na osobu předsedajícího rozhodce zaslaného jedním z rozhodců.⁶⁷ Soud může rozhodce jmenovat pouze na návrh, který může podat kterákoli ze stran i kterýkoli jím jmenovaný rozhodce. Po podání návrhu se jím strany nebo jmenování rozhodci nemohou domluvit na osobu rozhodce i předsedajícího rozhodce, nebo toto oprávnění jím přeložit na soud, nevzali-li svůj návrh zpět.⁶⁸ Soud může jmenovat rozhodce také, pokud se jím jmenovaný rozhodce své funkce vzdá nebo ji dále jím nemůže vykonávat. V případě příslušnosti k projednání návrhu bude soud, který by byl příslušný k projednání věci, kdyby nedošlo k přenesení pravomoci na rozhodce prostřednictvím rozhodčí smlouvy. Místně příslušný bude podle § 43 ZŘ soud, v jehož obvodu se rozhodčí řízení koná nebo konalo, je-li toto místo v tuzemsku, nebo soud, který by byl místně příslušný, kdyby nebylo rozhodčí smlouvy, pokud nebylo rozhodčí řízení dosud zahájeno. Pokud nelze příslušnost určit podle předchozích způsobů, stane se místně příslušným soud, v jehož obvodu má sídlo (bydliště) navrhovatel i odpovídce.

Soud musí při výběru rozhodce respektovat požadavky, které na osobu rozhodce kladou strany v rozhodčí smlouvě, zároveň se musí jednat o osobu nezávislou a nestrannou. Jestliže si strany ujednaly, že rozhodce musí mít speciální kvalifikaci, může soud rozhodcem jmenovat pouze osobu, která tuto kvalifikaci splňuje. Před jmenováním by měl soud jím zvoleného rozhodce vyslechnout, zda je ochoten tuto funkci přijmout, nebo jak jím bylo zmíněno výše, nikdo není povinen tuto funkci přijmout, a to ani v případě určení soudem.⁶⁹

Zákon stanovuje, že rozhodce musí svou funkci přijmout písemně, ale dále jím neuvádí, zda musí být toto písemné přijetí doručeno straně, která ho

⁶⁷ Mothejzík, J., Steiner, V. a kol. *Zákon o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů s přílohami. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 1996, s. 42.

⁶⁸ Lisse, L. *Zákon o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů s komentářem*. Praha: Linde, 2012, s. 269.

⁶⁹ Boháček, A. J. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2004, s. 91692.

jmenovala, i posta í zalofení do rozhod ího spisu. Lisse k tomuto uvádí, že doru ení písemného p íjetí bude voleno spí-e v p ípadech jmenování rozhodce ad hoc, naproti tomu zalofení do spisu bude b fn j-í u ízení p ed stálým rozhod ím soudem i arbitráfním centrem.⁷⁰

3.6.3 Vzdání se funkce a vylou ení rozhodce

Rozhodce, který jifl funkci p íjal, se jí m že vzdát pouze ze dvou d vod . V prvním p ípad musí se vzdáním funkce souhlasit i ob strany, zákon ale nestanovuje, jakou formou má být tento souhlas ud len, nicmén Lisse doporu uje uzav ít z d vodu vy-í právní jistoty písemnou dohodu o ukon ení funkce rozhodce, p í emfl není nutné, aby obsahovala d vod ukon ení.⁷¹

V druhém p ípad jifl rozhodce nepot ebuje ke vzdání se funkce souhlas stran, ale musí tu být dány závafné d vody, které jsou posuzovány vfdy s ohledem na daný p ípad. Jedná se o d vody osobní povahy, ke kterým pat í nap . dlouhodobá nemoc, úmrtí lena rodiny i jiné závafné rodinné d vody. Také sem m flme za adit situace, kdy strany nezaplátily zálohu na náklady ízení, anebo do-lo ke zm n okolností, na základ kterých jifl není schopen rozhodce spor rozhodnout, nebo mu na to neposta uje jeho kvalifikace i jazykové schopnosti.⁷² Vzdá-li se rozhodce své funkce, z stanou ú inky dosavadního ízení a jím provedených úkon z procesního hlediska zachovány a nový rozhodce p evezme stav ízení, jaký zde panoval v dob , kdy funkci rozhodce p íjal.⁷³

Rozhodce musí být p í rozhodování sporu nezávislý a nestranný, což vyplývá i z novelou aktualizovaného § 8 ZR , který nyní více konkretizuje okolnosti, za kterých m že být rozhodce z projednání v ci vylou en. D vodem vylou ení m že být rozhodc v pom r k v ci, ú astník m nebo jejich právním

⁷⁰ Lisse, L. *Zákon o rozhod ím ízení a výkonu rozhod ích nález s komentá em*. Praha: Linde, 2012, s. 200-201.

⁷¹ Tamtéfl, s. 207.

⁷² B lohlávek, A. J. *Zákon o rozhod ím ízení a o výkonu rozhod ích nález . Komentá .* Praha: C. H. Beck, 2004, s. 61-63.

⁷³ Lisse, L. *Zákon o rozhod ím ízení a výkonu rozhod ích nález s komentá em*. Praha: Linde, 2012, s. 209.

zástupc m. Toto ustanovení se prakticky shoduje s § 14 odst. 1 občanského soudního řádu (dále jen OSŘ), který stanovuje podmínky pro vyloučení soudce. Rozhodce je povinen stranám i před případně soudem, pokud jím byl jmenován, bezodkladně oznámit všechny okolnosti, které by mohly vzbudit oprávněné pochybnosti o jeho nepodjatosti, a to nejen před jeho jmenováním, ale i pokud tyto skutečnosti vyjdou najevo až později v průběhu řízení.

Prvotní posouzení podjatosti leží na samotném rozhodci, pokud ten však řádně dodává podjatosti neshledá, může jeho podjatost namítat i strana, která má pochyby o jeho nestrannosti. Vyjdou-li najevo okolnosti pro vyloučení rozhodce až po jeho jmenování, je rozhodce povinen se své funkce vzdát, písemně zákon výslovně nestanovuje písemnou formu, ale s ohledem na právní jistotu a povinnost písemného přijetí funkce, se tato forma jeví jako nejvhodnější. Pokud se rozhodce své funkce odmítá vzdát, mohou strany uzavřít dohodu o jeho vyloučení, což však v praxi nebude příliš časté. Zákon proto dává straně možnost obrátit se s návrhem na vyloučení rozhodce na soud, tato strana musí před soudem jeho podjatost prokázat. V případě, že rozhodce neoznámil okolnosti, pro které by měl být vyloučen, a daný spor již rozhodl, může se dotčená strana domáhat zrušení rozhodčího nálezu podle § 31 písm. c) ZŘ z toho důvodu, že byl spor rozhodnut nezpůsobilým rozhodcem. K vydání rozhodčího nálezu podjatým rozhodcem může dojít i v případech, kdy byl soudu podán návrh na vyloučení, kterému zatím nebylo vyhověno, nebo řádná norma nestanovuje, že by mělo být rozhodčí řízení do rozhodnutí soudu přerušeno.⁷⁴

U sporů ze spotřebitelských smluv musí rozhodce při prvním úkonu ve věci stranám oznámit, zda v posledních letech vydal rozhodčí nález nebo se podílel na jeho vydání a je rozhodcem v dosud neskonalém rozhodčím řízení ve sporu, jeho účastníkem byla i je n která ze stran, písemně je zákonem stanoveno, že se tato lhůta počítá od data skončení rozhodčího řízení, v němž rozhodci vzniká informační povinnost. Toto ustanovení by mělo zabránit případně, kdy v téže věci spor pro daného podnikatele řeší stále stejní rozhodci, čímž logicky vznikala pochybnost o jejich nestrannosti. Nicméně to, že rozhodce

⁷⁴ Lisse, L. *Zákon o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů s komentářem*. Praha: Linde, 2012, s. 288.

v posledních letech rozhodoval spor jedné ze stran, je to neznamená, že je podjatý. Lisse je toho názoru, že tato skutečnost nemůže být jediným důvodem k prokázání podjatosti rozhodce, ale může se uplatnit jako jeden z důkazů.⁷⁵

3.6.4 Stálé rozhodčí soudy

Vedle rozhodčího řízení ad hoc, ve kterém rozhoduje spor stranami vybraná osoba, si mohou strany zvolit rozhodčí řízení institucionální, které se koná před rozhodčí institucí (nejčastěji stálým rozhodčím soudem) a probíhá podle jejich předem připravených pravidel.

Před novelou ZŘ u nás neprevládala jednotný názor ohledně možnosti zřízení stálého rozhodčího soudu. Podle některých mohl být stálý rozhodčí soud založen pouze zákonem, naproti tomu zastánci odlišného výkladu dovozovali jeho vznik i na základě ZŘ. Nyní nově formulované ustanovení § 13 odst. 1 ZŘ umocňuje zřízení stálého rozhodčího soudu, pouze jiným zákonem nebo jen tehdy, pokud jeho zřízení jiný zákon výslovně připouští. Tuto úpravu kritizuje Lisse, podle kterého škonzervuje monopolní postavení jediného tuzemského stálého rozhodčího soudu zřízeného zákonem na trhu poskytovatelů arbitrážních služeb, což je fenomén v evropském hospodářském prostoru nepříliš žádoucí.⁷⁶

V současné době u nás existují tři stálé rozhodčí soudy. Prvním z nich je Rozhodčí soud pro Hospodářské komory ČR a Agrární komory ČR,⁷⁷ jež je u nás jediným, který může rozhodovat všechny vnitrostátní i mezinárodní spory, které jsou u nás podle ZŘ arbitrabilní. U tohoto soudu je možno od roku 2004 vést rozhodčí řízení on-line, které probíhá elektronickou formou a v elektronické podobě je vydán i rozhodčí nález. Tento soud je také oprávněn rozhodovat spory

⁷⁵ Lisse, L. *Zákon o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů s komentářem*. Praha: Linde, 2012, s. 259.

⁷⁶ Tamtéž, s. 301.

⁷⁷ Tento rozhodčí soud navazuje na činnost Rozhodčího soudu pro československé obchodní komory založeného v roce 1949, který byl v roce 1980 přejmenován na Rozhodčí soud pro československé obchodní a průmyslové komory. S účinností od 1. 1. 1995 došlo ke změně názvu na Rozhodčí soud pro Hospodářské komory České republiky a Agrární komory České republiky.

o doménová jména (.cz, .eu, .co.nl, .com, .net, .org, .biz, .info a další doménová jména nejvyšší úrovně) i úhradové spory ve zdravotnictví.⁷⁸

Dále u nás existují dva stálé rozhodčí soudy speciální, zřízené na základě zvláštního zákona a mající omezenou působnost rozhodovat spory. Rozhodčí soud pro českou obchodní burzu Kladno⁷⁹ je oprávněn rozhodovat spory z obchodů uzavřených na českou obchodní burzu Kladno a na Obchodní burze Hradec Králové, jakož i spory z mimoburzovních obchodů, jejichž předmětem jsou komodity, jimiž se na těchto burzách obchoduje.⁸⁰ Burzovní rozhodčí soud pro Burzu cenných papírů Praha, a.s.⁸¹ je pravomocný rozhodovat spory z obchodů na regulovaném trhu organizovaném burzou a z vypořádání těchto obchodů, jakož i spory z obchodů v mnohostranném obchodním systému provozovaném burzou a z vypořádání těchto obchodů, a dále z ostatních obchodů s investičními nástroji nebo komoditami, sporů z podnikání na kapitálovém trhu, penzijním trhu, pojišťovacím trhu a trhu penzijního spoření.⁸²

Na našem území působí také mezinárodní rozhodčí soudy, jako například Mezinárodní rozhodčí soud v Paříži, Londýnský mezinárodní rozhodčí soud, Arbitrážní institut ve Stockholmu, Mezinárodní rozhodčí soud pro Hospodářské komory Rakouska ve Vídni a další, které mohou řešit mezinárodní i vnitrostátní spory určené rozhodci, pokud si to strany v rozhodčí smlouvě ujednaly.⁸³

Stálé rozhodčí soudy mohou vydávat své řády a statuty, které musí být obligatorně uplatněny v Obchodním rejstříku. V těchto dokumentech si mohou stálé rozhodčí soudy upravit způsob jmenování rozhodců, jejich počet, způsob

⁷⁸ Rozhodčí soud pro Hospodářské komory České republiky a Agrární komory České republiky. O rozhodčím řízení. [online]. [cit. 2013-02-21]. Dostupné z <http://www.soud.cz/o-rozhodcim-izeni>.

⁷⁹ Zřízen na základě zákona č. 229/1992 Sb., o komoditních burzách, ve znění pozdějších předpisů.

⁸⁰ § 1 odst. 2 řádu Rozhodčího soudu pro českou obchodní burzu Kladno [online]. [cit. 2013-02-21]. Dostupné z http://www.rozhodcisoud.cz/rad_c.html.

⁸¹ Zřízen na základě zákona č. 214/1992 Sb., o burze cenných papírů, který byl zrušen zákonem č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu.

⁸² 1. 1 odst. 1 řádu Burzovního rozhodčího soudu [online]. [cit. 2013-02-21]. Dostupné z http://ftp.pse.cz/Info.bas/Cz/Predpisy/brs_rad.pdf.

⁸³ Lisse, L. *Zákon o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů s komentářem*. Praha: Linde, 2012, s. 306.

řízení a rozhodování, pravidla o nákladech řízení a odmítnutí rozhodce a další otázky související s jejich činností. Jak již bylo zmíněno výše, tyto dokumenty mohou vydávat i arbitrážní centra, která však nejsou povinny je zveřejňovat v Obchodním rejstříku, ale musí je přiložit k rozhodčí smlouvě.

Strany si v rozhodčí smlouvě mohou ujednat, že spor bude rozhodovat rozhodce vedený na seznamu stálého rozhodčího soudu, avšak nebude postupovat podle pravidel daného rozhodčího soudu. Na které stálé rozhodčí soudy umocní ují stranám vybrat si i rozhodce, který není na jejich seznamu zapsán, ale splňuje všechny podmínky pro zapsání, a ten bude při rozhodování postupovat podle řádu stálého rozhodčího soudu. Pokud si strany v rozhodčí smlouvě fládnou odchylku nesjednají, bude v rozhodčím řízení postupováno podle předpisů platných ke dni zahájení rozhodčího řízení vydaných stálým rozhodčím soudem.⁸⁴

K posílení ochrany stálých rozhodčích soudů bylo nově vloženo ustanovení § 13 odst. 4 ZR, podle kterého nesmí nikdo bez oprávnění používat při výkonu své činnosti označení, které vyvolává klamnou představu, že se jedná o stálý rozhodčí soud.

3.7 Průběh řízení

3.7.1 Zahájení řízení

Zákonem je stanoveno, že rozhodčí řízení je zahájeno dnem, kdy dojde flaloba stálému rozhodčímu soudu nebo v případě řízení ad hoc předsedajcímu rozhodci, pokud ovšem nebyl jmenován nebo jmenován, jinak kterémukoli určenému nebo jmenovanému rozhodci. Ti jsou povinni na flalob vyznačit den, kdy jim byla doručena, nebo den zahájení řízení je dleflitý zejména z důvodu běhu promlčecích a prekluzivních lhůt.⁸⁵

Náležitosti flaloby nejsou v ZR upraveny, mohou být však stanoveny v rozhodčí smlouvě, v pravidlech rozhodčího řízení nebo v řádu stálého

⁸⁴ Lisse, L. *Zákon o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů s komentářem*. Praha: Linde, 2012, s. 3186320.

⁸⁵ Tamtéž, s. 345.

rozhodčího soudu. Není-li stranami zvolena řádná z předchozích možností, bude postupováno podle ustanovení občanského soudního řádu.⁸⁶

Řešení musí být podána v písemné formě, a to buď v listinné, nebo elektronické podobě. Elektronicky může být podána prostřednictvím telegrafu, telefaxu nebo e-mailem, který lze zaslat s elektronickým podpisem nebo jako prostý e-mail, který musí být do tří dnů od jeho učinění písemně doložen, jinak k němu nebude přihlíženo.⁸⁷ Při podání v listinné podobě by měla být řešení předložena v takovém počtu vyhotovení, aby jeden stejnopis mohl být založen do spisu a přitom každý rozhodce i účastník dostal po jednom vyhotovení. Jestliže nebude řešení podána v předepsaném počtu stejnopisů, vyhotoví je rozhodce sám a výdaje vynaložené na zhotovení započítá do nákladů řízení.⁸⁸ Rozhodce poté doručí řešení řešitelovi (příp. řešeným) a ostatním rozhodcům, pakliže se bude rozhodovat v senátu a jsou-li mu jimi ostatní rozhodci známi. Spolu s řešením vyzve řešitel (řešené), aby podal řešební odpověď a také jmenoval rozhodce, jestliže nebude rozhodovat jako jediný rozhodce i nejsou-li zbylí rozhodci jimi určení. Pokud se nedá účastníkovi řešení doručit, může se rozhodce obrátit na soud s žádostí, aby zjistil účastníkovu současnou adresu z Centrální evidence obyvatel i mu řešení přímou doručil.⁸⁹

Řešení by měla obsahovat především přesné označení účastník, určení předmětu sporu a jeho se navrhovatel domáhá, vylíčení skutkových a právních okolností, poukaz na způsob založení pravomoci rozhodce a označení dle, o které navrhovatel opírá své tvrzení. Řešení musí být podepsána a měla by v ní být určena i hodnota předmětu sporu.⁹⁰ Jestliže si strany dohodly určit způsob

⁸⁶ Bohlávek, A. J. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2004, s. 108.

⁸⁷ Lisse, L. *Zákon o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů s komentářem*. Praha: Linde, 2012, s. 336.

⁸⁸ Bohlávek, A. J. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2004, s. 116.

⁸⁹ Lisse, L. *Zákon o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů s komentářem*. Praha: Linde, 2012, s. 343.

⁹⁰ Mohejščíková, J., Steiner, V. a kol. *Zákon o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů s přílohami. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 1996, s. 61.

doru ování nebo postup, jakým bude v ízení postupováno, m ly by tuto dohodu rozhodci p edložit sou asn s flalobou.⁹¹

Jestliže flaloba nespl uje pot ebné náležitosti, bude flalobce rozhodcem vyzván, aby nedostatky odstranil, p i emfl jejich odstran ní bude ú inné zp tn od okamfiku podání flaloby. Mén závažné vady mohou být odstran ny afl v pr b hu ízení, nedojde-li v-ak k jejich odstran ní, bude o nich rozhodnuto ve form rozhod ího nálezu.⁹²

Strany se mohou dohodnout na smírném vy e-ení sporu, a to p estofe jifl byla flaloba podána. Poda í-li se jim jejich spor ukon it smírem, vezme flalobce svou flalobu zp t a ízení je usnesením zastaveno. Strany se v-ak mohou dohodnout, fl smír bude uzav en ve form rozhod ího nálezu.⁹³

Rozhodci jsou oprávn ní zkoumat po celou dobu ízení svou pravomoc, p ezkoumávají p edev-ím platnost rozhod í smlouvy a arbitrabilitu sporu. Zjistí-li, fl pravomoc k projednání sporu nemají, rozhodnou o tom usnesením, na základ kterého se ízení zastaví. Dojdou-li rozhodci k záv ru, fl mají pravomoc daný spor rozhodnout, nevydávají o tom fládné usnesení, ale vypo ádají se s tím v od vodn ní rozhod ího nálezu. Rozhodci jsou povinni zkoumat svou pravomoc i v pr b hu ízení, nap . pokud dojde ke zm n flalobního petitu. Návrh na zm nu petitu mohou zamítnout, shodnou-li se na tom, fl takto zm n ý petit jifl není podle zákona í rozhod í smlouvy arbitrabilní. Taktéfl m fl nastat situace, kdy rozhodci shledají svou pravomoc jen z ásti, nebo pouze n které nároky v flalob uvedené mohou být v rozhod ím ízení projednány. P jde-li od sebe takové nároky odd lit, budou rozhodci projednávat pouze ty, u kterých svou pravomoc shledají, u ostatních nárok ízení zastaví.⁹⁴

⁹¹ Lisse, L. *Zákon o rozhod ím ízení a výkonu rozhod ích nález s komentá em*. Praha: Linde, 2012, s. 340.

⁹² B lohlávek, A. J. *Zákon o rozhod ím ízení a o výkonu rozhod ích nález . Komentá .* Praha: C. H. Beck, 2004, s. 110.

⁹³ R fli ka, K. *Rozhod í ízení p ed Rozhod ím soudem p i Hospodá ské komo e eské republiky a Agrární komo e eské republiky*. 2., roz- vyd. Plze : Vydavatelství a nakladatelství Ale-en k, 2005, s. 72673.

⁹⁴ B lohlávek, A. J. *Zákon o rozhod ím ízení a o výkonu rozhod ích nález . Komentá .* Praha: C. H. Beck, 2004, s. 122.

Námitku nedostatku pravomoci může vznést i jedna ze stran, nejpozději však při svém prvním úkonu v řízení, týkajícího se věci samé, pokud k později uplatněné námitce již nebude přihlíženo. Výjimku však představují spory ze spotřebitelských smluv, kdy může být tato námitka spotřebitelem vznesena a převedena soudem v rámci řízení o zrušení rozhodčího nálezu. Prvním úkonem ve věci bude například žalobní odpověď, účast na ústním jednání či jiné vyjádření strany ve věci samé. Naproti tomu žalobce nebude považována za důvodnou žádost o prodloužení lhůty na vyjádření nebo žádost o odročení na řízeného ústního jednání.⁹⁵

Námitka nedostatku pravomoci může být vznesena z důvodu neexistence, neplatnosti nebo zániku rozhodčí smlouvy. Zákon však stanovuje další výjimku z uplatnění námitky při prvním úkonu, nebo bude-li strana namítat neplatnost rozhodčí smlouvy z důvodu, že spor je nearbitrábilní, a tudíž o něm není možné uzavřít rozhodčí smlouvu, bude moci tuto námitku uplatnit po celou dobu řízení. V souvislosti s námitkou nedostatku pravomoci z důvodu neexistence rozhodčí smlouvy je Lisse ve svém komentáři toho názoru, že rozhodčí řízení může být zahájeno i tehdy, když mezi stranami rozhodčí smlouva sjednána nebyla, pokud odkazuje na ustanovení § 31 písm. c) ZŘ, které uvádí, že rozhodčí nález může být zrušen, jestliže se řízení ve věci zúčastnil rozhodce, jenž nebyl ani podle rozhodčí smlouvy, ani jinak povolán k rozhodování. Dojde-li tedy k situaci, kdy žalobce podá rozhodci žalobní návrh a žalovaný při svém prvním úkonu nenamítne nedostatek pravomoci rozhodce z důvodu neexistence rozhodčí smlouvy, bude se mít za to, že strana pravomoc rozhodce uznala, a tudíž rozhodčí řízení probíhá. Od této situace musíme odlišit případy, kdy byla podána žaloba, a koliv rozhodčí smlouva sjednána nebyla, a žalovaný se k tomu vůbec nevyjádří. V takovém případě nedochází k uznání pravomoci rozhodce, a pokud by i přesto došlo k vydání rozhodčího nálezu, bude tento rozhodčí nález považován za nicotný.⁹⁶

Závěrem zbývá ještě doplnit, že o námitkách rozhodují sami rozhodci, kteří však jak uvádí Boháček šnejsou povinni strany upozorovat na možnost námitky nedostatku pravomoci (příslušnosti) a samozřejmě ani na to, kdy

⁹⁵ Lisse, L. *Zákon o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů s komentářem*. Praha: Linde, 2012, s. 358.

⁹⁶ Tamtéž, s. 359–365.

nejpozději je nutno tuto námitku uplatnit.⁹⁷ V případě stálých rozhodčích soudů o námitkách rozhoduje předsednictvo tohoto soudu. Dojdou-li tyto osoby k závěru, že vznesená námitka je důvodná, rozhodčí řízení usnesením zastaví. V opačném případě se bude řízení pokračovat a rozhodci se s vznesenou námitkou vypořádají až v odvodném rozhodčím nález. Byla-li však vznesená námitka rozhodci zamítnuta a strana se přesto domnívá, že byla důvodná, může se proti vydanému nálezu bránit prostřednictvím návrhu na jeho zrušení podle ustanovení § 31 písm. b) a c) ZR.⁹⁸

S podáním žaloby je spojeno i stavení běhu promlčecích a prekluzivních lhůt, které jsou významné z toho důvodu, že po jejich uplynutí je vymáhání práva omezeno i v případě prekluze dokonce zanikne. Shodnou-li se rozhodci, že nemají dostatek pravomoci k projednání věci, nebo dojde-li k zrušení rozhodčím nálezem až po uplynutí promlčecí nebo prekluzivní lhůty, zstanou podle ustanovení § 16 ZR úinky podané žaloby zachovány. Podmínkou pro zachování úinky však je, aby strana podala do 30 dnů od doručení rozhodnutí nedostatku pravomoci nebo rozhodnutí o zrušení rozhodčím nálezem žalobu nebo návrh na pokračování u soudu i jiného příslušného orgánu. O jiný příslušný orgán se jedná i v případě, byla-li žaloba podána nesprávnému rozhodci (stálému rozhodčímu soudu) nebo rozhodci ad hoc, a koliv byla sjednána příslušnost stálého rozhodčím soudu a naopak.⁹⁹

Tomuto ustanovení ZR odpovídá i ustanovení § 106 odst. 2 OS, podle kterého zstanou právní úinky přivodního návrhu zachovány, bude-li v případě zastavení soudního řízení z důvodu nepřislušnosti soudu k projednání věci podán návrh na zahájení řízení před rozhodci do 30 dnů od doručení usnesení o zastavení řízení. Ustanovení tohoto paragrafu budou podrobněji rozebrána v poslední kapitole této práce.

Významné je také určení místa konání rozhodčím řízení zejména v případech řízení mezinárodního, nebo je podle právní úpravy daného státu

⁹⁷ Bohlávek, A. J. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Komentář*. Praha: C.H. Beck, 2004, s. 124.

⁹⁸ Lisse, L. *Zákon o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů s komentářem*. Praha: Linde, 2012, s. 366.

⁹⁹ Bohlávek, A. J. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2004, s.132–133.

posuzována arbitrabilita sporu, určen rozhodce i způsob postupu v řízení. Místo konání řízení má význam i z hlediska určení místní příslušného soudu, který může být součinný v průběhu řízení, přezkoumávat rozhodčí nález i mu bude rozhodčí nález odevzdán do úschovy v případě řízení ad hoc. Strany si mohou místo konání určit v rozhodčí smlouvě (v případě sporů ze spotřebitelských sporů – em musí). Nejpozději ale musí tak učinit do ustanovení rozhodce i senátu, nebo pak již toto právo přechází na rozhodce, kteří místo konání určit musí s ohledem na zájmy stran. Nejvhodnější se podle Bohlávek jeví určení místa názvem konkrétní obce, přičemž v průběhu řízení je možné se souhlasem druhé strany i rozhodce toto místo změnit.¹⁰⁰

3.7.2 Postup v řízení

Jak již bylo zmíněno v průběhu práce, rozhodce musí v řízení postupovat nezávisle a nestranně a poskytnout stranám stejnou péči a rovnost k uplatnění jejich práv. Rozhodčí řízení je řízení sporné, v němž neplatí vyetovací zásada, a tudíž rozhodci rozhodují pouze na základě dle kazí, které jim byly stranami předloženy. Neuplatní-li strana všechny potřebné důkazy, a koliv o nich v důsledku, nebude k nim moci být v soudním řízení o zrušení rozhodčího nálezu (až na výjimku sporů ze spotřebitelských smluv) přihlíženo. Podle Mothejzíkovej a Steinera poskytnutí stejné možnosti znamená, že strana musí být seznámena jak s žalobou, tak se všemi dalšími podáními druhé strany, musí být řádně pozvána k jednání, resp. ke všem jednáním svolaným v dané věci, musí mít při jednání možnost navrhnout důkazy a vyjádřit se k důkazům, které předložila druhá strana a které byly provedeny na návrh druhé strany.¹⁰¹ Jak k tomuto uvádí Bohlávek, rovnost stran není absolutní, nebo pokud bylo jedné straně umožněno provedení důkazu znaleckým posudkem, automaticky to neznamena, že musí být vyhoveno i návrhu

¹⁰⁰ Bohlávek, A. J. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2004, s. 134–141.

¹⁰¹ Mothejzíkovej, J., Steiner, V. a kol. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů s přílohami. Komentář*. Praha: C.H. Beck, 1996, s. 73.

druhé strany, jestliže jí navrhovaný posudek není potěšena.¹⁰² V souvislosti s touto otázkou Lisse zastává názor, že přípustná není ani pozitivní diskriminace, kterou by byla jedna ze stran zvýhodněna z důvodu veku nebo slabšího postavení jako třeba spotřebitele, nebo spotřebitel je jistě chráněn nadou zvýhodnění ujmých ustanovení obsažených v ZR.¹⁰³ Pokud však dojde k porušení zásady rovnosti stran, může to být důvod pro zrušení rozhodnutí nálezu podle ustanovení § 31 písm. e) ZR.

Rozhodnutí je ze zákona nevejné, a tudíž se ho nikdo kromě účastníků a rozhodce nemůže účastnit, ledaže by to samy strany dovolily. Účast je však třeba povolit zapisovateli nebo tlumočnickovi, bude-li potěšena jejich přítomnost, písemně tyto osoby mají povinnost zachovat mlčenlivost ohledně informací, které se v průběhu řízení dozvědí.¹⁰⁴ Řízení před rozhodci je zásadně ústní, nedohodnou-li se strany, že si ústní jednání nepřejí. Strany mají totiž podle ZR možnost dohodnout se, jak bude v řízení postupováno. Tato dohoda může být obsažena v rozhodnutí smlouvě, v jiné listině či určení odkazem na řádek kterého stálého rozhodnutí soudu, písemně práva a povinnosti v dohodě určené musí být vyvážené, jinak by byla tato dohoda neplatná.¹⁰⁵ Jestliže strany nezvolily řádnou z výše zmíněných možností, ani nezmocnily kurčení pravidel předsedajícího rozhodce, budou rozhodci v řízení postupovat způsoby, jaký budou považovat za vhodný. Nesmíme však zapomenout na ustanovení § 30 ZR, podle kterého je možno v rozhodnutí řízení písemně poučít ustanovení OS, pokud ZR nestanoví jinak. Vztahem OS a ZR se zabýval i Nejvyšší soud ČR, který v souvislosti s výkladem písemného poučítí OS konstatoval, že rozhodnutí řízení nepodléhá obecnému soudnímu řádu přímo a jeho jednotlivá ustanovení nelze poučít v rozhodnutí řízení mechanicky. Výraz špiměně vyřazuje především zohlednění obecných zásad, na nichž stojí české rozhodnutí

¹⁰² B. Lohlávek, A. J. *Zákon o rozhodnutí řízení a o výkonu rozhodnutí nálezu*. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2004, s. 144.

¹⁰³ Lisse, L. *Zákon o rozhodnutí řízení a výkonu rozhodnutí nálezu s komentářem*. Praha: Linde, 2012, s. 395–396.

¹⁰⁴ B. Lohlávek, A. J. *Zákon o rozhodnutí řízení a o výkonu rozhodnutí nálezu*. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2004, s. 160.

¹⁰⁵ Lisse, L. *Zákon o rozhodnutí řízení a výkonu rozhodnutí nálezu s komentářem*. Praha: Linde, 2012, s. 418.

ízení, to znamená použití norem obanského soudního řádu pod obecným rámcem zásad českého rozhodčího řízení.¹⁰⁶

V řízení před rozhodci nemusí být účastník zastoupen advokátem, a proto mohou řízení buď vystupuje sám za sebe, nebo může být zastoupen jakoukoli fyzickou osobou. Právnícké osoby obvykle bývají zastoupeny svým statutárním orgánem.¹⁰⁷

Dokazování v rozhodčím řízení je založeno na principu dobrovolnosti, jelikož rozhodci mohou vyslyšet svdky, znalce a strany pouze pokud se k nim tyto osoby dostaví dobrovolně a poskytnou výpověď, a tudíž rozhodci nemají možnost tyto osoby předvolat a v případě neuposlechnutí je nechat předvést. Dobrovolnost se týká provádění i jiných děkáz, tak například provedení děkazu ohledáním v cí nebo předložením listiny může být uskutečneno pouze tehdy, když osoby, které je mají u sebe, listiny předloží i ohledání v cí umožní. Jestliže rozhodci nemohou provést děkazu sami, mohou požádat o provedení těchto děkáz soud, přičemž soud neposuzuje účelnost provedení požadovaného děkazu, avšak jeho provedení může odmítnout, jestliže tento děkáz zákon nepřipouští.¹⁰⁸

V ZR je také upravena možnost strany k dodatečnému provedení úkonů, které nemohla provést bez svého zavinění, což mohlo být způsobeno například náhlým onemocněním, nehodou či smrtí jejího právního zástupce. Kdyby tato situace nenastala, strana by tyto úkony učinila. Strana musí uplatnit návrh, aby jí bylo umožněno dodatečně vykonat to, co jí zmizelo, přičemž toto své právo může uplatnit až do vyhotovení rozhodčího nálezu. Bolehávek však formulaci tohoto ustanovení považuje za problematickou, nebo došlo-li již k ukončení rozhodčího řízení vyhlášením rozhodčího nálezu přičiústním jednáním, nebude již dodatečné provedení úkonů možné, protože není přípustné již takto ukončené řízení znovu otevřít. Rozhodci však návrhu strany vyhovět nemusí a mohou ho odmítnout, mají-li za to, že jeho provedení není potřebné a strana tímto pouze účelově usiluje o prodloužení jednání. Bude-li však návrhu vyhoveno, mělo by být

¹⁰⁶ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 11. června 2008, sp. zn. 32 Cdo 1201/2007.

¹⁰⁷ Růžička, K. *Rozhodčí řízení před Rozhodčím soudem přiči Hospodářské komory České republiky a Agrární komory České republiky*. 2., rozšířené vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš, 2005, s. 104.

¹⁰⁸ Mothejzík, J., Steiner, V. a kol. *Zákon o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů s přílohami. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 1996, s. 79.

po dodate ním provedení úkonu druhé stran umofln no, aby se k tomuto úkonu vyjád ila.¹⁰⁹

3.7.3 Skon ení ízení

Rozhod í ízení kon í právní mocí rozhod ího nálezu nebo doru ením usnesení v t ch p ípadech, kdy se nevydává rozhod í nález. Podle p edchozí právní úpravy platilo, fe rozhod í ízení kon ilo jifl vydáním rozhod ího nálezu i usnesení a nikoli jejich doru ením, kv li tomu mohlo být doru ováno pouze na základ ustanovení obsafených v OS , jelikofl smluvní úprava doru ování zahrnutá v rozhod í smlouv , dohod stran o postupu v ízení i pravidlech arbitráfních center byla neplatná, nebo doru ování jifl nespadlo do postupu v ízení, který m fe být t mto ustanoveními upraven. Z toho d vodu byl v ad p ípad zastaven výkon rozhodnutí (exekuce), jelikofl rozhod í nález nemohl nabýt právní moci a stát se vykonatelným, nebo nebyl ú astník m ízení ádn doru en.¹¹⁰

Rozhodci jsou povinni rozhodovat podle hmotného práva rozhodného pro daný spor. Toto právo si mohou strany zvolit v rozhod í smlouv , a pokud tak neu iní, bude postupováno podle práva místa konání rozhod ího ízení. Strany se také mohou dohodnout, fe jejich spor bude rozhodován podle zásad spravedlnosti, cofl umoflní rozhodci odchýlit se od ustanovení zákona a p iznat tak stran nárok, který by jí sice podle ustanovení zákona být p iznán nemohl, av-ak podle názoru rozhodce je spravedlivý. ŠI p i rozhodování tímto zp sobem v-ak nesmí rozhodci p ekro it rámece zásad právního ádu a společenského z ízení v míst ízení, tj. nesmí p ekro it p edev-ím rámece t ch norem, na jejichfl dodržení je nutno v každém p ípad trvat a které jsou ozna ovány jak *ordre public*.¹¹¹

¹⁰⁹ B lohlávek, A. J. *Zákon o rozhod ím ízení a o výkonu rozhod ích nález . Komentá .* Praha: C. H. Beck, 2004, s. 171–174.

¹¹⁰ Lisse, L. *Zákon o rozhod ím ízení a výkonu rozhod ích nález s komentá em.* Praha: Linde, 2012, s. 460–461.

¹¹¹ B lohlávek, A. J. *Zákon o rozhod ím ízení a o výkonu rozhod ích nález . Komentá .* Praha: C. H. Beck, 2004, s. 206.

Názor, podle kterého je po novele ZR vyloučeno rozhodování spotřebitelských sporů podle zásad spravedlnosti, nesdílí B. Lohlávek, podle něhož zákon takový postup u spotřebitelských smluv výslovně nevylučuje, novela pouze zavazuje k aplikaci předpisů, jejichž účelem je ochrana spotřebitele. Nelze proto vyloučit situaci, a koliv je to předmětem polemiky, kdy i ve spotřebitelských smlouvách bude sjednáno pověření rozhodce, aby spor rozhodl podle zásad spravedlnosti, s výjimkou případů, kdy je určitá otázka upravena předpisem určeným na ochranu spotřebitele.¹¹²

3.7.3.1 Formy rozhodnutí

Rozhodčí nález je vydáván v případě, je-li rozhodováno o merituu věci a mají-li rozhodci za to, že byl spolehlivě zjištěn skutkový i právní stav v věci nebo rozhodly-li se strany uzavřít smír ve formě rozhodčího nálezu. K ukončení rozhodčího řízení usnesením dochází, pokud je řízení zastaveno z důvodu nedostatku pravomoci rozhodce, uzavřením smíru bez flády stran o jeho zahrnutí do rozhodčího nálezu, zpřevzetím flády či nezaplacením poplatku za rozhodčí řízení, nejedná-li se o řízení bezplatné.¹¹³ Jak uvádí Rozehnalová, musíme tento typ usnesení šodlit od usnesení vydávaných senátem nebo rozhodcem v průběhu řízení, kterým rozhodci autoritativně konstatují určitou otázku či připuštění určitého úkonu.¹¹⁴ Ohledně zastavení řízení je je-t nutno dodat, že tím nedochází k zániku platnosti rozhodčí smlouvy a tudíž není vyloučeno, že některá ze stran může znovu podat návrh na zahájení řízení.¹¹⁵

Jestliže mlo řízení probíhat před stálým rozhodčím soudem a fláda byla vzata zpřevzetím před jmenováním rozhodce nebo ustanovením senátu, vydá

¹¹² B. Lohlávek, A. J. Změny v rozhodčím řízení. *Bulletin advokacie*, 2012, . 5, s. 16.

¹¹³ B. Lohlávek, A. J. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů*. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2004, s. 180–181.

¹¹⁴ Rozehnalová, N. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008, s. 280.

¹¹⁵ Růžička, K. *Rozhodčí řízení před rozhodčím soudem v České republice a v Agrární komise České republiky*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Alea, 2005, s. 137–138.

a podepí-e usnesení o zastavení rozhod ího ízení jeho p edseda. K tomuto ustanovení Mothejzíkova a Steiner dodávají, že je sice praktické v tom ohledu, že se se zastavením ízení nemusí ekat na ustanovení senátu nebo jmenování rozhodce, naproti tomu ho v-ak shledávají dosti neobvyklým, jelikož zasahuje do ízení p ed stálým rozhod ím soudem, kterému tak není ponechána možnost upravit tuto situaci ve svém ádu.¹¹⁶

Nejednotný je v-ak názor na formu rozhodnutí za situace, kdy dojde ke zp tvzetí flaloby po zahájení ízení z dvodu uhrazení dlužné ástky flalovaným, p i emfl flalobce trvá na náhrad vzniklých náklad ízení. Podle B lohlávka by m lo být rozhodnuto ve form rozhod ího nálezu, naproti tomu Lisse zastává názor, že by ízení m lo být ukon eno usnesením, nebo se nejedná o rozhodnutí ve v ci samé.¹¹⁷

A koliv o tom ZR nehovo í, m flame rozeznávat n kolik druh rozhod ích nález . Základním druhem je kone ný rozhod í nález, kterým je rozhodnuto o v-ech uplatn ných nárocích a zpravidla jím dochází i k zániku rozhod í smlouvy. V áste ném rozhod ím nálezu je rozhodnuto pouze o ásti nároku, p i emfl je v této ásti kone ný a v ástech ostatních bude v ízení pokračováno. V rozhod ím nálezu mezitímním je rozhodnuto pouze o právním základu nároku, kdy je nejd íve rozhodnuto, zda nap . v bec byla zp sobena n jaká -koda a teprve pozd ji bude rozhodováno o její vý-i. Posledním druhem je rozhod í nález dopl ující (dodate ný), který je vydán v p ípad , že p vodní rozhod í nález neobsahuje rozhodnutí o v-ech uplatn ných nárocích. Tento nález musíme odli-ít od usnesení, jímfl byly upraveny chyby v psaní nebo po tech a jiných z ejmých nesprávnostech.¹¹⁸

Podle Lisseho názoru je po novele možné vydat rozhod í nález i ve form platebního rozkazu nebo sm ne ného platebního rozkazu, jelikož rozhod í ízení kon í afl okamflíkem nabytí právní moci rozhod ího nálezu, a tudífl je nyní druhé

¹¹⁶ Mothejzíkova, J., Steiner, V. a kol. *Zákon o rozhod ím ízení a výkonu rozhod ích nález s p ílohami. Komentá* . Praha: C. H. Beck, 1996, s. 85.

¹¹⁷ B lohlávek, A. J. *Zákon o rozhod ím ízení a o výkonu rozhod ích nález* . Komentá . Praha: C. H. Beck, 2004, s. 180. Lisse, L. *Zákon o rozhod ím ízení a výkonu rozhod ích nález s komentá em*. Praha: Linde, 2012, s. 464.

¹¹⁸ R flí ka, K. *Rozhod í ízení p ed Rozhod ím soudem p i Hospodá ské komo e eské republiky a Agrární komo e eské republiky*. 2., roz- vyd. Plze : Vydavatelství a nakladatelství Ale- en k, 2005, s. 138–140.

stran poskytnuta možnost obrany proti této formě rozhodního nálezu podáním odporu (námitky) nebo procesního opravného prostředku, který může být upraven v pravidlech rozhodního řízení nebo v řádu stálého rozhodního soudu.¹¹⁹

Zákonem je rozhodci uloženo poskytnout stranám možnost uzavřít dohodu na smírném vyřešení sporu, přičemž při tomto poskytnutí by neměly stranám sdělovat svůj předložený názor, jak bude ve sporu rozhodnuto, nýbrž by je měly seznámit s dalším postupem v řízení, obeznámit je s judikaturou týkající se obdobného případu sporu a dát stranám na vědomí, jaké otázky berou za prokázané a které nikoliv.¹²⁰ Bohlávek k tomu však dodává, že *šposouzení toho, zda byla tato povinnost splněna či nikoliv, je záležitostí vysoce subjektivní a nesplnění této podmínky nelze stíhat žádnou sankcí.*¹²¹

Strany mohou smír uzavřít mimo rozhodnutí řízení, kdy dojde k uzavření dohody o narovnání a vydáním usnesení o zastavení rozhodního řízení, nebo mohou pořídit rozhodce o uzavření smíru ve formě rozhodního nálezu. Tato varianta je výhodnější než první, neboť smír uzavřený ve formě rozhodního nálezu je exekutivním titulem, a proto se v případě nesplnění měly oprávněná strana přímě domáhat na řízení výkonu rozhodnutí i exekuce.¹²² Rozhodci však mohou řízení o vydání rozhodního nálezu odmítnout, pokud obsah smíru odporuje právním předpisům a neodpovídá žalobnímu petitu. V případě, že by strany chtěly uzavřít smír obsahující jiný než v žalobě uvedený petit, musí být stranou, která měla v předem tím sporu disponovat, podán návrh na změnu petitu a zároveň musí být tato změna rozhodci schválena.¹²³

¹¹⁹ Lisse, L. *Zákon o rozhodním řízení a výkonu rozhodních nálezů s komentářem*. Praha: Linde, 2012, s. 468–470.

¹²⁰ Tamtéž, s. 487–488.

¹²¹ Bohlávek, A. J. *Zákon o rozhodním řízení a o výkonu rozhodních nálezů. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2004, s. 192.

¹²² Lisse, L. *Zákon o rozhodním řízení a výkonu rozhodních nálezů s komentářem*. Praha: Linde, 2012, s. 488.

¹²³ Bohlávek, A. J. *Zákon o rozhodním řízení a o výkonu rozhodních nálezů. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2004, s. 193–194.

3.7.3.2 Náležitosti rozhodnutí

Základní náležitosti rozhodního nálezu jsou stanoveny v ustanoveních § 25 ZR. Prvním požadavkem je povinnost usnesení rozhodního nálezu v t-inou rozhodce, což se týká pouze p ípad senátního rozhodování. Pokud by tato podmínka nebyla dodržena, vznikne tak d vod pro podání návrhu na zru-ení tohoto rozhodního nálezu podle ustanovení § 31 písm. d) ZR. Rozhodci mohou p r b h hlasování zaznamenat do protokolu, není to v-ak jejich povinnost. Tento protokol mohou u init i sou ástí spisové dokumentace. Dal-ím požadavkem je vyhotovení rozhodního nálezu v písemné form . Bude-li rozhod í nález vyhlá-en pouze ústn a poté jífl nebude písemn vyhotoven, nem fle být považován za platný a ani vykonatelný. Zákonem stanovenou podmínkou je i podepsání rozhodního nálezu alespo v t-inou rozhodce . Tato povinnost je stanovena z toho dvodu, fle m fle dojít k situaci, kdy rozhodce, který zastává odli-ný názor, m fle podepsání rozhodního nálezu odmítnout, ímfl by mohl v p ípad povinného podpisu v-emi rozhodci zabránit jeho vydání. Toto ustanovení v-ak také po ítá se situacemi, kdy rozhod í nález nem fle být v-emi rozhodci podepsán, nap . z dvodu smrti rozhodce, jeho dlouhodobé nemoci i nep ítomnosti.¹²⁴ D leflité je také zmínit, fle zákon nestanovuje podmínku osobní p ítomnosti v-ech rozhodce p i jejich rozhodování, rozhodci tak spolu mohou komunikovat i prost ednictvím telefonu, e-mailu, videokonference apod. Specifické je i rozhod í ízení on-line, ve kterém je rozhod í nález zachycen v elektronické podob a podepsán elektronickým podpisem.¹²⁵

Rozhod í nález je postaven narove soudního rozhodnutí, p i emfl ZR nestanovuje povinnost, aby byl jako rozhod í nález ozna en. B lohlávek v-ak uvádí, fle šbude takové ozna ení pot ebné s ohledem na povahu rozhodního nálezu jako exeku ního titulu.¹²⁶

¹²⁴ Mothejzík, J., Steiner, V. a kol. *Zákon o rozhod ím ízení a výkonu rozhod ích nález s p ílohami. Komentá* . Praha: C.H. Beck, 1996, s. 88.

¹²⁵ Lisse, L. *Zákon o rozhod ím ízení a výkonu rozhod ích nález s komentá em*. Praha: Linde, 2012, s. 502–503.

¹²⁶ B lohlávek, A. J. *Zákon o rozhod ím ízení a o výkonu rozhod ích nález* . Komentá . Praha: C. H. Beck, 2004, s. 204.

Rozhodčí nález musí obsahovat výrok a odvodnění, pokud si strany nedohodly, že ho obsahovat nemusí. Tato dohoda může být obsažena v rozhodčí smlouvě, u jiná na ústně a zachycena do protokolu o průběhu řízení i uzavřená písemně po celou dobu řízení až do jeho skončení. Novelou došlo k zavedení povinnosti, podle které musí v případě sporů ze spotřebitelských smluv rozhodčí nález obsahovat odvodnění a poučení o možnosti podání návrhu na zrušení rozhodčího nálezu soudem, písemně poučení bývá součástí i v případech, kdy se strany v rozhodčí smlouvě dohodly, že na žádost některé z nich nebo obou může být rozhodčí nález přezkoumán jinými rozhodci.¹²⁷

Výrok rozhodčího nálezu musí být určitý, měl by být proto formulován přesně a srozumitelně. V odvodnění musí být uvedeno, čeho se žalobce domáhal a z jakých důvodů, jak se ve věci vyjádřil žalovaný, které skutečnosti má rozhodce za prokázané a které nikoliv, o které důkazy opíjel skutková zjištění a jakými úvahami se při hodnocení důkazů řídil, proč neprovedl všechny důkazy, jaký učinil závěr o skutkovém stavu a jak věci posoudil po právní stránce. V odvodnění se také rozhodce musí vypořádat s otázkou své pravomoci spor projednat a rozhodnout v rozhodčím řízení a rovněž rozhodnout o nákladech řízení.¹²⁸ Pokud odvodnění není v rozhodčím nálezu obsaženo, a koliv by v něm být mělo, nejedná se o důvod zrušení rozhodčího nálezu, avšak jde o porušení povinnosti rozhodce, a ten by mohl být v případě opakování dokonce vykřtnut ze seznamu rozhodců, který je veden Ministerstvem spravedlnosti.¹²⁹

Rozhodčí nález by měl tudíž obsahovat všechny tyto náležitosti:

- označení rozhodce nebo název rozhodčí instituce a jména a příjmení rozhodců, kteří byli členy rozhodčího senátu, který ve věci rozhodoval,
- označení stran a dalších účastníků rozhodčího řízení,
- popis předmětu sporu a vylíčení rozhodných okolností sporu,
- rozhodnutí o petitu žaloby a náhradě nákladů řízení,

¹²⁷ Lisse, L. *Zákon o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů s komentářem*. Praha: Linde, 2012, s. 466.

¹²⁸ Boháláček, A. J. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2004, s. 204.

¹²⁹ Lisse, L. *Zákon o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů s komentářem*. Praha: Linde, 2012, s. 505.

- od vodní rozhodčího nálezu s výjimkou případů, kdy se rozhodčí nález zvele stran neodvoduje,
- poučení pro případ, že je rozhodčí nález možno přezkoumat jinými rozhodci postupem podle § 27 ZR; jinak je poučení nezbytnou náležitostí rozhodčího nálezu pouze ve spotřebitelských sporech, i když je v praxi obvyklé,
- místo a datum vydání rozhodčího nálezu a
- podpisy rozhodce nebo jiného rozhodce.¹³⁰

Při písemném vyhotovení rozhodčího nálezu může dojít k chybě v psaní, po technické nebo k jiným zjevným nesprávnostem, kdy se nejedná o překlepy nebo záměnu strany žalované a žalobce. Pod pojmem šjiné zjevné nesprávnosti¹³¹ Rozehnalová chápe nepřehlédnutí či neúmyslné jednání, kdy určitá část rozhodnutí by byla v logickém či formálním rozporu s částmi ostatními nebo písemně zachyceným přiběhem řízení.¹³¹ Opravu provedou rozhodci kdykoliv na návrh kterékoliv ze stran, nebo v ZR není stanovena žádná lhůta pro provedení opravy. Naproti tomu podle Rozhodčích pravidel UNCITRAL může kterákoliv strana požádat o opravu pouze do 30 dnů od doručení rozhodčího nálezu.¹³² Jednotný názor však nepanuje ohledně oprávnění rozhodce opravit nález i bez návrhu některé ze stran. Rozehnalová zastává názor, že to možné není, naproti tomu opačně soudí Mothejzíková a Steiner, Bohlávek i Lisse, kteří toto oprávnění dovozují z analogického použití ustanovení § 164 OS. O řádnosti je rozhodováno usnesením, které musí být podepsáno a doručeno stejně jako rozhodčí nález. K tomuto Lisse dodává, že by bylo vhodné poskytnout druhé straně možnost se k provedené opravě v písemné lhůtě vyjádřit, odkazuje přitom na to, že podobné ustanovení je obsaženo i v Rozhodčích pravidlech UNCITRAL.¹³³ Zbývá ještě doplnit, že neodstraní to chybě nemá vliv

¹³⁰ Lisse, L. *Zákon o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů s komentářem*. Praha: Linde, 2012, s. 472.

¹³¹ Rozehnalová, N. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. 2., aktualiz. a rozšíř. vyd. Praha: ASPI, 2008, s. 273.

¹³² čl. 36 Rozhodčích pravidel UNCITRAL.

¹³³ Lisse, L. *Zákon o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů s komentářem*. Praha: Linde, 2012, s. 520.

na platnost rozhod ího nálezu a nem fle se tedy jednat o d vod k jeho zru-ení, jak ostatn judikoval i Nejvy—í soud R ve svém usnesení ze dne 17. prosince 2008, sp. zn. 32 Cdo 1452/2007.¹³⁴

Záv rem zbývá zmínit pořadavky na rozhodnutí ve form usnesení stanovené v ustanovení § 23 písm. b) ZR , podle kterých musí být usnesení podepsáno, od vodn no a doru eno jako rozhod í nález.

3.7.3.3 P ezkum rozhod ího nálezu

Rozhod í ízení je zásadn jednoinstan ní, což je považováno za jednu z jeho nejv t—ích p edností. Objevují se v—ak názory, které mu práv nemoflnost p ezkumu rozhod ího nálezu vytýkají. S tímto v—ak zásadn nesouhlasí B lohlávek, podle n hofl jsou v—echny nevýhody rozhod ího ízení zp sobeny nedostatky obsařenými v rozhod í smlouv ,¹³⁵ nebo práv v ní se mohou strany dohodnout, fle rozhod í nález (nikoli usnesení) bude moci být p ezkoumán jinými rozhodci. Návrh na p ezkum rozhod ího nálezu m fle podat jedna nebo ob strany, p i emfl se tato fládost nedoru uje rozhodc m, ale druhé stran , ve t icetidenní lh t , pokud se strany v rozhod í smlouv nedohodly jinak. O fládosti, která má odkladný ú inek, by m li být informováni i rozhodci, kte í o v ci p vodn rozhodovali, nebo jsou povinni p edat spisovou dokumentaci rozhodc m p íslu—ným rozhodnout v p ezkumném ízení. P ezkoumání rozhod ího nálezu není samostatné ízení, ale je sou ástí ízení p edchozího, p i emfl je v n m postupováno podle stejných ustanovení. P ezkumné ízení kon í vydáním nového rozhod ího nálezu, který p vodní rozhod í nález potvrdí, zm ní nebo zru—í a rozhod í ízení zastaví. Zárove tento p ezkumný rozhod í nález

¹³⁴ Nejvy—í soud do-el k tomuto záv ru: šFakt, fle v záhlaví rozhod ího nálezu rozhodce uvedl nesprávné íslo a datum uzav ení smlouvy, p i emfl v od vodn ní tohoto rozhod ího nálezu je uvedeno správn , fle bylo uvedeno nesprávné datum vyhlá-ení rozhod ího nálezu, jeřl bylo usnesením opraveno, fle v záhlaví rozhod ího nálezu byla nesprávn ozna ena projednávaná v c, resp. nesprávn vy íslena vý-e projednávané v ci, o nířl rozhodce rozhodoval, není d vodem, pro který by soud mohl rozhod í nález zru-it.ř (Lisse, L. *P ehled judikatury ve v cech rozhod ího ízení*. Praha: Wolters Kluwer R, a.s., 2011, s. 324).

¹³⁵ B lohlávek, A. J. Tuzemská právní praxe a ve ejnost objevují výhody rozhod ího ízení. *Bulletin advokacie*, 2006, . 2, s. 20.

musí splňovat všechny náležitosti, které jsou od rozhodného nálezů v ZR vyžadovány.¹³⁶ V souvislosti s potvrzením provedení nálezů je Lisse toho názoru, že jeho potvrzení postačí pouze ve formě usnesení. Rozhodnou-li však rozhodci ve formě nálezů, nespátuje v tom žádnou procesní chybu, avšak šlo by o provedení nálezů ve výrokové části příkazního rozhodného nálezů „odklidit“, aby vedle sebe neexistovaly dva rozhodné nálezy vztahující se ke stejné věci.¹³⁷

3.7.3.4 Právní moc a vykonatelnost rozhodného nálezů

Rozhodné nález musí být vyhotoven písemně a doručeno oběma stranám sporu. Doručeno může být podle ustanovení OSŘ, řádu stálého rozhodného soudu nebo podle dohody stran, která může být učiněna v rozhodčí smlouvě, dohodě o postupu v řízení i pravidlech arbitrážního centra. V případě řízení online je rozhodné nález doručeno dnem, kdy je uveřejněno na příslušné internetové stránce, ke které mají přístup pouze strany sporu. Poté, co je rozhodné nález stranám doručeno, musí být opatřeno dolůdkou právní moci, která musí obsahovat den nabytí právní moci a podpis příslušné osoby. Jestliže byla v rozhodčí smlouvě sjednána možnost přezkumu jinými rozhodci, nabývá rozhodné nález právní moci doručením rozhodnutí o přezkoumání. Avšak pokud strany nevyužily své možnosti na přezkum, nabývá rozhodné nález právní moci dne následujícího po dni, kdy lhůta k podání žalosti uplynula. Okamžikem nabytí právní moci nabývá rozhodné nález i účinky soudního rozhodnutí a stává se vykonatelným. Rozdílná je v tomto německá právní úprava, jež pro vykonatelnost rozhodného nálezů vyžaduje potvrzení jeho vykonatelnosti zvláštním úkonem soudu, který je učiněn na návrh jedné ze stran.¹³⁸ Byla-li však v rozhodčím nálezů stanovena lhůta k plnění, stane se vykonatelným až po jejím marném uplynutí. Pravomocný

¹³⁶ Rozehnalová, N. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. 2., aktualiz. a rozšíř. vyd. Praha: ASPI, 2008, s. 274.

¹³⁷ Lisse, L. *Zákon o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů s komentářem*. Praha: Linde, 2012, s. 530.

¹³⁸ § 1060 německého Zivilprozessordnung.

rozhodčí nález je závazný nejen pro účastníky řízení, ale i pro rozhodce a všechny orgány. Zrušením může být pouze podle ustanovení § 31 ZR, řízení o zrušení rozhodčího nálezu však nemá vliv na jeho právní moc ani vykonatelnost.¹³⁹

¹³⁹ B. Lohlávek, A. J. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů*. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2004, s. 218-223.

4. Vztah rozhodčího řízení a civilního procesu

Rozhodčí řízení je druhem civilního procesu, jak ostatně judikoval Ústavní soud ČR ve svém nálezu ze dne 8. března 2011, sp. zn. I. ÚS 3227/07, který byl již zmíněn v předešlé práci. Winterová civilní proces definuje jako šsoubor právních vztahů vznikajících v důsledku postupu (procesních úkonů) soudu a dalších procesních subjektů při poskytování ochrany soukromoprávním a na kterém jiným právním vztahům.¹⁴⁰ Dále Winterová uvádí, že se civilní proces skládá z několika procesních druhů, které mají svá specifika, avšak mají společný základ. Ke těmto druhům civilního procesu patří řízení nalézací, řízení vykonávací (exekuce), řízení insolvenční, řízení zajišťovací a řízení rozhodčí.¹⁴¹

Rozhodčí řízení představuje alternativu k soudnímu řízení, nebo nápravní úpád umožňuje uzavření rozhodčí smlouvy, na základě které dochází k přenesení rozhodovací pravomoci v případě, na kterých spor ze soudu na rozhodce. Rozhodce však není orgánem veřejné moci, ale pouze nestátní soukromá osoba, a tudíž nemůže při své činnosti vyvíjet všechny právní prostředky, které má k dispozici soud. Z tohoto důvodu je potřeba soudům dovolit zasáhnout do rozhodčího řízení, avšak pouze v případech vymezených v ZŘ. Zásahy soudu do rozhodčího řízení můžeme rozdělit do dvou skupin. První skupina zahrnuje úkony, které nemohou být samotnými rozhodci provedeny, nebo je rozhodčí řízení založeno na základě dobrovolnosti a rozhodci nedisponují plnou donucovací pravomocí. V druhém případě se jedná o zásahy, které mají odstranit nedostatky řízení a vydaného rozhodčího nálezu. S ohledem na toto dělení, rozlišíme pomocnou a kontrolní funkci soudu v rozhodčím řízení.¹⁴²

V odborné literatuře nepanuje jednotný názor ohledně dělení činnosti soudu na pomocnou a kontrolní. Winterová mezi pomocné funkce soudu řadí jmenování a vyloučení rozhodce, provedení důkazů a na řízení působícího opatření. Ke kontrolním funkcím soudu řadí přezkoumání rozhodčí smlouvy podle

¹⁴⁰ Winterová, A. a kol. Civilní právo procesní. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Linde, 2011, s. 34.

¹⁴¹ Tamtéž, s. 37–38.

¹⁴² Tamtéž, s. 661–662.

§ 106 OS , úschovu rozhod ích nález , zru-ení rozhod ího nálezu, odlofení vykonatelnosti rozhod ího nálezu a zastavení na ízeného výkonu rozhodnutí.¹⁴³ Oproti tomu Rozehnalová k pomocným funkcím adí i zpro-t ní rozhodce ml enlivosti a úschovu rozhod ích nález . K úkon m pat ícím do kontrolní funkce soudu adí pouze zru-ení rozhod ího nálezu, odep ení výkonu rozhod ího nálezu a odep ení uznání a výkonu cizího rozhod ího nálezu, nebo zastává názor, podle kterého m fle být tato funkce uplatn na afl po vydání rozhod ího nálezu.¹⁴⁴ Dále odkazují na tabulku zabývající se pomocnou a kontrolní funkcí soud v rámci rozhod ího ízení, která je uvedena v p íloze . 4.

4.1 Sou innost týkající se rozhodce

Rozhodci jsou podle ustanovení § 6 ZR povinni zachovávat ml enlivost o v-ech skute nostech, o kterých se dozv d li v souvislosti s výkonem funkce rozhodce, což souvisí i se zásadou nevejnosti rozhod ího ízení. Jak uvádí B lohlávek: šPovinnost ml enlivosti se nevztahuje jen na otázky p ímo související s ízením i p edm tem sporu, nýbrfi i na v-echny dal-í okolnosti a informace.õ¹⁴⁵ Rozhodce má povinnost zachovávat ml enlivost ohledn listin, výpov dí sv dk , prohlá-ení ú astník a jejich právních zástupc , jakoí i v-ech d kaz , které byly v ízení navrfleny, a to i p esto, fle nebyly provedeny. Podstatné je v-ak zmínit, fle ml enlivostí je vázán pouze rozhodce, a tudífl mohou být utajované informace zve ejn ny samotnými stranami i jinými osobami, které se ízení zú astnily.¹⁴⁶ Rozhodce se nedopustí poru-ení této povinnosti, pokud skute nosti související s výkonem své funkce sd lí pracovníku stálého rozhod ího soudu, resp. arbitráfního centra, a to pouze v rozsahu nezbytném

¹⁴³ Winterová, A. a kol. *Civilní právo procesní*. 6. aktualizované a dopln né vydání. Praha: Linde, 2011, s. 662.

¹⁴⁴ Rozehnalová, N. *Rozhod í ízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. 2., aktualiz. a roz- vyd. Praha: ASPI, 2008, s. 291-297.

¹⁴⁵ B lohlávek, A. J. *Zákon o rozhod ím ízení a o výkonu rozhod ích nález . Komentá .* Praha: C. H. Beck, 2004, s. 69.

¹⁴⁶ Lisse, L. *Zákon o rozhod ím ízení a výkonu rozhod ích nález s komentá em*. Praha: Linde, 2012, s. 216.

k administrativnímu a technickému zajištění rozhodnutí. Tento pracovník musí být smluvně vázán ml enlivostí o skutečnostech, které se dozvěděl v souvislosti s výkonem své pracovní pozice.¹⁴⁷ Z tohoto lze dovodit, že obdobné podmínky ohledně ml enlivosti musí platit i pro zapisovatele, bude-li řízení přítomen.

Ml enlivosti mohou rozhodce zprostit obě strany, a proto nemůže být platné zproštění udělené pouze jednou ze stran. Pro tento úkon není zákonem stanovena žádná forma, z čehož lze dovodit, že může být učiněno ústně, a kolikv vhodnějí bude jeho zachycení v písemné formě i alespoň zaprotokolováním v rámci ústního jednání. Souhlas stran ke zproštění rozhodce ml enlivosti se může týkat celého řízení i pouze jedné určité informace.¹⁴⁸

Nezproští-li rozhodce povinnosti ml enlivosti strany, může o zproštění ml enlivosti podle ustanovení § 6 odst. 2 ZR rozhodnout z válných d vod p edseda okresního soudu, v jehož obvodu má rozhodce trvalý pobyt. Jestliže nemá rozhodce na území České republiky trvalý pobyt nebo jej nelze zjistit, bude o zproštění ml enlivosti rozhodovat p edseda okresního soudu, v jehož obvodu byl vydán rozhodnutí nález. Nelze-li však místo vydání rozhodnutí nálezu zjistit nebo nebyl-li rozhodnutí nález vydán v České republice, bude rozhodovat p edseda Obvodního soudu pro Prahu 1. Toto ustanovení prošlo novelizací a prod lalo velkou změnu, neboť p vodně platilo, že k rozhodnutí o zproštění ml enlivosti byl příslušně p edseda okresního soudu, v jehož obvodu měl rozhodce bydlet, což bylo v praxi často obtížně zjistitelné.¹⁴⁹ Nově byla také přidána možnost ur ení příslušného soudu podle místa vydání rozhodnutí nálezu.

V zákoně však není specifikováno, o jaké závažné d vody se musí jednat. Bohlavěk dovozuje, že může jít například o situace, kdy některý z účastníků potěbuje uplatnit informace o průběhu řízení i v jiném řízení i se jedná o informaci, která může být významná pro rozhodování soudu o návrhu na zrušení

¹⁴⁷ Rozhodnutí nález Rozhodnutí soudu p i IAL SE ze dne 10.ledna 2010, sp. zn. 8/2012, citováno z Lisse, L. *Přehled judikatury ve věcech rozhodnutí řízení*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, s. 169.

¹⁴⁸ Bohlavěk, A. J. *Zákon o rozhodnutí řízení a o výkonu rozhodnutí nálezu*. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2004, s. 70.

¹⁴⁹ D vodová zpráva k zákonu č. 19/2012 Sb. [online]. [cit. 2013-01-18]. Dostupné z <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=371&CT1=0>.

rozhodčího nálezu podle ustanovení § 31 ZR . K podání návrhu na zproštění ml enlivosti rozhodce je p íslu-ný kterýkoliv z ú astník , sám rozhodce nebo kdokoliv, kdo má na zproštění ml enlivosti zájem (nap . orgány jiné v trestním ízení).¹⁵⁰

Obecné soudy poskytují rozhod ím orgán m sou innost i p í jmenování stranou v as nejmenovaného rozhodce nebo v as nejmenovaného p edsedajícího rozhodce podle § 9 odst. 1 ZR , jmenování nového rozhodce za situace, kdy se jifl jmenovaný rozhodce své funkce vzdá nebo nem fle innost rozhodce vykonávat (§ 9 odst. 2 ZR) a vylou ení podjatého rozhodce z projednávání v ci, jestlifle se rozhodce své funkce nevzdal sám (§ 12 odst. 2 ZR). V-echna tato ízení byla zmín na jifl v p edchozích kapitolách této práce, a proto zde jifl nebudou podrobn rozebírána. Ve v-ech t chto p ípadech je jedná o ízení návrhová, p í emfl v prvních dvou p ípadech m fle soudu podat návrh kterýkoli ze stran nebo kterýkoli jifl jmenovaný rozhodce. V posledním p ípad m fle soudu podat návrh kterýkoli ze stran, jefl se domnívá, fle jsou dány d vody pro rozhodcovu vylou ení. Práv tato strana musí jeho podjatost prokázat. V en p íslu-ný k projednání návrhu bude v t chto p ípadech soud, který by byl p íslu-ný k projednání v ci, kdyby nebyla sjednána rozhod í smlouva. Místn p íslu-ný bude podle ustanovení § 43 ZR soud, v jehofl obvodu se koná nebo konalo rozhod í ízení, je-li toto místo v tuzemsku, nebo soud, který by byl místn p íslu-ný, kdyby nebylo rozhod í smlouvy. Pokud nelze p íslu-nost ur it podle p edchozích zp sob , bude místn p íslu-ný soud, v jehofl obvodu je sídlo nebo bydli-t navrhovatele i odp rce.

4.2 Sou innost soudu p í dokazování

V rozhod ím ízení se uplat uje zásada dobrovolnosti p í poskytnutí d kaz a zárove rozhodci nedisponují fládnou donucovací pravomocí, z t chto d vod jsou rozhodci oprávn ni vyslýchat strany, sv dky i znalce a provád t jiné d kazy, pouze pokud se k nim dot ené osoby dobrovoln dostaví a d kazy jim

¹⁵⁰ B lohlávek, A. J. *Zákon o rozhod ím ízení a o výkonu rozhod ích nález . Komentá .* Praha: C. H. Beck, 2004, s. 70-71.

dobrovolně poskytnou. Jestliže dotčené osoby odmítnou při dokazování poskytnout souinnost, mohou rozhodci požádat o provedení dle kazu soud. Rozhodci mohou rovněž podle § 128 OS soud požádat, aby si vyřádal od orgán státní správy i samosprávy sdělení rozhodných skutečností, které jim nebyly sděleny. Při dohládkání doručí rozhodci p íslu-nému soudu fládkost o provedení požadovaného procesního úkonu, p í emfl tento soud je oprávn ěn fládkat p edloflení rozhod í smlouvy a osv d ění o zahájení rozhod ího ízení. Soud není oprávn ěn zkoumat platnost rozhod í smlouvy ani ú elnost dofládkaného úkonu. Dofládkání m flé odmítnout, pouze pokud se jedná o úkon podle zákona nep ípustný. Dofládkané úkony provádí soud podle ustanovení OS , av-ak o zp sobu jejich provedení musí v fldy informovat rozhodce, který o tomto dále informuje ú astníky ízení, kte í mají právo se provád ění úkon ú astnit, a koliv se jedná o ízení neve ejné. B hem soudního jednání nemají ú astníci právo se k provád ěným d kaz m jakkoli vyjad ovat, vyjád it se v-ak budou moci v ízení p ed rozhodci.¹⁵¹

P íslu-ný k provedení procesních úkon ů bude podle ustanovení § 42 ZR soud, v jeho fl obvodu má být požadovaný úkon proveden. Pokud by m l být úkon proveden v cizin ě, bude k jeho provedení p íslu-ný soud, v jeho fl obvodu se nachází místo, kde se koná rozhod í ízení.

Náklady ízení, které p í dofládkání vznikly, hradí rozhodci nebo stálý rozhod í soud. Pokud v-ak o provedení dle kazu požádala n která ze stran, m flé jí být zaplacení náklad ulofleno. O povinnosti zaplacení náklad ů musí být rozhodnuto nejpozd ěji v rozhod ím nálezu, je fl obvykle ur uje, flé povinnost úhrady náleflí stran ě, která spor prohrála. Náklady za dofládkání se skládají z náklad ů na provedení procesního úkonu, nebo i zde má sv dek i znalec právo na sv de né a znale né, a dále z poplatku za dofládkání, který podle polofky 26 P ílohy zákona . 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, íní 2 000 K .¹⁵²

¹⁵¹ B lohlávek, A. J. *Zákon o rozhod ím ízení a o výkonu rozhod ích nález ů*. Komentá ě. Praha: C. H. Beck, 2004, s. 166–167.

¹⁵² Lisse, L. *Zákon o rozhod ím ízení a výkonu rozhod ích nález ů s komentá em*. Praha: Linde, 2012, s. 450–451.

4.3 P edb fná opat ení

Má-li strana obavy, že by se protistrana mohla pokusit o zcizení i zatížení svého majetku, aby tím zabránila výkonu rozhodčího nálezu, může podat příslušnému soudu před zahájením rozhodčího řízení i v jeho průběhu návrh na nařízení předčasných opatření, kterým může soud druhé straně uložít povinnost složit do soudní úschovy peněžitou částku nebo v c, která je předem tem sporu, zakázat jí s předem tem sporu nakládat, uložít jí povinnost něco vykonat, něho se zdržet nebo něco snájet i uložít navrhovateli, aby v určené době podal návrh na zahájení řízení. Předčasné opatření lze v rozhodčím řízení vydat pouze z důvodu ohrožení výkonu rozhodčího nálezu, a nikoliv pro zatímní upravení poměrů mezi účastníky, jak je tomu v civilním řízení podle § 74 odst. 1 OSŘ. Návrh na nařízení předčasných opatření však může soudu podat pouze ta která ze stran a nikoli rozhodci.¹⁵³

Rozhodnout o nařízení předčasných opatření mohou podle naší právní úpravy pouze soudy. Naproti tomu podle slovenské právní úpravy mohou předčasné opatření nařídit po zahájení rozhodčího řízení i sami rozhodci, pokud i emf o jeho vykonání musí požádat soud, v jehož obvodu má být vykonáno.¹⁵⁴ Nařízení předčasných opatření samotnými rozhodci je dovoleno i v Německu, TMýcarsku, Velké Británii a dalších zemích, jejichž právní úprava vychází ze Vzorového zákona UNCITRAL o mezinárodní obchodní arbitráži. Předčasné opatření nařízené rozhodci však nemůže uložít splnění povinnosti těm osobám, jak je to možné v případě předčasných opatření uloženého soudem.¹⁵⁵

Příslušným soudem k projednání návrhu na nařízení předčasných opatření je podle ustanovení § 43 ZŘ soud, v jehož obvodu probíhá rozhodčí řízení, a jestliže nebylo dosud zahájeno, bude k projednání příslušný soud, u kterého by řízení probíhalo, pokud by nebyla sjednána rozhodčí smlouva.

¹⁵³ Rozehnalová, N. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008, s. 293–294.

¹⁵⁴ § 22 zákona č. 244/2002 Z.z., o rozhodcovském konání.

¹⁵⁵ Lisse, L. *Zákon o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů s komentářem*. Praha: Linde, 2012, s. 457–459.

4.4 Úschova rozhod ích nález a dal ích listin

Na-e právní úprava stanovuje povinnost uschování rozhod ích nález a v-ech listin prokazujících pr b h rozhod ího ízení, p i emfl za tyto listiny jsou považovány podání stran v pr b hu ízení a jejich p ílohy, oznámení flávané stran o zahájení rozhod ího ízení, doru ení flaloby, doklady o jmenování rozhodce , p edvolání stran k ústnímu jednání, protokoly z ústních jednání, usnesení vydaná b hem ízení, znalecké posudky, doklady o doru ení rozhod ího nálezu a jiných procesních úkon a dal-í.¹⁵⁶

Probíhalo-li ízení p ed stálým rozhod ím soudem, má tento soud podle ustanovení § 29 odst. 1 ZR povinnost archivovat v-echny tyto dokumenty po dobu 20 let od právní moci rozhod ího nálezu, rozhod í nález musí být navíc opat en dolofkou o právní moci. Po uplynutí této lh ty mají stálé rozhod í soudy oprávn ní celou dokumentaci skartovat, o emfl musí vyhotovit protokol. P edtím by ji m ly nabídnout k archivaci státnímu archivu. V p ípad ízení ad hoc musí rozhodci do 30 dn od právní moci rozhod ího nálezu p edat rozhod í nález ozna ený dolofkou právní moci a ve-kerou ostatní dokumentaci do úschovy okresnímu soudu, v jehofl obvodu byl rozhod í nález vydán. Byl-li rozhod í nález vydán mimo území eské republiky, hledí se na n j jako na cizí rozhod í nález a do úschovy soudu se nep edává. Ulofení spisové dokumentace u soudu je stanoveno z dvodu bezpe nosti, nebo v p ípad ulofení u rozhodce ad hoc by mohlo dojít k její ztrát i zni ení. Obecné i stálé rozhod í soudy mají povinnost po celou dobu ulofení spisové dokumentace umofnit ú astník m do ní nahlíftet a ínit z ní opisy a výpisy.¹⁵⁷

Za dosti problematické v-ak považují, fle za nespln ní povinnosti ulofit rozhod í nález u soudu nehrozí rozhodce m fládná sankce, nebo ti nejsou nijak motivováni tuto svou povinnost plnit. Toto je patrné i z tabulky obsaflené v D vodové zpráv k zákonu . 9/2012 Sb., která udává po et ulofených rozhod ích nález za rok 2009, nebo nap . p i srovnání dvou tém stejn

¹⁵⁶ Mothejzíkova, J., Steiner, V. a kol. *Zákon o rozhod ím ízení a výkonu rozhod ích nález s p ílohami. Komentá* . Praha: C. H. Beck, 1996, s. 98.

¹⁵⁷ Lisse, L. *Zákon o rozhod ím ízení a výkonu rozhod ích nález s komentá em*. Praha: Linde, 2012, s. 546–547.

velkých krajských měst Hradce Králové a Pardubic je rozdíl v potu uložení rozhodnutí nález v Pardubicích dvacetkrát vyšší než v Hradci Králové.

V souvislosti s uložení rozhodnutí nález a dalších listin je vhodné zmínit rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem, ve kterém tento soud dospěl k závěru, že úschova rozhodnutí nález podle § 29 odst. 2 ZŘ není soudní úschovou podle § 185a a násl. OSŘ, ale v podstatě uložení spisového materiálu ve spisovně příslušného soudu. Za tuto úschovu nelze vymáhat soudní poplatek (podle polovky 25 sazebníku soudních poplatků).¹⁵⁸ Svě rozhodnutí odvoduje tím, že v případě uložení rozhodnutí nález se jedná pouze o procesní opatření, nebo rozhodnutí nález zde není ukládán proto, aby byl později někomu vydán, jak je tomu v případě úschovy podle ustanovení § 185a a násl. OSŘ.

4.5 Zrušení rozhodnutí nález

Zrušení rozhodnutí nález podle naší právní úpravy může pouze soud, nikoliv rozhodce nebo stálý rozhodčí soud, který ho vydal. Návrh na zrušení pravomocného rozhodnutí nález je oprávněn podat pouze hlavní účastník rozhodnutí řízení, a to ve lhůtě třinácti měsíců ode dne, kdy mu byl rozhodnutí nález doručen. Oproti tomu slovenská právní úprava poskytuje pro podání návrhu pouze třicetidenní lhůtu, která se táhne počítá od doručení rozhodnutí nález účastníkovi, který tento návrh podává.¹⁵⁹ Lhůta pro podání žádosti je lhůtou procesní právní, jak ostatně judikoval Nejvyšší soud ČR, a tudíž postačí, bude-li návrh předán v poslední den lhůty k poštovní přepravě.¹⁶⁰

Návrh nemá ze zákona odkladný účinek na vykonatelnost rozhodnutí nález, ten mu avšak může být soudem přiznán, požádá-li návrhovátelem o její odložení. Této žádosti však soud vyhověje pouze tehdy, pokud by neprodleným výkonem rozhodnutí nález hrozila závažná újma či podle novelou předaného

¹⁵⁸ Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 30. září 1998, sp. zn. 24 Co 290/98, cit. z Lisse, L. *Přehled judikatury ve věcech rozhodnutí řízení*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2001, s. 319.

¹⁵⁹ § 41 odst. 1 zákona č. 244/2002 Z.z., o rozhodcovském konání.

¹⁶⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 21. prosince 2010, sp. zn. 23 Cdo 3300/2009.

ustanovení za situace, kdy je možné usuzovat, že je návrh na zrušení rozhodního nálezů d'vodný. Toto však neplatí, pokud návrh na zrušení rozhodního nálezů podá spotřebitel, nebo soud má povinnost prozkoumat, zda existují d'vody pro odloženou vykonatelnost rozhodního nálezů, i když o to spotřebitel nepožádal. Rozhodnout o odloženou vykonatelnost musí soud podle ustanovení § 32 odst. 3 ZR do sedmi dnů od podání návrhu, pokud i emf platí, že po tuto dobu nemůže být rozhodnutí nálezů vykonáno. Nutné je však doplnit, že švýrok soudu o odloženou vykonatelnost rozhodního nálezů by měl být časově omezen maximálně do doby nabytí právní moci rozhodnutí soudu o žalobě na zrušení rozhodního nálezů.¹⁶¹

Návrh na zrušení rozhodního nálezů může být podán pouze z d'vodů uvedených v ustanoveních § 31 ZR, a tudíž není možné tyto d'vody dohodou stran jakkoli rozšířovat či zužovat, což ve svém usnesení ze dne 17. prosince potvrdil i Nejvyšší soud ČR.¹⁶² Stanovenými d'vody jsou:

a) rozhodnutí nálezů byl vydán ve věci, o níž nelze uzavřít platnou rozhodnutí smlouvu. Jedná se o situace, kdy účastníci uzavřeli formálně platnou rozhodnutí smlouvu, avšak předem tímto sporu není arbitrabilní podle ustanovení § 1 a § 2 odst. 1 a 2 ZR. To znamená, že rozhodnutí smlouva byla uzavřena o sporu nemajetkové povahy, ve věci, o které nemohou účastníci uzavřít smírčí apod. Tento d'vod zkoumá soud vždy z účelové povinnosti.¹⁶³

¹⁶¹ Lisse, L. *Zákon o rozhodování řízení a výkonu rozhodnutí nálezů s komentářem*. Praha: Linde, 2012, s. 614.

¹⁶² Srov. usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 17. prosince 2008, sp. zn. 32 Cdo 1452/2007: ŠZ d'vody ustanovení § 31 a násl. ZR plyne, že kogentní ustanovení § 31 ZR obsahuje taxativní výčet d'vodů, pro něž soud může rozhodnutí nálezů zrušit. D'vody uvedené v tomto ustanovení nelze dohodou rozšířovat či omezovat. Je tomu tak zejména proto, že účelem institutu zrušení rozhodního nálezů soudem je umožnit prozkoumat toho, zda byly splněny podmínky pro projednání a rozhodnutí věci před rozhodcem, a nejde tak o opravný (zádný či mimo zádný) prostředek, jímž by bylo možné se domáhat prozkoumání rozhodního nálezů po stránce věcné a procesní (tím je pouze prozkoumání rozhodního nálezů jiným rozhodcem dle § 27 ZR). Od toho je však nutné odlišovat možnou dohodu stran o způsobu vedení sporu, například o tom, že řízení bude vedeno bez nařízení ústního jednání (§ 19 odst. 3 ZR) nebo že písemně vyhotovení rozhodního nálezů nemusí být d'vodno (§ 25 odst. 2 ZR), je-li je obecně přípustná, nebo stranám (rozhodcům) je umožněno disponovat s procesními pravidly týkajícími se postupu v řízení od okamžiku jeho zahájení do okamžiku ukončení rozhodnutí řízení.

¹⁶³ Bohlávek, A. J. *Zákon o rozhodování řízení a o výkonu rozhodnutí nálezů. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2004, s. 237.

b) rozhod í smlouva je z jiných d vod neplatná nebo byla zru-ena, anebo se na dohodnutou v c nevztahuje. Do této skupiny pat í p ípady, kdy rozhod í smlouva nespl uje v-echny formální nálefitosti, nap . byla uzav ena ústní formou i byla sjednána na dobu ur itou a ta jifl p ed vydáním rozhod ího nálezu uplynula.¹⁶⁴ Soud rozhod í nález zru-í pouze tehdy, pokud byl tento d vod návrhovatelem uplatn n nejpozd ji p i prvním úkonu ve v ci samé, jinak návrh na zru-ení nálezu zamítne. Toto omezení v-ak neplatí v p ípad spor ze spot ebitelských smluv.

c) ve v ci se zú astnil rozhodce, který nebyl ani podle rozhod í smlouvy, ani jinak povolán k rozhodování, nebo nem l zp sobilost být rozhodcem. Zde se jedná o situace, kdy spor rozhodoval rozhodce, který byl zbaven zp sobilosti k právním úkon m i v p ípad spot ebitelských smluv nemá vysoko-kolské vzd lání v oboru právo nebo není zapsán v seznamu rozhodc vedeném Ministerstvem spravedlnosti. Dále se také jedná o situace, kdy byla podána flaloba na vylou ení rozhodce, av-ak nefl co o ní soud kladn rozhodl, vydal rozhodce ve v ci rozhod í nález.¹⁶⁵ Rozhod í nález nem fle být zru-en z dvodu podjatosti rozhodce, nebo jak ve svém rozsudku rozhodl Vrchní soud v Praze: šNa základ ustanovení § 31 písm. c) ZR se podjatosti rozhodc coby dvodu pro zru-ení rozhod ího nálezu dovolávat nelze, nebo toto ustanovení mí í výslovn jen na p ípady nezp sobilosti rozhodce k výkonu funkce (ve smyslu § 4 tohoto zákona) a na p ípady, kdy rozhodující rozhodce nebyl k rozhodnutí povolán rozhod í smlouvou.¹⁶⁶ I tento d vod musí být podle ustanovení § 33 ZR uplatn n jifl v ízení p ed rozhodci, cofl v-ak neplatí ve sporech ze spot ebitelských smluv.

¹⁶⁴ R flí ka, K. *Rozhod í ízení p ed Rozhod ím soudem p i Hospodá ské komo e eské republiky a Agrární komo e eské republiky*. 2., roz- vyd. Plze : Vydavatelství a nakladatelství Ale-en k, 2005, s. 183.

¹⁶⁵ Lisse, L. *Zákon o rozhod ím ízení a výkonu rozhod ích nález s komentá em*. Praha: Linde, 2012, s. 567.

¹⁶⁶ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 19. listopadu 2007, .j. 8 Cmo 351/2007-179 (potvrzený usnesením Nejvy-ího soudu R ze dne 9. ervna 2009, sp. zn 32 Cdo 1779/2008, srov. téfl usnesení Ústavního soudu R ze dne 22. íjna 2009, sp. zn. III. ÚS 2266/09). Cit. z Lisse, L. *P ehled judikatury ve v cech rozhod ího ízení*. Praha: Wolters Kluwer R, a.s., 2011, s. 346.

d) rozhodčí nález nebyl usnesen v t-inou rozhodci . Tento d vod p ichází v úvahu pouze, byl-li spor rozhodován v senátu. Pokud se jedná o t í lenný senát, musí být nález usnesen alespo dv ma rozhodci.

e) stran nebyla poskytnuta mofnost v c p ed rozhodci projednat. Jedná se o situace, kdy stran nebyly doru eny ve-keré písemnosti týkající se ízení, ú astníka v ízení zastupoval n kdo, kdo k tomu nebyl zmocn n a jeho jednání nebylo dodate n schváleno, nebo do-lo k znevýhodn ní jedné ze stran tím, fle jí byla na vyjád ení poskytnuta krat-í lh ta i nebylo jí umofln no vyjád it se k projednávání v ci apod. Pat í sem i situace, kdy rozhodci neprovedli stranou navržený d kaz, p i emfl rozhodci nemají povinnost provád t v-echny navržené d vody, av-ak v od vodn ní rozhod ího nálezu musí jejich neprovedení objasnit.¹⁶⁷

f) rozhodčí nález odsuzuje stranu k pln ní, které nebylo oprávn ým fládáno, nebo k pln ní podle tuzemského práva nemoflnému i nedovolenému. O tento d vod se bude jednat v p ípad , fle rozhodce v rozhod ím nálezu p izná pln ní nad rámec flalobního návrhu.

g) rozhodce nebo stálý rozhodčí soud rozhodoval spor ze spot ebiteleské smlouvy v rozporu s právními p edpisy stanovenými na ochranu spot ebitele nebo ve vzájemném rozporu s dobrými mravy nebo ve ejným po ádkem. Nov p idaný zru-ovací d vod se týká p ípad , kdy rozhodce p i svém rozhodování poru-í p edpisy poskytující spot ebiteli vy-í právní ochranu (nap . ustanovení ob anského zákoníku, zákona o spot ebiteleském úv ru a dal-í). Nález m fle být zru-en, pokud rozhodce rozhodoval v rozporu s dobrými mravy, musí se v-ak jednat o rozpor zjevný. Pod rozhodování v rozporu s ve ejným po ádkem m fleme za adit situace, kdy dochází k úmyslnému obcházení n kterých ustanovení, na kterých konkrétní právní ád trvá, ímfl budou po-kozena práva n které ze stran sporu.¹⁶⁸

Tento d vod p edstavuje výjimku, která umofl uje p ezkoumat rozhodčí nález i z hlediska v cné správnosti, cofl p edstavuje velký pr lom do rozhod ího ízení. K otázce p ezkumu rozhod ího nálezu z d vod u v cné správnosti se

¹⁶⁷ B lohlávek, A. J. *Zákon o rozhod ím ízení a o výkonu rozhod ích nález . Komentá .* Praha: C. H. Beck, 2004, s. 241–242.

¹⁶⁸ Lisse, L. *Zákon o rozhod ím ízení a výkonu rozhod ích nález s komentá em.* Praha: Linde, 2012, s. 5766577.

p ed novelou ZR vyjád il i Nejvy—í soud R, který zásadn odmítl mořnost p ezkumu v cné správnosti rozhod ího nálezu soudem.¹⁶⁹ Zavedení v cného p ezkumu rozhod ího nálezu ve spot ebiteckých sporech je ur it nutno chápat jako obrovský posun k posílení postavení spot ebitele. Nutno je v–ak uvést, že se nejedná o plnohodnotný p ezkum, nýbrř p ezkum omezený na rozpor s právními p edpisy stanovenými na ochranu spot ebitele, s dobrými mravy a ve ejným po ádkem. Zavedením úplného v cného p ezkumu by do–lo k degradaci rozhod ího ízení, nebo by se stalo jakýmsi pouhým p edstupn m ízení soudního.

h) rozhod í smlouva týkající se spor ze spot ebiteckých smluv neobsahuje informace pofladované v § 3 odst. 5 ZR , pop ípad tyto informace jsou zám rn nebo v nezanedbatelném rozsahu neúplné, nep esné i nepravdivé. Z dikce tohoto ustanovení Lisse dovozuje, že pro zru–ení nálezu musí v rozhod í smlouv úpln chyb t n která pofladovaná informace nebo že sice v–echny pofladované informace obsahovat bude, av–ak alespo dv z nich budou neúplné, nep esné nebo nepravdivé. Spot ebitel ov–em musí prokázat, že tato povinnost byla dodavatelem poru–ena úmysln .¹⁷⁰

i) zjistí se, že jsou dány d vody, pro které lze v ob ansném soudním ízení fládat o obnovu ízení. D vody pro obnovu obsahuje ustanovení § 228 odst. 1 písm. a) a b) OS . Podle prvního d vodu lze fládat o obnovu, pokud existují skute nosti, rozhodnutí nebo d kazy, které ú astník nemohl bez své viny pouřít v p vodním ízení za p edpokladu, že mohou p ivodit pro n ho p ízniv j–í rozhodnutí ve v ci. Druhým d vodem je, že lze provést d kazy, které nemohly být provedeny v p vodním ízení, pokud mohou p ivodit pro n ho p ízniv j–í rozhodnutí ve v ci samé. U tohoto d vodu je pon kud problematické ur ení lh ty, ve které by m l být návrh na zru–ení rozhod ího nálezu podán, nebo podle ZR

¹⁶⁹ Rozsudek Nejvy—ího soudu R ze dne 30. íjna 2009, sp. zn. 33 Cdo 2675/2007: šVycházeje z povahy rozhod ího ízení, jehoř smyslem je p enesení projednávání a rozhodování ur ítého druhu spor ze soud na rozhodce, a z d vod , pro které m že být rozhod í nález zru–en, lze dovodit, že úmyslem zákonodárce bylo vylou it soudní p ezkum v cné správnosti rozhod ího nálezu, tj. správnosti skutkových zji–t ní a právního posouzení v ci; m l-li by soud v rámci ízení o zru–ení rozhod ího nálezu p ezkoumávat jeho v cnou správnost, pozbyla by smyslu právní úprava rozhod ího ízení.ř

¹⁷⁰ Lisse, L. *Zákon o rozhod ím ízení a výkonu rozhod ích nález s komentá em*. Praha: Linde, 2012, s. 578–579.

b ří t í m sí ní lh ta od jeho doru ení, naproti tomu podle ustanovení § 233 odst. 1 OS b ří t í m sí ní lh ta od okamfiku, kdy se navrhovatel o d vodu obnovy dozví. S ohledem na zn ní ustanovení § 44 ZR , podle kterého se ustanovení OS pouflijí pro ízení p ed soudem pouze, pokud ZR nestanoví n co jiného, lze dojít k záv ru, že bude pouflita t í m sí ní lh ta od doru ení rozhod ího nález u, jak je stanovena v ustanovení § 32 odst. 1 ZR . Tento názor zastává i B lohlávek, podle kterého šne bude mořno fládost o zru-ení rozhod ího nález u podat ve lh t ve smyslu ustanovení § 233 OS , nebo v p ípad ízení o zru-ení rozhod ího nález u nejde o ízení o obnov ízení, nýbrřl ustanovení § 31 písm. g) ZR (nyní písm. i)), se odvolává výlu n na d vody pro obnovu ízení, které jsou zároveň d vodem pro zru-ení rozhod ího nález u soudem.¹⁷¹ Naproti tomu rakouský civilní procesní řád p ímo stanovuje, že v p ípad napadnutí rozhod ího nález u flalobou na obnovu ízení se lh ta pro podání flaloby ur í podle ustanovení o flalob na obnovu ízení.¹⁷²

D vody pro zru-ení rozhod ího nález u m řeme rozd lit do t í skupin, a to podle toho, zda se vady týkají rozhod í smlouvy, samotného rozhod ího ízení i vlastního rozhod ího nález u.¹⁷³

Z návrhu na zru-ení rozhod ího nález u musí být patrné: kdo jej íní, kterému soudu je ur en, kterého rozhod ího nález u se týká, eho se navrhovatel domáhá, z jakého d vodu má být zru-en a musí v n m být ozna eny d kazy, o které navrhovatel své tvrzení opírá. Zároveň musí být v návrhu uvedeny datum podání a podpis navrhovatele.¹⁷⁴

Ú astníky ízení jsou pouze sporné strany, nikoli rozhodci, kte í rozhod í nález vydali. Rozhodce se ízení p ed soudem m ře zú astnit pouze jako sv dek, a to pouze za situace, kdy bude stranami i soudem zbaven ml enlivosti. Ú ast rozhodc na ízení není nutná, nebo ízení p ed soudem je vedeno na základ

¹⁷¹ B lohlávek, A. J. *Zákon o rozhod ím ízení a o výkonu rozhod ích nález u* . Komentá . Praha: C. H. Beck, 2004, s. 246.

¹⁷² § 611 odst. 4 rakouského Zivilprozessordnung.

¹⁷³ R řík a, K. *Rozhod í ízení p ed Rozhod ím soudem p i Hospodá ské komo e eské republiky a Agrární komo e eské republiky*. 2., roz- vyd. Plze : Vydavatelství a nakladatelství Ale-en k, 2005, s. 182.

¹⁷⁴ B lohlávek, A. J. *Zákon o rozhod ím ízení a o výkonu rozhod ích nález u* . Komentá . Praha: C. H. Beck, 2004, s. 235.

spisové dokumentace, která musí být soudu poskytnuta. Úkolem soudu je prozkoumat, zda bylo rozhodnutí stíheno závažnou procesní vadou, která má za následek zrušení rozhodnutí. Pokud se prokáže toto pochybení, musí strana, která se zrušení rozhodnutí domáhá, doložit správnost rozhodnutí. Na výjimku dle odstavce 175, soud neprozkoumává. Soud prozkoumává postup vedoucí k vydání rozhodnutí pouze z důvodů uvedených v návrhu na jeho zrušení, tato zásada se však neuplatní v případě sporů ze spotřebitelských smluv, kde má soud povinnost prozkoumat rozhodnutí i z důvodů uvedených v ustanoveních § 31 písm. a) a d) nebo h) ZR, a kolik o jejich prozkoumání spotřebitel sám nepožadoval.

Soud o návrhu na zrušení rozhodnutí rozhoduje rozsudkem, proti kterému je možno podat odvolání. První možností je, že soud návrh na zrušení rozhodnutí zamítne, pokud neshledá důvody pro jeho zrušení nebo pokud návrhovač domáhající se zrušení nálezu podle ustanovení § 31 písm. b) a c) ZR tyto důvody neuplatnil již při prvním úkonu ve věci samé. Druhou možností je, že soud návrhu vyhoví a rozhodnutí nálezu zruší. Pokud soud zruší rozhodnutí z důvodů uvedených v § 31 písm. a), b), g) nebo h) ZR, může na návrh jedné ze stran po právní moci rozsudku o zrušení rozhodnutí v řízení pokračovat a tuto věc rozhodnout. V takovém případě nemůže být spor projednán v rozhodném řízení, neboť jimi uzavřená rozhodnutí smlouva je neplatná. Jestliže si strany sjednají rozhodnutí smlouvu novou, která bude obsahově a formálně náležitosti, nebrání jim nic v tom, aby byl jejich spor v řízení před rozhodci projednán. Bude-li rozhodnutí nálezu zrušeno z jiných důvodů než uvedených v § 31 písm. a) a b) ZR, zůstává rozhodnutí smlouva v platnosti, a tudíž může být spor projednán znovu v rozhodném řízení. Došlo-li k zrušení rozhodnutí nálezu z důvodů uvedených v ustanovení § 31 písm. c) ZR, jsou rozhodci, kteří se na vydání toho nálezu podíleli, z nového řízení vyloučeni, nedohodnou-li se strany jinak.

Strany si v dohodě mohou sjednat, jakým způsobem budou noví rozhodci do funkce jmenováni, jestliže si shodnou dohodu nesjednají, budou noví rozhodci zvoleni způsobem, podle kterého byli jmenováni rozhodci předchozí nebo budou

¹⁷⁵ Lisse, L. *Zákon o rozhodném řízení a výkonu rozhodnutí s komentářem*. Praha: Linde, 2012, s. 561–562.

použití ustanovení ZR . Nov jmenovaní rozhodci projednají spor ve stejném rozsahu jako rozhodci v p vodním ízení, p i emfl nemají p ístup ke spisové dokumentaci z p edchozího ízení, a tudífl jim musí být v–echny d kazy stranami znovu p edlofleny.¹⁷⁶

Novelou bylo nov vlofleno ustanovení, podle kterého musí soud doru it ministerstvu stejnopis pravomocného rozhodnutí o zru–ení rozhod ího nálezu, jestlifle se jednalo o spor ze spot ebitefských smluv a v ízení vystupoval rozhodce zapsaný na seznamu rozhodc vedeném ministerstvem.

Podle eského právního ádu se strany nemohou vzdát práva na podání návrhu na zru–ení rozhod ího nálezu, odli–ná úprava v–ak platí ve TMvýcarsku, kde je stranám umofln no uzav ít dohodu, ve které mohou zcela nebo z ásti vylou it napadnutelnost rozhod ího nálezu, pokud fládná ze stran nemá bydli–t , trvalý pobyt nebo provozovnu na –výcarském území.¹⁷⁷

4.6 Zastavení na ízeného výkonu rozhod ího nálezu

Rozhod í nález nabývá doru ením stranám ú inku pravomocného soudního rozhodnutí a je soudn vykonatelný. Pokud povinná strana ve stanovené lh t dobrovoln nesplní povinnost, která jí byla v rozhod ím nálezu stanovena, m flie strana oprávn ná podat návrh na nucený výkon rozhod ího nálezu u obecného soudu nebo soudního exekutora.

Strana, proti které byl na ízen výkon rozhod ího nálezu, m flie podat návrh na zastavení na ízeného výkonu rozhodnutí, a to i v p ípad , flie nepodala návrh na zru–ení rozhod ího nálezu soudem. Takto m flie strana postupovat bez ohledu na to, zda jífl uplynula t ím sí ní lh ta stanovená pro podání návrhu na zru–ení rozhod ího nálezu. Návrh na zastavení jífl na ízeného výkonu rozhod ího nálezu m flie být podán z d vod stanovených v ustanoveních § 268 OS nebo § 35 odst. 1 ZR .

¹⁷⁶ Lisse, L. *Zákon o rozhod ím ízení a výkonu rozhod ích nález s komentá em*. Praha: Linde, 2012, s. 630–634.

¹⁷⁷ I. 192 –výcarského Internationale Privatrecht.

Obecné důvody pro zastavení výkonu rozhodnutí nález stanovené v OS jsou:

- výkon byl nařízen, a koliv se rozhodnutí dosud nestalo vykonatelným. Jedná se o případy, kdy byl nařízen nucený výkon, a koliv je třeba stanovená k plnění;
- rozhodnutí, které je podkladem výkonu, bylo po nařízení výkonu zrušeno nebo se stalo neúčinným. Zde byl rozhodnutí nález zrušen podle ustanovení § 31 ZR nebo v případě zahraničního rozhodnutí nález odepraven jeho výkon podle § 39 ZR nebo zrušen v zemi jeho vydání;¹⁷⁸
- zastavení výkonu rozhodnutí navrhl ten, kdo navrhl jeho nařízení. Tento důvod postihuje situace, kdy se strany po nařízení výkonu dohodly na mimosoudním vyřešení jejich sporu.
- výkon rozhodnutí postihuje vci, které jsou z nich podle ustanovení § 321 a § 322 OS vyloučeny;
- přibyl výkonu rozhodnutí ukazuje, že výtřek, kterého jím bude dosaženo, nepostačí ani ke krytí jeho nákladů;
- bylo pravomocně rozhodnuto, že výkon rozhodnutí postihuje majetek, k němuž má někdo právo nepřipouštět výkon rozhodnutí (§ 267 OS);
- po vydání rozhodnutí zaniklo právo jím přiznané, ledaže by tento výkon rozhodnutí byl již proveden; bylo-li právo přiznáno rozsudkem pro změněn, bude výkon rozhodnutí zastaven i tehdy, jestliže právo zaniklo před vydáním tohoto rozsudku;
- povinný provedl z vymáhané peněžitě pohledávky oprávněného srážku stanovenou zvláštěními předpisy a odvedl tuto srážku příslušnému orgánu, a to v rozsahu, jakém byl povinen tuto srážku provést;
- v případě výkonu rozhodnutí prodejem zástavy, jestliže zaniklo zástavní právo.

¹⁷⁸ Lisse, L. *Zákon o rozhodnutí řízení a výkonu rozhodnutí s komentářem*. Praha: Linde, 2012, s. 640.

Soud v těchto případech zastaví výkon rozhodnutí i bez návrhu. Jedinou výjimkou je situace, kdy došlo k zániku přiznaného práva ať po vydání rozhodnutí, nebo zde může být řízení zahájeno pouze na návrh.

Zvláštní důvody zastavení výkonu rozhodnutí uvedené v § 35 ZR jsou:

- rozhodnutí nebo nálezy byly vydány ve věci, která není arbitrabilní, nebo rozhodnutí nebo nálezy nebyly usneseny v jinou rozhodce nebo odsuzuje k plnění, které nebylo oprávněným plácáno, nebo k plnění podle tuzemského práva nemofinému i nedovolenému;
- existují důvody pro zrušení rozhodnutí nebo nálezu vydaného ve sporu ze spotřebitelské smlouvy podle § 31 písm. a) ať f), h) ZR nebo pokud jsou dány důvody podle § 31 písm. g) ZR a rozhodnutí nebo nálezy neobsahuje poučení o právu podat návrh na jeho zrušení soudu;
- strana, která musí být zastoupena zákonným zástupcem, zastoupena nebyla a její jednání nebylo ani dodatečně schváleno;
- ten, kdo bez zmocnění vystupoval v rozhodním řízení jménem strany nebo jejího zákonného zástupce a jeho jednání nebylo ani dodatečně schváleno.

Z těchto důvodů dojde k zastavení výkonu rozhodnutí pouze na návrh strany a jedině v případech, kdy je exekucí titulem rozhodnutí nebo nálezy. Podá-li strana návrh na zastavení nařízeného výkonu ze zvláštních důvodů, soud provádějící výkon rozhodnutí nebo nálezy řízení přeruší a uloží povinnému, aby do 30 dnů podal návrh na zrušení rozhodnutí nebo nálezy u příslušného soudu, nebo soud provádějící výkon rozhodnutí není oprávněn zkoumat, zda jsou dány důvody pro jeho zrušení. Pokud ve stanovené lhůtě nebude návrh podán, bude soud v řízení o výkonu rozhodnutí nebo nálezy pokračovat. Podá-li však povinný návrh na zastavení výkonu rozhodnutí z důvodů obecných, soud v řízení o výkonu rozhodnutí nepřeruší a ani povinného nevyzve k podání návrhu na zrušení rozhodnutí nebo nálezy, nebo z těchto důvodů nemůže být rozhodnutí nebo nálezy zrušeno, nýbrž bude postupovat podle právní úpravy obsažené v OS.¹⁷⁹

Jestliže nebude rozhodnutí nebo nálezy zrušeno, bude vykonávací soud v řízení o výkonu rozhodnutí pokračovat. V opačném případě soud vykonávací řízení

¹⁷⁹ B. Lohlávek, A. J. *Zákon o rozhodním řízení a o výkonu rozhodnutí nebo nálezy*. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2004, s. 264–265.

zastaví, pí emfl strany mohou podat návrh na projednání sporu soudem, který rozhod í nález zru-íl, nebo se dohodnout, fle spor bude projednán v novém rozhod ím ízení.

4.7 ízení o rozhod í smlouv podle § 106 OS

Uzav ením rozhod í smlouvy p ená-ejí strany pravomoc k e-ení svého sporu z obecných soud na rozhodce, to v-ak neznamená, fle jejich spor nem fle být soudem pozd ji projednán a rozhodnut, nebo strana sporu má nadále mofnost se rozhodnout, zda podá flalobu k soudu nebo rozhod ímu orgánu. Podá-li flalobce flalobu soudu, a koliv byla sjednána rozhod í smlouva, je flalovaný nejpozd ji p i prvním úkonu ve v ci samé oprávn n vznést námitku nedostatku pravomoci soudu jejich spor projednat. Soud nezkoumá, zda je dána pravomoc rozhodce ze své ú ední povinnosti, ale pouze na základ v as uplatn né námitky ú astníka ízení, kterou m fle podat pouze flalovaný. Shledá-li soud tuto námitku d vodnou, nem fle v c dále projednávat a ízení usnesením zastaví, pí emfl proti rozhodnutí o námitce je mofné podat odvolání.¹⁸⁰

Soud podle ustanovení § 106 odst. 1 OS v c projedná i v p ípadech, kdy:

- ú astníci prohlásí, fle na rozhod í smlouv netrvají;
- v c nem fle být podle práva eské republiky podrobena rozhod í smlouv ;
- rozhod í smlouva je neplatná nebo neexistuje;
- projednání v ci v ízení p ed rozhodci p esahuje rámec pravomoci p iznané smlouvou;
- rozhod í soud se odmítl v cí zabývat.

Posledn uvedený d vod souvisí s ustanovením § 15 odst. 1 ZR , podle kterého jsou rozhodci oprávn ni zkoumat svou pravomoc. Dojdou-li rozhodci k záv ru, fle jejich pravomoc není dána, rozhodnou o tom usnesením, kterým je soud vázán, a tudífl je povinen danou v c projednat. Toto ustanovení má zabránit situacím, kdy by rozhodci i soud shledali nedostatek své pravomoci, ímfl by do-lo k odep ení spravedlnosti.

¹⁸⁰ Drápal, L. *Ob anský soudní íd: komentá .* 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 714–715.

Bylo-li řízení před soudem z uvedených důvodů zastaveno a do 30 dnů od doručení usnesení soudu o zastavení řízení byl v této věci podán návrh na zahájení rozhodčího řízení, zstanou právní úkony z hlediska obsahu promlčecích a prekluzivních lhůt pro vodního návrhu zachovány.

Ustanovení tohoto odstavce § 106 OSŘ se vztahuje i na situaci, kdy bylo rozhodčí řízení zahájeno dříve než soudní řízení a existenci, platnost i zánik rozhodčí smlouvy. Za této situace soud toto řízení převede do doby, než rozhodci rozhodnou o své pravomoci nebo ve věci samé.

5. Závěr

V této práci jsem se snažila stručně vyložit právní úpravu rozhodčího řízení v České republice a jeho vztah k obanskému soudnímu řízení. Rozhodčí řízení, jehož účel, jakožto alternativního způsobu řešení sporů, stoupá, má s řízením před obecnými soudy mnoho společných charakteristických znaků, nicméně mezi nimi existuje i spousta odlišností. Řízení před rozhodci je stejně jako řízení před obecnými soudy druhem civilního procesu, oproti soudnímu řízení má však několik nesporných výhod.

Podmínkou rozhodčího řízení je sepsání rozhodčí smlouvy, na základě které dochází k přenesení pravomoci rozhodnout spor ze soudu na rozhodce. V rozhodčím řízení nemohou být projednány všechny spory, o nichž jsou oprávněny rozhodovat obecné soudy, nýbrž pouze spory majetkové, o jejichž předmětu mohou strany uzavřít smlouvu. Zákonem jsou však vyloučeny spory vzniklé v souvislosti s výkonem rozhodnutí a incidenční spory. Nově mohou být v rozhodčím řízení projednány i spory, o nichž to stanoví zvláštní zákon, kterým je v současné době pouze zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích.

S ohledem na zdlouhavost řízení před obecnými soudy je za výhodu rozhodčího řízení považována především jeho rychlost, jež souvisí zejména s neformálností a jednoinstančností řízení. Strany si za rozhodce mohou zvolit odborníka v daném oboru. Zvolí-li si strany rozhodce uvedeného na seznamu stálého rozhodčího soudu, mohou si být jisti, že jejich spor bude rozhodován profesionálně. V případě řízení ad hoc by strany měly k výběru rozhodce postupovat velmi zodpovědně a za rozhodce si zvolit osobu svobodnou, spolehlivou a odborně kvalifikovanou. Taktéž se strany mohou dohodnout na postupu řízení, který shledají podle svého názoru za nejvhodnější. Dokonce mohou v případě nesporných sporů pověřit rozhodce, aby jejich spor rozhodl nikoliv podle platného hmotného práva, nýbrž podle zásad spravedlnosti, což je v případě soudního řízení nemožné.

Rozhodčí řízení je jednoinstanční, a tudíž končícím rozhodčím nálezem i ustanovením, jestliže si sporné strany v rozhodčí smlouvě nesjednaly možnost přezkumu rozhodčího nálezu jinými rozhodci. Pravomocný rozhodčí nález je závazný a nemůže být zmíněn žádnými opravnými prostředky, což je v ostatním odvětvím kritiky rozhodčího řízení. Kterákoli ze stran, nejast jí však

povinný, se může proti pravomocnému rozhodnutí nálezu, kterému jsou státem propůjčeny úinky pravomocného soudního rozhodnutí, bránit podáním návrhu na jeho zrušení soudem z taxativních důvodů uvedených v § 31 ZR. Povinný má možnost se bránit i proti jím nařízenému výkonu rozhodnutí nálezu podáním návrhu na jeho zastavení, o které v rámci kontrolní funkce soud v rozhodnutí řízení bude rozhodovat v ceně a místní příslušný soud, nikoliv rozhodce, který rozhodnutí nález vydal.

Rozhodci nemají postavení orgánů státní moci, nebo se jedná pouze o soukromé osoby, a proto nedisponují žádnými donucovacími prostředky, kterými by mohli nespolupracující strany, svými i další osoby donutit ke kooperaci. Rozhodci proto mají možnost obrátit se s žádostí o provedení požadovaného úkonu na soud.

Soud může zasahovat do rozhodnutí řízení ve všech jeho fázích, avšak pouze v případech stanovených v ZR. Tímto zásahy dochází k uplatnění pomocné a kontrolní funkce soudu v rozhodnutí řízení. Obecné soudy mohou rozhodnutí orgánu pomoci nejen při provádění dlekaz, ale i při nařízení předložení opatření nebo jmenování i vyloučení rozhodce. Soudy jsou také oprávněny z vážných důvodů zprostit rozhodce mlčenlivosti i v případě řízení ad hoc uchovat ve svém archivu rozhodnutí nálezy, které jim musí být do úschovy předány.

Nejvýznamnější novela ZR, která nabyla účinnosti poátkem dubna 2012, přispěla k posílení postavení spotřebitele v rozhodnutí řízení zavedením mnoha ochranných ustanovení. Rozhodcem ve spotřebitelských sporech může být pouze bezúhonná osoba, která získala vysokoškolské vzdělání v oboru právo a je zapsána v seznamu rozhodců vedeném Ministerstvem spravedlnosti. Písní podmínky byly stanoveny i pro rozhodnutí smlouvu pro řešení spotřebitelských sporů, jež musí být sjednána na samostatné listině, jinak bude absolutně neplatná. Nově byly stanoveny i obligatorní obsahové náležitosti rozhodnutí doložky pro řešení spotřebitelských sporů. Tato doložka musí obsahovat informace o rozhodci nebo stálém rozhodném soudu, o způsobu zahájení a formě vedení řízení, o odměnách rozhodce a druzích nákladů a pravidlech pro jejich přiznání, o místě konání řízení, o způsobu doručení nález spotřebiteli a o vykonatelnosti pravomocného nález. Souasně musí být před jejím uzavřením spotřebitel informován o dledech jejího uzavření a rozdílech mezi řízením před rozhodci

a soudem. Předány byly i nové d vody zrušení rozhod ího nálezu, umofl ující i v cný p ezku rozhod ího nálezu v p ípadech rozporu s právními p edpisy, dobrými mravy a ve ejným po ádkem. O mořnosti podat návrh na zrušení rozhod ího nálezu musí být rozhodce upozorn n v pou ení, které musí spole n s od vodn ním rozhod í nález obsahovat.

Novelou do-lo k vyjasn ní postavení stálých rozhod ích soud a arbitrářních center. Stále rozhod í soudy mohou být z ízeny jiným zákonem neř je ZR nebo pokud jejich z ízení tento jiný zákon výslovn p ípou-tí. Jediným takto z ízeným soudem s obecnou p sobností je u nás Rozhod í soud p i Hospodá ské komo e R a Agrární komo e R. Naproti tomu arbitrářní centra jsou právnícké osoby, které zaji- ují rozhodce m zapsaným na jejich seznamu b hem rozhod ího ízení materiální a administrativní zázemí. Stále rozhod í soudy i arbitrářní centra jsou oprávn ny vydávat své statuty a ády. Mají-li být tato pravidla pouřita p i rozhod ím ízení, musí být v p ípad arbitrářních center p ípojena k rozhod í smlouv , coř neplatí u pravidel stálých rozhod ích soud , nebo ty musí být zve ejn ny v Obchodním v stníku.

Zm nou pro-la i úprava skon ení rozhod ího ízení, které p ed novelou kon ilo vydáním rozhod ího nálezu nebo usnesení. Nyní v-ak rozhod í ízení kon í afl právní mocí rozhod ího nálezu i doru ením usnesení, coř stranám umofl uje sjednat si zp sob doru ení rozhod ího nálezu. Zm nu prod lalo i ustanovení týkající se zpro-t ní soudce ml enlivosti, do-lo k zp esn ní d vod pro vylou ení rozhodce, byl stanoven nový d vod pro p íznání odkladného ú inkru rozhod ího nálezu atd.

Za zmínku stojí i nový zákon . 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém, který nabude ú innosti od 1. ledna 2014. Jeho celá ást -está je v nována rozhod ímu ízení. Z tohoto d vodu dojde ke zrušení § 4 odst. 2 ZR , stanovujícího podmínky pro výkon funkce rozhodce cizincem, a § 36 ó 40 ZR , pojednávajících o pom ru rozhod ího ízení k cizin .

Záv rem zbývá zmínit, ře je v sou asné dob Poslaneckou sn movnou projednávána novela zákoníku práce, která by m la zakázat projednávání pracovn právních spor v rozhod ím ízení. Návrh této novely pro-el zatím prvním tením a byl p edán výbor m k projednání, a tudíř není jisté, zda bude v bec schválen.

Resumé

Thesis entitled Arbitration and its relation to the civil legal proceedings, discusses briefly the history of arbitration proceedings, the current legal regulations and its relationship to the civil justice system, and compares selected institutes with foreign legal regulations. It defines and describes the basic terms as arbitrability, arbitration contract, arbitrator, arbitration proceedings and its relationship to the civil judicature.

Arbitration is an alternative to traditional civil proceedings for resolving property disputes. The procedure is voluntary and depends on the sides if conclude an arbitration contract, and thereby exclude their dispute from the jurisdiction of the civil courts. With regard to the fact that proceedings in this country last several years, it is an indisputable advantage for arbitration considering its speed. Its other strengths include the choice of arbitrator and the rules under which it will be decided, informality, non-public and other benefits. Disputes are decided by one or more arbitrators or by the Permanent Court of Arbitration.

Arbitration has with civil proceedings many characteristics in common, but among them there are also many differences. Courts are allowed to intervene in the arbitration procedure in all its phases, but only in cases stipulated by law. Courts can help in the implementation of evidence, enact preliminary injunction, appointment or exclusion of an arbitrator. Courts are also authorized to waive maintain confidentiality of arbitrator and or preserve arbitral awards in its archive in the case of an ad hoc arbitration. The control function of the court may revoke the arbitral award or cease already enacting performance.

Amendment of Arbitration Act from April 2012 helped to strengthen the consumer's position in the arbitration process by adopting a number of protective provisions. Currently the Chamber of Deputies discussed the amendment of the Labour Code that should prohibit decision of labor disputes by arbitration.

Seznam poufíté literatury

Tuzemské prameny a literatura

1. Právní p edpisy

- Ústavní zákon . 1/1993 Sb., Ústava eské republiky, v platném zn ní.
- Ústavní zákon . 2/1993 Sb., o vyhlá-ení Listiny základních práv a svobod, v platném zn ní.
- Zákon . 216/1994 Sb., o rozhod ím ízení a o výkonu rozhod ích nález , v platném zn ní.
- Zákon . 99/1963 Sb., ob anský soudní ád, v platném zn ní.
- Zákon . 40/1964 Sb., ob anský zákoník, v platném zn ní.
- Zákon . 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, v platném zn ní.
- Zákon . 229/1992 Sb., komoditních burzách, v platném zn ní.
- Zákon . 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, v platném zn ní.
- Zákon . 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o zm n n kterých dal-ích zákon (zákon o elektronickém podpisu), v platném zn ní.
- Zákon . 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exeku ní innosti (exeku ní ád) a o zm n dal-ích zákon , v platném zn ní.
- Zákon . 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, p ísedících a státní správ soud a o zm n n kterých dal-ích zákon (zákon o soudech a soudcích), v platném zn ní.
- Zákon . 14/2002 Sb., o státním zastupitelství, v platném zn ní.
- Zákon . 229/2002 Sb., o finan ním arbitrovi, v platném zn ní.
- Zákon . 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, v platném zn ní.
- Zákon . 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o zm n n kterých souvisejících zákon (zákon o elektronických komunikacích), v platném zn ní.
- Zákon . 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém, v platném zn ní.

2. Jiné dokumenty

- D vodová zpráva k návrhu zákona . 216/1994 Sb.
- D vodová zpráva k zákonu . 19/2012 Sb.
- Rozhod í ád UNCITRAL.
- ád Rozhod ího soudu p i Hospodá ské komo e eské republiky a Agrární komo e eské republiky, v platném zn ní.

3. Knifní díla

- B lohlávek, A. J. *Rozhod í ízení v zemích Evropy*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, 1792 s. ISBN 978-80-7400-452-0.
- B lohlávek, A. J. *Rozhod í ízení, ordre public a trestní právo. Komentá .* 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, 2408 s. ISBN 978-80-7400-096-6.
- B lohlávek, A. J. *Zákon o rozhod ím ízení a o výkonu rozhod ích nález . Komentá .* 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2004, 701 s. ISBN 80-7179-629-8.
- Drápal, L a kol. *Ob anský soudní ád: komentá .* 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, 3343 s. ISBN 978-80-7400-107-9.
- Hendrych, D. a kol. *Právnícký slovník*. 3. podstatn roz– vydání, Praha: C. H. Beck, 2009, s. 938. 1459 s. ISBN 978-80-7400-059-1.
- Lisse, L. *P ehled judikatury ve v cech rozhod ího ízení*. Praha: Wolters Kluwer R, 2011, 429 s. ISBN 978-80-7357-645-5.
- Lisse, L. *Zákon o rozhod ím ízení a výkonu rozhod ích nález s komentá em*. Praha: Linde, 2012, 920 s. ISBN 978-80-7201-874-1.
- Madar, Z. *Slovník eského práva*, 3. roz–í ené a podstatn p epracované vydání, II. díl, Praha: Linde, 2002, 1842 s. ISBN 80-7201-377-7.
- Mothejzíková, J., Steiner, V. a kol. *Zákon o rozhod ím ízení a výkonu rozhod ích nález s p úlohami. Komentá .* 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 1996, 214 s. ISBN 80-7179-034-6.
- Rozehnalová, N. *Rozhod í ízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. 2., aktualiz. a roz– vyd. Praha: ASPI, 2008, 386 s. ISBN 978-80-7357-324-9.

- Růžička, K. *Mezinárodní obchodní arbitráž*. 1. vydání. Praha: Prospektrum, 1997, 163 s. ISBN 80-7175-051-4.
- Růžička, K. *Rozhodčí řízení před Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky*. 2., rozšířené vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš, 2005, 254 s. ISBN 80-86898-43-1.
- Schelle, K., Schelleová, I. *Rozhodčí řízení: historie, současnost a perspektivy*. Praha: Eurolex Bohemia, 2002, 300 s. ISBN 80-86432-19-x.
- Winterová, A. a kol. *Civilní právo procesní*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Linde, 2011, 711 s. ISBN 978-80-7201-842-0.

4. **asopisecká díla**

- Bohlávek, A. J. Arbitrabilita sporů. *Právní zpravodaj*, 2003, č. 3.
- Bohlávek, A. J. Tuzemská právní praxe a veřejnost objevují výhody rozhodčího řízení. *Bulletin advokacie*, 2006, č. 2.
- Bohlávek, A. J. Změny v rozhodčím řízení. *Bulletin advokacie*, 2012, č. 5.
- Bohlávek, A. J., Pezl, T. Postavení rozhodčího řízení v systému ochrany práv a ústavního pořádku České republiky a dalších zemí. *Právní rozhledy*, 2004, č. 7.
- Bezouška, P., Kocina, J. Právní povaha rozhodčího řízení a aplikační problémy. *Právní rozhledy*, 2010, č. 16.
- Klein, B. Rozhodčí řízení a výkon rozhodčího nálezu. *Právní rozhledy*, 1995, č. 7.
- Kocina, J. Rozhodčí doložky sjednané ve prospěch šoukromých rozhodčích soudů. *Bulletin advokacie*, 2011, č. 768.
- Lisse, L. K právní povaze rozhodčího řízení. *Právní rozhledy*, 2011, č. 15.
- Lisse, L. K právnímu postavení arbitrážních center. *Bulletin advokacie*, 2006, č. 1.
- Pecha, R. K právní povaze rozhodčích nálezů. *Bulletin advokacie*, 2003, č. 5.
- Popov, S. Rozhodčí řízení nebo soudní řízení? *Bulletin advokacie*, 2006, č. 1.

- Pospíšil, P. Rozhodování a nový zákoník práce. *Bulletin advokacie*, 2007, . 768.
- Růžička, K. K otázce právní povahy rozhodování. *Bulletin advokacie*, 2003, . 5.
- Sadlecký, L. Rozhodování sporů ze spotřebitelských smluv po novele zákona o rozhodování a o výkonu rozhodvících nálezů. *Právní rozhledy*, 2012, . 5.
- Zoulík, F. N které problémy rozhodování. *Bulletin advokacie*, 2007, . 1.

5. Soudní rozhodnutí

- Nález ÚS ČR ze dne 8. března 2011, sp. zn. I. ÚS 3227/07.
- Usnesení ÚS ČR ze dne 15. července 2002, sp. zn. IV. ÚS 174/02.
- Usnesení ÚS ČR ze dne 22. října 2009, sp. zn. III. ÚS 2266/09.
- Rozsudek NS ČR ze dne 30. října 2009, sp. zn. 33 Cdo 2675/2007.
- Rozsudek NS ČR ze dne 21. prosince 2010, sp. zn. 23 Cdo 3300/2009.
- Usnesení NS ČR ze dne 11. června 2008, sp. zn. 32 Cdo 1201/2007.
- Usnesení NS ČR ze dne 17. prosince 2008, sp. zn. 32 Cdo 1452/2007.
- Usnesení NS ČR ze dne 9. června 2009, sp. zn. 32 Cdo 1779/2008.
- Usnesení NS ČR ze dne 11. května 2011, sp. zn. 31 Cdo 1945/2010.
- Usnesení VS v Praze ze dne 15. listopadu 1995, sp. zn. 10 Cmo 414/95.
- Usnesení VS v Praze ze dne 28. května 2009, sp. zn. 12 Cmo 496/2008.

6. Internetové zdroje

- <http://www.beck-online.cz>
- <http://nalus.usoud.cz/Search/Search.aspx>
- <http://www.nsoud.cz>
- <http://www.psp.cz/sqw/hp.sqw>

- <http://www.rozhodcisoud.cz>
- <http://www.soud.cz>

Zahrani ní prameny a literatura

1. Právní p edpisy

- Zákon . 244/2002 Z.z., o rozhodcovskom konaní.
- Zivilprozessordnung der Republik Österreich (RGeBl. 113/1895 BGBl.; I Nr. 26/2013).
- Zivilprozessordnung der Bundesrepublik Deutschland (BGRI. i. s. 3202; ber. 2006 i s. 431; BER 2007 I S. 1781).

2. Knifní díla

- Baumbach, A. *Zivilprozessordnung mit Gerichtsverfassungsgesetz und anderen Nebengesetzen*. München: C.H. Beck, 2000. 2769 s. Beck'sche Kurz-Kommentare; Band 1. ISBN 3-406-45600-6.
- B lohlávek, A. J. *Arbitration law and practice in the Czech Republic: with regard to the arbitration law in Slovakia*. Praha: Linde, 2009, 3 sv. (vii, 3135 s.). ISBN 978-80-7201-776-8.
- Thomas, H. *Zivilprozessordnung: mit Gerichtsverfassungsgesetz, den Einführungsgesetzen und europarechtlichen Vorschriften (EuGVVO, EheVO, ZustellungsVO, ZustDG, AVAG)*. 25., neubearbeitete Aufl. München: C.H. Beck, 2003, 1995 s. ISBN 3-406-50613-5.

P ílohy

P íloha . 1: Poplatky za ízení p ed Rozhod ím soudem p í Hospodá ské komo e R a Agrární komo e R

Sazebník náklad rozhod ího ízení pro tuzemské spory

Hodnota p edm tu sporu	Poplatek	Pau-ál na správní náklady
do 50 000 000 K	4 % z hodnoty p edm tu sporu, nejmén v-ak 10 000 K	0 K
do 250 000 000 K	2 000 000 K a 1 % z hodnoty p edm tu sporu p evy-ující 50 000 000 K	0 K
do 1 000 000 000 K	4 000 000 K a 0,5 % z hodnoty p edm tu sporu p evy-ující 250 000 000 K	0 K
nad 1 000 000 000 K	7 750 000 K a 0,25 % z hodnoty p edm tu sporu p evy-ující 1 000 000 000 K	0 K

Sazebník náklad rozhod ího ízení pro ostatní spory

Hodnota p edm tu sporu	Poplatek	Pau-ál na správní náklady
do 100 000 K	10 000 K	5 000 K
do 200 000 K	10 000 K a 9,1 % z hodnoty p edm tu sporu p evy-ující 100 000 K	13 000 K
do 300 000 K	19 100 K a 9,1 % z hodnoty p edm tu sporu p evy-ující 200 000 K	18 000 K
do 400 000 K	28 200 K a 9,1 % z hodnoty p edm tu sporu p evy-ující 300 000	23 000 K

	K	
do 500 000 K	37 300 K a 9 % z hodnoty p edm tu sporu p evy-ující 400 000 K	27 000 K
do 1 000 000 K	46 300 K a 9 % z hodnoty p edm tu sporu p evy-ující 500 000 K	40 000 K
do 3 000 000 K	91 300 K a 5 % z hodnoty p edm tu sporu p evy-ující 1 000 000 K	90 000 K
do 5 000 000 K	191 300 K a 5 % z hodnoty p edm tu sporu p evy-ující 3 000 000 K	140 000 K
do 7 000 000 K	291 300 K a 5 % z hodnoty p edm tu sporu p evy-ující 5 000 000 K	190 000 K
do 10 000 000 K	391 300 K a 4 % z hodnoty p edm tu sporu p evy-ující 7 000 000 K	240 000 K
do 20 000 000 K	511 300 K a 4 % z hodnoty p edm tu sporu p evy-ující 10 000 000 K	295 000 K
do 30 000 000 K	911 300 K a 4 % z hodnoty p edm tu sporu p evy-ující 20 000 000 K	350 000 K
do 40 000 000 K	1 311 300 K a 3,75 % z hodnoty p edm tu sporu p evy-ující 30 000 000 K	405 000 K
do 50 000 000 K	1 686 300 K a 3,75 % z hodnoty p edm tu sporu p evy-ující 40 000 000 K	460 000 K
do 100 000 000 K	2 061 300 K a 1,2 % z hodnoty p edm tu sporu p evy-ující 50 000 000 K	640 000 K
do 250 000 000 K	2 661 300 K a 0,9 % z hodnoty p edm tu sporu p evy-ující 100 000 000 K	730 000 K
do 500 000 000 K	4 011 300 K a 0,5 % z hodnoty p edm tu sporu p evy-ující 250 000 000 K	820 000 K

do 1 000 000 000 K	5 261 300 K a 0,5 % z hodnoty p edm tu sporu p evy-ující 500 000 000 K	1 000 000 K
do 1 500 000 000 K	7 761 300 K a 0,25 % z hodnoty p edm tu sporu p evy-ující 1 000 000 000 K	1 000 000 K
nad 1 500 000 000 K	9 011 300 K a 0,2 % z hodnoty p edm tu sporu p evy-ující 1 500 000 000 K	1 000 000 K

Sazebník náklad rozhod ího ízení pro on-line spory

Vý-e poplatku	Minimáln	Maximáln
Poplatek 3 % z hodnoty p edm tu sporu (sub. § 18 ádu)	3 000 K	1 000 000 K

Sazebník náklad rozhod ího ízení pro vnitrostátní úhradové spory ve zdravotnictví

Poplatek íní 3 % z hodnoty p edm tu sporu (sub. § 18 ádu) a poplatek ve vý-í 800 K .
Koná-li se ízení a vyná-í-li se rozhodnutí v jiném jazyku nevl v e-tin (sloven-tin), poplatek se zvy-uje o p íplatek 2 000 K .

Zdroj:

Sazebníky náklad rozhod ího ízení, dostupné z <http://www.soud.cz/sazebniky>, [cit. 20.3.2013].

Příloha . 2: Klady a zápory soudního a rozhodčího řízení

OBECNÉ SOUDY			
klady	důvody	zápory	Důvody
úplná pravomoc	procedurální opatření § 24 a násl., v návaznosti na § 102 OS, provedení úsudku § 120 OS, zrušení rozhodčího nález § 31 ZR, archivace rozhodčích nález (rozhodci ad hoc) § 29 odst. 2 ZR	neúměrné trvání projednávání soudního sporu a s tím související finanční i časové náklady	zkomplikovaný soudní systém, projevující se v technickém vybavení soudů, legislativní rozdílnost a personální obsazení
možnost využít ústřední opravné prostředky	§ 201 a násl. OS, daná možnost účastníkům nechat provést správnost postup soudu první	možnost využít ústředních opravných prostředků	ke odvolání může dojít u stejného soudce ve stejné věci i několikrát
odbornost jednotlivých soudců	jelikož i zde působí lidský faktor, je nutno říci, že lze v každém případě nalézt odborníky na danou problematiku	nestejně rozhodování soudců	soudy nižších instancí mnohdy nedodrží ustálenou rozhodovací praxi, resp. rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR i Ústavního soudu ČR
		nevyvážená odbornost jednotlivých soudců	lidský faktor, který je často důvodem nekvalifikovaného rozhodování
		nepostížitelnost soudců	Relativní neodvolatelnost soudců vyvolává mylný dojem nedotknutelnosti
		úplná motivace účastníků soudního řízení a jiných osob účastnících na řízení	je jedním z důvodů neúměrné délky řízení
		úplná motivace soudců	chybí v určité motivace ze strany státu, a to nejen finanční
		nedořešená reforma soudnictví	chybí hlubší a stálejší zákonná reforma,

		a s tím související fungování jednotlivých soud	reorganizace soudnictví, technická a personální vybavenost
--	--	---	--

ROZHODNUTÍ SOUDY / ROZHODCI			
klady	důvody	Zápory	Důvody
rychlejší vyřízení sporu a s tím související nižší finanční náklady	spor je nezávadný rozhodnutím do několika měsíců, v jednodušších případech spor lze vyřídit pouze písemnou formou	úplná pravomoc rozhodce v řízení	rozhodci nemají (donucovací) pravomoc přivolávat svědky, vyžadovat předložení písemností, vydávat předběžná opatření atd. § 20 ZR
svobodná volba rozhodce	smluvní strany mají svobodnou volbu výběru osoby rozhodce, je na jejich uvážení, se kterým sledky, koho si vyberou (specialistu pouze na jeden obor nebo specialistu na několik oborů i celého odvětví).	zúžená možnost využití právních prostředků	pokud si strany předem nesjednaly možnost podat odvolání v jiném rozhodnutí, je rozhodnutí konečné a závazné po doručení sporným stranám § 27 ZR
odbornost jednotlivých rozhodců	možnost výběru rozhodce z odborníků na daný problém (z vysoké školy, z vědeckého ústavu, ze specializované kanceláře i jiné v specifickém oboru apod.)	neuvážení odbornost jednotlivých rozhodců	jelikož je dána stranám svoboda výběru rozhodce a rozhodci nemusí splňovat odborné předpoklady, berou na sebe strany riziko nesprávné volby
jednoinstanční řízení	proti rozhodnutí nálezem není možné se odvolat, pokud se strany nedohodnou jinak	jednoinstanční řízení	bude-li o sporu rozhodováno neodborně, nebude-li zjištěn žádný skutkový stav nebo dojde-li k nesprávnému posouzení důkazů a tím k vydání vadného nálezem, strany jistě

			nemají možnost tento nedostatek namítnout
snadná vymahatelnost	rozhodčí nález se stává vykonatelným okamžikem doručení a je právním exekucí titulem	nestejnorodé rozhodování rozhodce	neexistuje sjednocená rozhodovací praxe a ani sjednocené stanoviska k různým výkladům sporných právních otázek v oblasti stejnorodých spor
neformálnost	strany mohou stanovit pravidla, dle kterých budou rozhodci postupovat, mohou stanovit jazyk, ve kterém se má řízení konat atd.	–patná motivace účastníků rozhodčího řízení a jiných osob zúčastněných řízení	vše je na bázi dobrovolnosti, nikdy nutná spolupráce s obecným soudem § 20 ZR
flexibilita – možnost využití moderních technologií	v dnešní době je dána možnost, aby průběh rozhodčího řízení byl veden prostřednictvím moderních technologií (e-mail, videokonference)		

Zdroj:

Popov, S. Rozhodčí řízení nebo soudní řízení?. *Bulletin advokacie*, 2006, . 1, s. 38.

Příloha 3: Vzor rozhodčí doložky pro řešení spor ze spotřebitelských smluv

Společnost
I
se sídlem
jednající
(na straně jedné jako **podnikatel**)

a

Pan/paní
nar.
bytem
(na straně druhé jako **spotřebitel**)

dále společně označování jako smluvní strany nebo strany

uzavřeli níže uvedeného dne, měsíce a roku v souladu s § 3 odst. 3 a 5 zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů, níže uvedenou rozhodčí doložku:

Smluvní strany se dohodly, že veškeré majetkové spory, které by v budoucnu vznikly ze smlouvy, uzavřené dne, jakoli i spory, které vzniknou v souvislosti s touto smlouvou, a to i v případě, že tato smlouva bude neplatná, zrušena nebo od ní bude odstoupeno (dále jen spory), budou rozhodovány v rozhodčím řízení v souladu se zákonem č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů (dále jen **ZR**).

I. Postup a způsob určení rozhodce (§ 7 odst. 1 ZR), informace o rozhodci (§ 3 odst. 5, písm. a. ZR)

Strany se dohodly, že spor bude rozhodovat jeden rozhodce jmenovaný jednatelem Rozhodčí a mediální společnosti s.r.o., I 28815297.

Rozhodcem může být pouze osoba zapsaná na seznamu rozhodců, kteří mohou být určeni rozhodčí doložkou pro rozhodování sporů ze spotřebitelských smluv, vedeného Ministerstvem spravedlnosti ČR.

Veškeré písemnosti určené rozhodci musí smluvní strany zasílat výhradně na adresu:
.....

Rozhodčí a mediální společnost s.r.o. není rozhodčím soudem, když je servisní organizací pro jednotlivé rozhodce a poskytuje jim administrativní služby dle jejich pokynů.

II. Způsob zahájení řízení, forma vedení rozhodčího řízení a způsob doručování písemností (§ 19 ZR, § 3 odst. 5, písm. b. a písm. e. ZR)

V souladu s ustanovením § 19 odst. 1 zákona č. 216/1994 Sb., se smluvní strany dohodly, že spor bude rozhodován bez ústního jednání, na základě písemných dokladů předložených stranami. Nebude-li však rozhodce písemné materiály považovat za

dosta u jící, je oprávn ěn ústní jednání na ídit. Pokud kterákoliv ze stran sporu p í sv ěm prvním úkonu ve v íci pofládá o na ízení ústního jednání, rozhodce toto na ídí.

ízení je zahájeno doru ěním flaloby rozhodci, který za-le flalobu s výzvou k vyjád ění se ve lh t 30 dn flalovan ěmu. Rozhod í ízení vede rozhodce tak, aby bez zbyte ných formalit a p í poskytnutí stejné p íleflitosti k uplatn ění práv v- ěm stranám byl zji-t ěn skutkový stav, pot ěbný pro rozhodnutí sporu. Rozhod í ízení kon í právní mocí rozhod ího nález u, nebo doru ěním usnesení v t ch p ípadech, kdy se nevydává rozhod í nález. P ísemné vyhotovení rozhod ího nález u musí být od vodno a doru ěno stranám, po doru ění bude opat ěno rozhodcem doloflkou o právní moci a vykonatelnosti.

Rozhod í nález i usnesení se doru ují do vlastních rukou ú astník ě, náhradní doru ění není vylou ěno. Smluvní strany se dohodly, fl ě doru ování v rozhod ím ízení se provádí:

- a) u podnikající fyzické osoby na adresu místa podnikání,
- b) u právnické osoby na adresu sídla zapsanou v p íslu- ěném rejst říku,
- c) u nepodnikající fyzické osoby na adresu uvedenou v záhlaví této rozhod í doloflky, kdyfl na tuto adresu nepodnikající fyzická osoba výslovn ě pofladuje doru ování zásilek jak druhou smluvní stranou, tak také rozhodcem.

III. Odm na rozhodce a dal-í náklady rozhod ího ízení (§ 3 odst. 5, písm. c. ZR)

V p ípad ě podání návrhu na rozhodnutí sporu o pen flité pln ění íní rozhod í poplatek 3,5% + DPH z hodnoty sporu minimáln ě v-ak 2.000,- K + DPH, v p ípad ě podání návrhu na rozhodnutí sporu, jehofl p ědm tem není pen flité pln ění pak rozhod í poplatek íní 12.000,- K + DPH. Takto je zpoplatn ěn í nárok uplatn ěný jako vzájemný návrh nebo námitka zapo tení. Zaplacený poplatek je nevratný a bez jeho zaplacení se návrh neprojednává.

Spot ěbiteli, stejn ě jako druhé stran ě, m fl ě dále v rozhod ím ízení vzniknout náklad spojený s provedením d kaz ě (nap ě. znale ěné atp.) dofládáním soudu, dále náklad spojený s právním zastoupením ú astníka ízení, kdy náklady budou rozhodcem p íznávány podle p íslu- ěných ustanovení ob anského soudního řádu a vyhlá-ky Ministerstva spravedlnosti ě. 484/2000 Sb., kterou se stanoví pau-ální sazby vý- ě odm ny za zastupování ú astníka, kdyfl platí, fl ě tyto náklady budou p ísuzovány podle pom ěru úsp ěchu ú astníka ízení v dan ěm sporu.

IV. Místo konání rozhod ího ízení (§ 3 odst. 5, písm. d. ZR)

Rozhod í ízení vede rozhodce v sídle Rozhod í a media ní spole nosti s.r.o., tedy v Hradci Králov ě, ěská republika, pokud nesd lí písemn ě stranám jiné místo.

V. Informace o vykonatelnosti pravomocného rozhod ího nález u (§ 3 odst. 5, písm. f. ZR)

Strany se nedohodly na mofnosti p ězkoumání rozhod ího nález u jinými rozhodci. Rozhod í nález tak nabývá doru ěním ú inkou pravomocného soudního rozhodnutí a je soudn ě vykonatelný (výkon rozhodnutí nebo exeku ění ízení).

VI. Prohlá- ění spot ěbitel ě o poskytnutí pot ěbných vysv tlení podnikatelem (§ 3 odst. 4 ZR)

Spot ěbitel výslovn ě prohlá-uje, fl ě byl s dostate ěným p ědstihem p ěd uzav ěním rozhod í doloflky podnikatelem informován o v- ěch následcích rozhod í doloflky,

dostalo se mu potěšení, aby byl schopen posoudit, jaké důsledky pro
něj mohou uzavřením rozhodčí doložky nastat, když si je v domnění, že v případě
sporu nebude spor rozhodovat soud, ale rozhodce, bylo mu vysvětleno, co znamená
rozhodčí řízení. Je pouze v tom smyslu, že rozhodčí nález je exekutivním titulem, při
jehož nesplnění bude proti němu možno vést exekuci. Smluvní strany potvrzují, že se
nechtějí podrobit soudnímu řízení s ohledem na zdoluhavost soudního řízení a též jeho
veřejnost, když právnické osoby s ohledem na nevěřejnost rozhodčího řízení si jej zvolily.
Spotřebitel prohlašuje, že na základě své svobodné a vědomé vůle se rozhodl tuto
rozhodčí doložku uzavřít, což stvrzuje svým níže uvedeným podpisem.

V dne

.....
podnikatel

.....
spotřebitel

Zdroj:

<http://www.smlouvyzdarma.eu/products/rozhodci-dolozka-jeden-rozhodce-spotrebitelska-pouzijte-v-pripade-kdy-poskytujete-sluzbu-zbozi-penize-apod-spotrebiteli-tj-fyzicke-osobe-nepodnikajici/>

Příloha . 4: Funkce obecných soudů v jednotlivých fázích rozhodčího řízení

soud obecný	funkce pomocná	funkce kontrolní
fáze před a po zahájení rozhodčího řízení, ale před jednáním ve věci samé	jmenování rozhodce vyloučení rozhodce zprotnímlenlivosti	x
v průběhu rozhodčího řízení až do vydání rozhodčího nálezu	provedení dlekaz předbefnéopatění zprotnímlenlivosti	x
po vydání rozhodčího nálezu	úschova rozhodčího nálezu zprotnímlenlivosti	zrušení rozhodčího nálezu odepení výkonu odepení uznání a výkonu

Zdroj:

Rozehnalová, N. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008, s. 291.